

4476

OSMANIA MAGAZINE

(TELUGU SECTION)

శోభ

APRIL 1950

సంచికా సమితి

1950

అధ్యక్షుడు:

నవాబ్ అలీయావద్దంగు బహాదుర్, బి. ఏ. (ఆర్కె), విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు.

ఉపాధ్యక్షుడు:

శ్రీ ఎం. ఎస్. దొరైస్వామి, బి. ఏ. (ఆర్కె), ఎం. ఏ., ఎల్. టి. (మద్రాసు),
కళాశాఖాధిపతి, ఆంగ్ల శాఖాధ్యక్షులు.

గౌరవ కోశాధిపతి

శ్రీ మహమ్మద్ బిన్ ఉమర్, ఎం. ఏ., ఆంగ్లో-వన్యసకులు.

ఇతవరి, ఆంగ్ల విభాగము:

శ్రీ కె. ఆర్. చంద్ర శేఖర్, ఎం. ఏ. ఆంగ్లో-వన్యసకులు.

ఇతవరి, ఉర్దూ హిందూస్తానీ విభాగములు

శ్రీ అబ్దుల్ ఖాదర్ సర్వరీ, ఎం. ఏ., ఎల్. ఎల్. బి. (ఉస్మా:యా) ఉర్దూ శాఖాధ్యక్షులు
ఇతవరి, తెలుగు విభాగము:

శ్రీ ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం, ఎం. ఏ., ఆంధ్ర శాఖాధ్యక్షులు

ఇతవరి, కన్నడ విభాగము

శ్రీ డి. కె. బిమసేనరావు, ఎం. ఏ., కన్నడ శాఖాధ్యక్షులు.

ఇతవరి, మరాఠీ విభాగము

శ్రీ ఆర్. ఎం. భూసారి, ఎం. ఏ., మరాఠీ శాఖాధ్యక్షులు.

ఇతవరి, హిందీ విభాగము.

శ్రీ పండిత వంశీధర విద్యాలంకార్.

గౌరవ కార్యదర్శి.

ఎం. ఏ. హాకీమ్ తిమ్మాపూరి, బి. ఏ. (ఆర్కె) ఎల్. ఎల్. బి. ప్రథమ వ్యవస్థాపక
సంపాదకుడు, ఆంగ్ల విభాగ సంపాదకుడు

సంపాదకవర్గ ప్రతినిధులు:

సర్దార్ అలీ ఇల్లామ్, బి. ఏ. (ద్వితీయ) ఉర్దూ-విభాగ సంపాదకుడు.

రామానుజదాసు, బి. కాం. (ద్వితీయ) హిందూస్తానీ విభాగ సంపాదకుడు.

“దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స”

హాళ

ఉ స్తా ని యా వి శ్వ వి ద్యా ల య వి ద్యా ధ్ధి
త్రై మా సి క సం చీ క

ఇ త వ రి :

శ్రీ ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు, ఎం. ఏ.
అంధ్ర కాళాధర్మిణులు.

సం పా ద కు లు :

ఓం. రఘునాథరాజు, బి. ఏ. (ద్వితీయ)

సహాయ సంపాదకులు :

జె. జోగారావు, ఎం. ఎస్. సి. (ద్వితీయ)

వి. రామకృష్ణారావు, బి. ఏ. (ద్వితీయ)

సంపుటి ౧]

[సంచిక ౧, ౨

విశ్వ-చైత్రము, మార్చి 1950.

చందా వివరము :

విద్యార్థులకు

0—8—0

ఇతరులకు

1—0—0

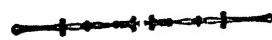

శ్రీ వాణీ ముద్రికాలయమున ముద్రించబడినది,
స్టాక్ బజార్, హైదరాబాదు-దక్షిణ.

విషయ సూచిక

క్రమ సంఖ్య.	విషయము.	రచయిత.	పుటసంఖ్య.
1.	శుభసందేశములు.		E
2.	సంపాదకీయము.		i
3.	ఆంధ్ర విద్యాస్థానంఘ నివేదిక.		iv
4.	ధన్యవాదాలు.	శ్రీ మ. శేషారావుగారు.	1
5.	మాతృభాష నేల చదువవలెను?	శ్రీ లక్ష్మీరంజనంగారు.	2
6.	పూనా సైన్సు కాంగ్రెసు.	జోగారావు.	4
7.	గోత్రాలగోల (కథానిక).	వి. సి. ఎల్. సరసింహారావు.	10
8.	ఆత్మార్పణము (పద్యాలు).	వి. రామరాజు.	13
9.	కూపాయి విలువ తగ్గింపు.	ఎల్. నరసయ్య.	16
10.	సాపేక్ష పరిణామ సూత్రములు.	వి. సరసింగరావు.	21
11.	ఖానూన్ (కథానిక).	కె. వి. సరసింగరావు.	24
12.	హిందూ ధర్మసంస్కరణ బిల్లు.	ముత్యంరావు.	27
13.	స్వప్నసుందరికి (పద్యాలు).	ఓం. రఘునాథరాజు.	31
14.	ప్రాచీనాధునిక సముద్ర వాణిజ్యము.	వి. రామకృష్ణారావు.	34
15.	నేనూ కవినే (గేయము).	“భావకవి”	38
16.	నీడకల.	వి. రామరాజు.	40
17.	నూరనాయుని సుగాత్రీ.	శ్రీ గోపాలకృష్ణారావుగారు.	44
18.	అపశ్రుతి (పద్యాలు).	శ్రీ హన్మ దుర్గయ్యగారు.	49
19.	కమ్యూనిస్టు చీనా.	“కల్వల”.	50
20.	గ్రామీణికభాష-వ్యావహారికభాష.	ఓం. రఘునాథరాజు.	52

శోభకు సందేశము

శ్రీయుత ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు,

ఆంధ్రోపన్యాసకులు.

శోభన్ వైశవలీల తల్లి యొడిలోఁ జూపించి, సదీర్శు తె
న్న భాషింపఁగ నేర్చి నేమ తరిలో నున్నానియూ ఛాత్రీ సం
ఖ్యాభాస్వద్యచనావలీ గ్రీధిత కావ్యంబందుఁ గాలూది నీ
శోభావాగ్విభవంబుఁ జూపఁ జనుమా! శోభా! యనుంగుం జెలీ!

నేల నాజ్ఞారగుల నిఖిల విద్యాప్రీతి
నచ్చవెన్నెల గాయు నాంగ్లభాష
తులసి కచీరు మృదురసనాంచలఁని
వ్యండిత రుచులూరు హింది భాష
జ్ఞాన దేవన్యామి నామ తుకారామ
రాజతాభంగ మరారిభాష
వేంగి దశ సుతులు, విఖ్యాతుకా పంప
పొన్న కివీందుల కన్నడనుడి
లలిత శృంగార పదముల మెలపు నుగుమ
బాగ్గి దేవి యూర్ధాని భంగి దోవె
మత్తుల శోభాకన్య మెలఁగఁజమ్మ
వాస నీవాస రా నై వరలుగాత!

సన్నయభట్ట ప్రసన్న కథాయుక్తి
యక్షిర రమ్యత రక్షనీతి;
తిక్కనామాత్యుఁడు తెలుఁగువారిని గూర్చి
కనికట్టి కలలు నీకలము సాక్షి,
హరి నామ కావ్యంబు వరసరోవరమన్న
పోతయ్య చరితంబు పుణ్య సాక్షి;
రాజగద్దయనుండి రహి పేదల నరయు
కృష్ణరాయలు నీకు క్రియకు సాక్షి;
నూతనాలోక రుచులకు బోధితులెల్లి
ముందు నడకలు నడువఁగ మూర్తమంచు
పలుకు వీరేశలింగము ప్రగతి సాక్షి;
శంక లేలమ్మ దిట్టవై నాగుమమ్మ!

శుభ సందేశములు

రాష్ట్రపతి పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు.

NEW DELHI
19, Canning Lane,
13-3-50

మిత్రమా,

మీ 13 వ తేదీ ఉత్తరం అందినది. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయము పక్షమున తెలుగులో 'శోభ' యను పత్రిక వెలువడుచున్నందుకు చాల సంతోషము. ఒక సంచిక చూచిన తరువాత నా అభిప్రాయం పంపగలను.

చిత్త గించవలెను

(Sd). పట్టాభి సీతారామయ్య.

ఆంధ్రపితామహ శ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు.

ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయములోని ఆంధ్ర విద్యార్థుల పక్షమున సంవత్సరము నకు మూడు తెలుగుసంచికలు ప్రకటించు సంకల్పముతో ఇప్పుడు వెలువడుచున్నది మొదటి సంచిక. ఇంతకు పూర్వము, ౫, ౬ సంవత్సరములనుండి ఒక లిఖిత మాసపత్రిక 'శోభ' అనుపేర వీరివలన వెలువరచబడు చుండెననియు, అట్టి మాసపత్రికలోని కొన్ని వ్యాసములలో అనేక గద్య పద్యాత్మక రచనలు చేసి ఈ మొదటిసారి ప్రకటించబడు చున్నదనియు తెలిసినది. ఇది సంతోషపరికరము. రచనలలో గాంధీకభాషకు ప్రాధాన్యత ఇయ్యబడుట సమంజసముగా నున్నది.

ఈ సత్ప్రయత్నము ప్రథమమే యైనను సర్వవిధముల ప్రశంసనీయమును, ప్రోత్సాహదాయకమును నై యున్నది. నేను విద్యార్థి సోదగుల ఈ సాహిత్యక్షేత్ర కృషి నభినందించుచు నిది ఫలదాయక మగునట్లు అనుగ్రహించి పరిమేళనరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

శ్రీ-క-రంగం,
ఆంధ్రకుశరము,
హైదరాబాదు.

(Sd). మాడపాటి హనుమంతరావు.

కవిసామ్రాట్ శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు.

బెజవాడ,

30-3-50.

To

Mr.

Om. Raghunath

నాకు తీరికలేక వ్రాయలేదు. మీ శోభకు జయమగుగాక! ఇవి శుభదినములు. మీ విశ్వ విద్యాలయములో తెలుగుభాష నూత్న స్వాతంత్ర్యముతోపాటు వృద్ధి పొందుగాక! ఆశీస్సులు.

(Sd). విశ్వనాథ సత్యనారాయణ.

సంపాదకీయము

వర్షాకాల మారంభించినప్పుడు మహాటోపముతో, బొంగుచు, బొరలుచు బయలుదేరి పచ్చ పర్వజలముచే ప్రశాంతముగా, బ్రవహించుచు, బోవుచున్న నిర్మల నదీప్రవాహములు కలుషితములై మహా సంచలనమునకు గుఱియగును. కాని కొంతకాలము గడచిన తర్వాత మఱల ఆ జల ప్రవాహములు నిర్మలములై, ప్రశాంత గమనము కలవై, యచుకూల పరిణామమును గాంచును. ఇట్లే కాల ప్రవాహము కూడ. అప్పుడప్పు డదికూడ కల్లోలములకు గుఱియైనను అదుపులోనికి వచ్చుట కెంతోసేపు పట్టదు. అదియును నిత్య నూతన పరిణామముల సందుచునే యుండును. వాస్తవముగా పరిణామమే జీవనము. పరిణామ రహితమైనది మృత తుల్యమే. పరిణామము వలన, దాత్కాలికముగా, గొన్ని యననుకూలము లేప్పడి నను దర్వాత తర్వాత దానివలన నెన్నియేనియు లాభములు చేకూరును.

మన సంస్థానములో, గూడ కొంతకాలము క్రిందట ఈ పరిస్థితియే యేర్పడినది. కాని కాల ప్రవాహమున ఆ ప్రతికూలశక్తి లన్నియును గొట్టుకొని పోయినవి. ప్రస్తుతము మనము రాజకీయ రంగమున కొంతవఱకు నిశ్చింతావాయువులనే పీల్చుచుచున్నాము. మన సంస్థానములో రాజకీయము, నాంఘికము, ఆర్థికము— అది యిది యనసేమి, ప్రతిరంగము నందును గణనీయములైన పరిణామములు జరిగినవి. వాని నన్నిటిని నెఱుంగనిండు. మన విశ్వ విద్యాలయ విధానము నందును ఎన్నియో మార్పులు గావింపఁబడినవి. వానిలో ముఖ్యత ముఖ్యమైనది, ప్రాంతీయ భాషలకు ఆదరము— అప్పుడే అంత పెద్ద శబ్దము ను పయోగించుట అతిశయోక్తియే!— కనీసము అభివృద్ధి కవకాశము లైనను గల్పింపఁ బడినవి చెప్పవచ్చును. దీనికి రెండు ఉదాహరణములు: మొదటిది ప్రతి విద్యార్థికిని ఏదో యొక ప్రాంతీయ భాషను నిర్బంధ పఠనీయము— కొంతవఱకే సుమండ్రి!— కావించుట. రెండవది, విశ్వవిద్యాలయ సంచికలో ప్రాంతీయభాష లన్నింటికిని స్థానమిచ్చుట. మనకేది కావలసినదో, దేనికొకటై చిరకాలమునుండి తహతహ పడుచుంటిమో అది లభించినది. దానిని సద్వినియోగ పఱచికొని మన సమర్థతను జాటుట మన విధియై యున్నది.

‘శోభ’

గడచిన అయిదాఱు సంవత్సరములనుండి మన యాంధ్ర విద్యార్థి సంఘ యాజమాన్యమున ‘శోభ’ యను పేరుతో నొక లిఖిత మాసపత్రిక వెలువడుచు

నచ్చుచున్నది. ముఖ్యముగా గౌతమరావుగారి సంపాదకత్వమున ఈ సంచిక యెంతయు గౌరవస్థానము నాక్రమించినది. అప్పుడే వారు దానిని ముద్రింపించు ప్రయత్నములు చేసియుండిరి. కాని వారా ప్రయత్నమున గృతకృత్యులు కాల జాలకపోయిరి. వారు తమ వార్షిక సంచికలో సంపాదకీయము వ్రాయుచు “మనము మన పనిని చక్కగా నిర్వహించితిమని గర్వించుట తగదు. దీని భవిష్యత్తు ఎట్లు న్నదో? దీని భవిష్యత్తును ఉష్ణలముగా జేయుట మన వారసుల కర్తవ్యమై యున్నది. వారు వారి కర్తవ్యమును శక్తివంచన లేకుండ నిర్వహింతు రనియే యాశించుముగాక” అని వ్రాసినారు. చూడుడు! వారి కెంతటి కర్తవ్యదీక్ష యుండి నదో! మనముకూడ పట్టి కర్తవ్య దీక్షతోనే పని చేసి వారి కెందును దీవిపోని వార సుల మరె నిరూపించుకొను బుధ్యత మనపై నున్నది.

ఈ సంవత్సరమునుండి శాశ్వతముగా తెలుగుభాషలోగూడ సంచిక బయలు దేరుట కిది కావలయును కల్పించి బడినందులకు పలువురు విద్యార్థులు తమ సంపూర్ణ త్యాగమును బ్రకటించినారు. వారు తమతమ యమూల్య రిచనము లనేకము లుగా బడి ఉన్మాదియూ విశ్వ విద్యాలయమువందును పలువురు యువకాంధ్ర రిచయిత లున్నారని నిరూపించినారు. కాని సమయస్థలా భావములచేత వాని నన్ని టిని బ్రకటింపలేక పోయినాము. దీనివలన వారు నిరుత్సాహపడక ఆమెసంచికకై ముక్తి యత్నము రచనలను బంపుమరని యాశించుచున్నాము.

ఇక ఈ సంచికలోని భాషను గుఱించి కొంత మనవి చేసికొనవలసియున్నది. ఇందులో మేము సాధ్యమైనంతవఱకు గ్రాంథికభాషకే ప్రాధాన్య మిచ్చినాము. కనీసము విద్యాలయములైనను సలక్షణమైన యాంధ్రభాషను బోషింపవలెననియు, విద్యార్థులైనను దీనిని అభ్యాసము చేసికొనవలెననియు మాయుద్దేశము. దీనిని విద్యార్థి సోదరులుగూడ సంపూర్ణముగా నామోదింతురనియే మా విశ్వాసము. గత సంచికలోగూడ చాలవఱకు గ్రాంథికభాషయే యుపయోగింప బడినది.

ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘము :

కేవలము ప్రాంతీయ భాషాసంఘము లనగా తెలుగు, మరాఠీ, కన్నడ సంఘములలో డప్ప మన విశ్వవిద్యాలయములో బసించేయుచున్న యన్ని సంఘ ములలోను విద్యార్థియే యధ్యక్షపదవిని నిర్వహించుచున్నాడు. వీనిలోగూడ విద్యార్థులే యధ్యక్షులుగా నుండుటను, ఇప్పుడిప్పుడే అధికార వర్గములవారు ఆమో దించినట్లు తెలియుచున్నది. రాబోవు సంవత్సరమునందు విద్యార్థియే అధ్యక్షుడుగా నియమింప బడగలడని యాశింపవచ్చును.

ఈ సంవత్సరము మన ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘమువలె క్రొత్తయెన్నికలు జరిగి నాలుగు మాసములు గడచిపోయినను నూతన కార్యక్రమము అమలులోనికి

రాశేడు. విద్యార్థి సోదరులును దీనియందు శ్రద్ధ చూపుటలేదు. మును ముందైనను కార్య నిర్వాహకులును, విద్యార్థి సోదరులును పరస్పర సహకార భావముతోను శ్రద్ధతోను కార్యక్రమమును నిర్వహించి మన ప్రతిష్ఠను నిలుపుకొందురు గాక!

మాతృభాషలో విద్యాబోధనము :

సంవత్సరము దాటిపోయినది. మన విశ్వ విద్యాలయోపాధ్యక్షులు సవాల్ అలీయావర్జంగు ఒహోద్దరుగారు వరంగల్లు, ఔరంగాబాదు, గుల్బర్గా కళాశాలలలో ప్రాంతీయభాషలు అసెగా తెలుగు, మరాఠీ, కన్నడ భాషలు మాధ్యమములుగా విద్యాబోధనము జరుగు ఏర్పాటులు చేయబడగలవని ప్రకటించినారు. ఇది యెంత యును శ్లాఘనీయమైన విషయము. వారి యీ సదుద్దేశము కార్యరూపము నొందు శుభదినమునకై మేము వేయికన్నులతోఁ బ్రీతిక్షించు చుండగలము.

ధన్యవాదములు :

మాతో సహకరించిన విద్యార్థి సోదరులకును, తమ అమూల్యరచన లిచ్చిన ఆచార్యవరులకును, శుభసందేశము లంపించిన స్నేహితులకును మా కృతజ్ఞతాభివ్యక్తినములు.

బాష్పాంజలి

ఆంధ్ర సాహిత్యములో నొక నూతన యుగ నిర్మాత
లైన బ్రహ్మశ్రీ చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రిగారి యంతర్ధానము
మనకును, మన భాషకును తీరని సప్తమును గలిగించినది. వారు
అటు సనాతనాభిమానులను, ఇటు సవ్యులను లేక ఆభ్యుదయ
ప్రియులను ఒకేరీతిగా మెప్పించి యాదరమును గొన్న నార్వ
జనీన కవులు.

వారికి మా బాష్పాంజలి.

జనకారము రఘునాథరాజు, బి. ఏ.

మొఖ్యసంపాదికుడు

జనకారము

- ఎడమ నుండి కుడికి:- (1) వి. రామకృష్ణారావు (ఉపసంపాదికుడు)
 (2) జనకారము రఘునాథరాజు (మొఖ్యసంపాదికుడు) (3) శ్రీ బండవల్లి లక్ష్మీరంజనంగారు (ఇతర
 (4) శ్రీ గోపాలకృష్ణారావు (అధ్యోపన్యాసకులు) (5) జోగారావు (సహాయసంపాదికుడు)

జోగారావు, ఎం. ఎన్.సి.

సహాయ సంపాదకుడు

కూర్చుండినవారు, పడమనుండి కడికి:- (1) నూర్కప్రకాశరావు (గోశాధిపతి)
 (2) లక్ష్మీనరసింహారావు (సహాయకార్యదర్శి) (3) శ్రీఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనరావు (అధ్యక్షులు)
 (4) గోపాల కృష్ణారావుగారు (పూర్వడిపాద్యక్షులు) (5) వెంకటనారాయణ (కార్యదర్శి)
 నిలుచుండినవారు:- (1) లక్ష్మీనరసింహారావులు (2) శ్యామసుందర్ (3) చి సరసింహారావు

ఆంధ్ర విద్యార్థినంఘ ప్రథమ వార్షిక నివేదిక

హైదరాబాదు స్వాతంత్ర్య సమరకాలములో మా సంఘము అజ్ఞాత వాసములో నుండినది. స్వాతంత్ర్యప్రాప్తి లోడనే ఈ సంఘము తన శక్తులన్నిటిని సేకరించుకొని కార్యమునకుఁ గడంగినది.

కార్య నిర్వాహక వర్గము (౧౯౪౮-౧౯౪౯)

ఉపాధ్యక్షులు : శ్రీ మాటూరి సరసింహారావు
కార్యదర్శి : శ్రీ బి. వేంకటనారాయణరావు
సహాయకార్యదర్శి : శ్రీ టి. లక్ష్మీసరసింహారావు
కోశాధికారి : శ్రీ పి. సూర్యప్రకాశరావు

మహిళాసభ తరగతివారీ ప్రతినిధులు.

ప్రారంభోత్సవము :—

ది ౨౭-౧-౧౯౪౯ నాఁడు ఆచార్య శ్రీ ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనంగారి యధ్యక్షతన సంఘ ప్రారంభోత్సవము జరిగెను. ముఖ్యఅతిథి బూర్గుల రామకృష్ణారావు పంతులుగారు ప్రారంభోపన్యాసమును ప్రసాదించిరి. విశ్వ విద్యాలయోపాధ్యక్షులైన సర్వాత్ అలీయావ స్తంగుగారును దయచేసి విద్యార్థులకు హితబోధ చేసిరి. శిరోమణి శ్రీ కప్పగంతుల లక్ష్మణ శాస్త్రిగారు కూడ ఆంధ్ర సారస్వతమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

సభలు - సమావేశములు :

కార్య నిర్వాహక సభలు మొత్తము ఏండ్లమీది జరిగినవి. నిర్ణీతసంఖ్య సభ్యులు రాకపోవుటచే తఱచు ఇబ్బంది కలుగు చుండెడిది.

ఇంకను ఈ క్రింది సమావేశములు జరిగినవి.

(౧) ది 30-3-౪౯ ఉగాది సమావేశము :

అధ్యక్షులు : శ్రీ రావాడ సత్యనారాయణరావుగారు.

ఉపన్యాసకులు : డాక్టరు శ్రీ మాలేమండ రామారావుగారు.

శ్రీ లక్ష్మీరంజనముగారును, శ్రీ దుర్గయ్యగారును కవితాగాన మొనర్చిరి.

- (౨) డి ౨౬-౪-౪౯ నాడు ఆచార్య శ్రీమాన్ వేదాంతాచార్యులుగారు
“పాశ్చాత్య దేశములలోని విద్యా విధానము” పై సువస్యసించిరి.
- (౩) డి ౨౯-౪-౪౯ నాడు “భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము దేశమునకు అవసరమా? అనవసరమా?” విద్యార్థుల చర్చాసభ.
- (౪) డి ౧౯-౯-౪౯ నాడు డాక్టర్ శ్రీ మారేమండ రామారావుగారి ఉపన్యాసము :
“ఆధ్మిక రాష్ట్రము - అర్హత”.
- (౫) డి ౪-౧౦-౪౯ నాడు శ్రీ లక్ష్మీరంజనంగారి అధ్యక్షతను ‘గాంధీ జయంతి’

కార్యదర్శి,

జి. వేంకటనారాయణరావు.

వార్షిక సారస్వతోత్సవములు

పై సంఘము సమీక్షకు ౧౯-౨౦ తేదీలలో వార్షిక సారస్వతోత్సవములను మహా ఘనముగ జరిపినది. మొదటిరోజు శ్రీ వేపా కృష్ణమూర్తిగారు (పి. డబ్ల్యు. డి. కార్యదర్శి) అధ్యక్షత వహించిరి. ఆచార్య శ్రీ తణిక్కె పుభమగారు గారును, సీతారాం బాగ్ పంసన్నత పాఠశాలాచార్యులు శ్రీ కె. నరసింహ శాస్త్రిగారును, శ్రీమతి ఎల్లాప్రగడ సీతా కుమారి గారును ఉపన్యసించిరి. తర్వాత నాటక ప్రదర్శనములు జరిగినవి. అందులో జోగారావు గారికిని, అప్పలాచార్యులు గారికిని ప్రథమ బహుమానములు లభించినవి.

రెండవరోజు శ్రీ ఇల్లెండల రామచంద్రారావుగారు (అధిక శాఖా కార్యదర్శి) అధ్యక్షత వహించిరి. వేదాంతాచార్యులవారును, డాక్టర్ ఆర్. వి. రావుగారును ఉపన్యసించిరి. శ్రీమతి భారతీ రత్నాకరాంబగారు “రుద్రీమాంబ” గేయమును శాస్త్రవ్యముగా వివరించిరి. తరువాత శ్రీ గోపాలరాజుగారి భరతనాట్యమును, నాటక ప్రదర్శనములు జరిగినవి. గోపాలరాజుగారికిని, రఘునాథరాజుగారికిని ప్రథమ బహుమానములు లభించినవి. తెలుగు సంఘము ఈ విజయమునకు అభినందనీయము.

అన్నిటికన్నను స్లాఘనీయమైన విషయము : ఆంధ్రదేశ తుపాను నిధిపై ఈ సంఘము నూరు రూపాయల విరాళమును పంపించి ధన్యమైనది.

ధన్యవాదాలు

శ్రీ మ. శేషారావుగారు, బి. ఎ.

౧

పూర్ణ స్వాతంత్ర్యంబు పొందఁ గల్గితివమ్మ
నిండు స్వారాజ్యంబు నీ కబ్బెనోయమ్మ
దాస్య భావాలింక దరిఁ జేరావమ్మ
తల్లి భారతి నీకు ధన్యవాదాలమ్మ !

౨

పండు వెన్నెలఁబోలు నిండు నీ విభవంబు
చండభాసునిఁ బోలఁ జాలు నీ శౌర్యంబు
దిక్కు దిక్కుల వెల్లి తీరునీ ధీశక్తి
తల్లి భారతి నీకు ధన్యవాదాలమ్మ !

౩

లోకమాన్యుని వహి తాకిక త్యాగంబు
బాబూ సుభాసుని ప్రబల ప్రయత్నంబు
లాల లజ్జఁతి యొక్క లావు పోరాటంబు
గాంధీ తపస్వి యఖండ బలిదానంబు
నేడు ఫలియించె నీ జేరె కోరికలమ్మ
తల్లి భారతి నీకు ధన్యవాదాలమ్మ !

౪

సర్వ భ్రాతృత్వంబు సత్కం బహింసయు
కార్య శూరత్వంబు గాఢాభిమానంబు
కలిగి స్వాతంత్ర్యంబు నిలుపుకోఁ గలశక్తి
భారతీయుల మేము పడయఁగా వరమిమ్మ
తల్లి భారతి నీకు ధన్యవాదాలమ్మ !

మాతృభాషనేలచదువవలెను?

శ్రీ ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనముగారు, ఎం. ఏ., ఆంధ్రశాఖాధ్యక్షులు.

‘మాతృదేవోధవ’, ‘పితృదేవోధవ’ అనగా తల్లియే దైవముగా గలవాడవును, దండ్రీయే దైవముగా గలవాడవును గమ్మ అని వైదిక ఋషులు అనుశాసించి యున్నారు. దీనికి కారణమునువారే మఱి యొకచోట నిట్లు వివరించి యున్నారు. ‘మాతా పూర్వరూపమ్, పితోత్తర రూపమ్, ప్రజాసంధిః’. ‘ప్రజనన క్రమము నందు తల్లి పూర్వరూపము, తండ్రి యుత్తర రూపము. సంతానమే వీరి నడుమ సంధి బంధము’ అనియు ఋషులు ఉద్ఘోషించి యున్నారు. చను గుడుచునంత కాలమును బాలునకు తల్లియే లోకము. నడునస్తోచి యాటలకు మరగిననాడు లోడి నిల్లలను గూడి యా సాయంత్రము చరించయు రాత్రికై నను తల్లి యొడిచేరును. ‘నూనూగు మీసాల నూత్న యౌవనము నందు’ యువకుని సేత్రములు తనకు ప్రియురాలు కాదగిన స్త్రీరూపమును అస్వేపించుకొనుటలో నిమగ్నమై భ్రమించుచుండును. ఈ క్రొత్తలంకె ప్రాత లంకెను జగి నడలించును. గృహస్థులయి తల్లిని మఱచిన వారును, తండ్రిమీఁద యాస్తి కొఱకై వ్యాజ్యము వేయువారును గూడ లేకపోలేదు. కావుననే ‘అడ్డాలనాడే బిడ్డలు కాని, గడ్డాలనాడు కాదు’ అనుసామెత వుట్టినది.

మానవునకు దల్లిని ప్రేమించుట యెంత సహజమో, తల్లి దేశమును ప్రేమించుట కూడ నంత సహజమైనది. అది యాతనికి స్వభావముగ బరిగణింప బడుచున్నది. ‘జననీ జన్మ భూమిశ్చ స్వగృహపి గరీయసీ’ అన్నారు. మాత, మాతృభూమి, వీని వలెనే మాతృభాషయు మానవునకు అత్యంత సహజమును, అవశ్యాదరణీయమును అగుచున్నది. ఈ మూడును నాగరక మనుష్యుని పాలిఁటి ‘ఆధ్యాత్మిక తీర్థము’ అని చెప్పినను అతిశయోక్తి కాసేరదు. మనుష్యుఁడు ఏడు ఋణములలోఁ బుట్టి పెరుగుచున్నాడని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఈ ఋణములను దీర్చుకొనుటకే పంచయజ్ఞములను మనవారు విధించియున్నారు. బ్రహ్మయజ్ఞము, పితృయజ్ఞము, దేవయజ్ఞము, మనుష్యయజ్ఞము, భూతయజ్ఞము. అధ్యయనాధ్యాపనములు బ్రహ్మయజ్ఞము. తర్పణము పితృయజ్ఞము. హోమాది కర్మలు దేవయజ్ఞము. అతిథిపూజనము మనుష్యయజ్ఞము. భూతబలులు భూతయజ్ఞము. వీనిచే మనుష్యుఁడు ఆయా ఋణముల దీర్చుకొనునని మనవారి విధానము. వివాహము చేసికొని ధర్మ సంతానమును బొందినగాని పితృణము తీరదని కూడ ఆర్యులు తలంచిరి. ఈ పంచఋణ విధానమును మనమిప్పుడు గుర్తింపక

పోవచ్చును. ఋణపరిష్కార చట్టము (Debt Relief Act) క్రింద వానిని ఎగుర చేసినను ఆడుగువారు లేరు. కాని ప్రాంత అప్పపత్రికలను దిగుగ వ్రాసినట్లు పంచ ఋణములును, మఱియొక గూఢముతో బ్రత్యక్షము లగుచున్నవి. అయిదు అప్పలను ఈనాడు మనము మూడింటిని జేసి కొనవచ్చును. ఏది ఈ ఋణాత్రియము? 'మాత, మాతృ భాష-మాతృభూమి' ఇది కొత్త ఋణానంపుటి. ఋణదాత మిక్కిలి 'కంజాసు' వాడుగా నున్నాడు. ఇంతకు తగ్గననుచున్నాడు. ఎవరీ రక్షింపాను చైన యప్పలవాడు. మన అంతరాత్మయే. ఎవడో కొత్త వాడు కాడు.

ఋణాత్రియములో నడిమిచైన మాతృ భాషా ఋణపరిష్కార మాగ్నమును జ్ఞాపితము. మధ్యనున్నవాని గతి యధోగతి పాలు. భాష మహాకవి 'మధ్యమవ్యా యోగ' మనుషేర నొక చమత్కార నాటిక వ్రాసియున్నాడు. మానవుడు సహజముగా మాతృభాషను బ్రేమించును. దీని విషయమై యాతనిని ఉద్బోధింప నక్కఱలేదు. కాని కులుకుల కొలికియైన పోలతి యొకామె చెయిం బట్టగనే పృథమాతకు క్రమముగా దూరస్థుడైనట్లు సుసంపన్నములైన యన్యభాషల పరిచయ మేర్పడిన తరువాత మానవుడు తన మాతృభాషను ఉపేక్షించుటయో, విస్మరించుటయో చేయుచున్నాడు. ఆంధ్రులమైన మన మిప్పు డీ ప్రమాదములలో బడియున్నాము. తత్ప్రాప్తి తెలంగాణమునందు మాతృభాష సుపేక్షించుట ఒక వీరకార్యమైనది. ప్రాచీనమైన మన యాంధ్రభాష అన్యభాషల కోడంటికముచే నొత్తుకు పోవుచున్నది. ఒకవంకి విశ్వవ్యాప్తమైన

యాంధ్రభాష; మఱియొకవంక యావద్భారత భాష నయినానని విజయడిండిమము కొట్టుకొనుచున్న హిందీభాష. ఓడలు బండ్లెన్నెన్ని నిన్నటి వఱకును నేనే భారత భాష ననుకొని తొమ్ములు విఱచుకొని నడచిన ఉస్థాభాష, తనజెండా దింపుకొనినదే యనుకొందు! 'ఉస్థతుల నడుమ పేదలకుండ దరమె' యని కవి చమత్కరించినట్లు ఆంగ్ల హిందీ భాషల నడుమ పేదరాలు పెద్దమ్మ తెలుగు తల్లి నలిగి పోవు నవస్థ వచ్చినది. దుప్పల మనస్సులైన కొండలుచూచి యేమియు జేయలేక చేతులు విసికికొనుచున్నారు. 'పరిస్థితు లిన్నిన్నవి, మనమేమి చేయగలము?' అని కొందఱు నిస్పృహు లగుచున్నారు. పరిసరములను బరిస్థితులను తమ కనుకూలముగఁ గల్పించు కొనువారు ధీరుల? లేక వానికి లొంగిపోయి నిజరూపమును గోల్పోవుటకు సమ్మతించువారు ధీరుల? వేరే చెప్ప నక్కఱలేదు.

భాషా సమస్యను గూర్చియు, దాని యచబంధమగు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనమును గూర్చియు భారతదేశమునందీనాడు వింతభావములు నెలవచ్చుచున్నవి. "భారతదేశము కొత్తగా రాజకీయకృతము నాధించింది, దీని నెల్లవిధముల సంరక్షించుటయు బోషించుటయు మనవిధి. భిన్న సంస్కృతులును, భిన్న భాషలును దేశములో వ్యాప్తియందున్నవి. ప్రజలు వీని నంటిపెట్టుకొనియున్నచో భారతీయైక్యతాభావమునకు దెబ్బతిగులును. కావున ఈ భిన్నత్వమును మెల్లమెల్లగా బోకొట్టి, నిద్రొంపజేసి, ఏకసంస్కృతి, ఏకభాషా సూత్రముపై భారతీయుల సంఘమును బంధించుట యవసరము." ఈరీతిని వాదించువారు

తలయెత్తుచున్నారు. వీరి దృష్టిలో ప్రాంతీయభాషాభిమానము దుర్భిమానము, సంకుచిత భావప్రేరితము. దీనికి వారు కల్పించిన కొత్త పేరు 'భాషాజాడ్యము' (Linguism), ఒహుశః ఈ అతివాద శిఖామణుల దృష్టిలో ఆంధ్రులు 'భాషాజాడ్య' పీడితులలో నగ్గేసరులు. ఏలన వీరు ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమును వాంఛించు చున్నారు. తద్వారా ఆంధ్రసంస్కృతికిని, ఆంధ్రభాషకును ఒక నూతనస్థాయిని, భవిష్యదుజ్జీవనమును నెలకొల్పఁ జూచుచున్నారు. నల్లమందు వేసికొని కుంభకర్ణ నిద్ర పోవలసిన వ్యక్తి మేల్కొంచి. మత్తువీడి, తిరిగి నడయాడటా? యని వీరు విస్తుపోవుచున్నారు. ఆంధ్రులలోగూడ పై వాదమునకు 'డూ డూ ఒసవన్న' గారలు లేకపోలేదు. సముద్ర తరంగమువలె నాంధ్రుల కెప్పుడును ముందుముందుకు బొర్లుట నైజము. ఇది మంచియుఁగావచ్చును, చెడ్డయుఁగావచ్చును. ఆంగ్లభాషరాజ్యము చేసిననాడు దానిని శిరసా వహించుటకు తెలుఁగువాడు ముందు. హిందీభాష యూరేగుదు ననఁగానే బుజముకాసి పల్లకీ మోయుటకు తెలుఁగువాడు ముందు. ఆంధ్రుడు పల్లకీ మోతకే జన్మించెనా? పల్లకీలో గూర్చుండుట కీతనికి పట్టలేదా? యని శంకింపవలసి వచ్చుచున్నది.

అదృష్టవశమున భారత పృథుత్వము వారును, మహా నాయకులైన బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులు, జవహరులాలు పండితుఁడు, సర్దారు పటేలు మున్నగువారు పైన కేర్కొన్న వితండవాదములో కేరినవారు కారు. భారత యొక్కతను కాంక్షించువారే యైనను భిన్న భారత సంస్కృతులును,

వాఙ్మయములును నిర్వీర్యములై నశింపవలె నను సంకుచిత భావము గలవారు కారీషహనీయులు. ఈ భాషలన్నియును మోసులెత్తి, చిగిర్చి, యాకు దొడిగి, పూచి, ఫలించి కన్నులపండువుగా నుండవలయు ననియే వీరి యాశయము. కొమ్మలు నెరికివేసి మ్రోను మాతృము పెంచదలచిన లోటమాలి యజ్ఞతను ఏమనవలెను? ఆయా ప్రాంతీయ భాషలు ఉన్నతవిద్యా విధానము నందును, రాష్ట్ర పరిపాలనము నందును, సంపూర్ణమైన అర్హస్థానమును బొంద వలయు ననునదియే భారతపృథుత్వ సీతి. భారతపృజా రాజ్యాంగమునకు మొదటి యధ్యక్షుడైన బాబు రాజేంద్రప్రసాదు ఈ యంశమును ముక్తకంఠముతోఁజూపించి మానసియుఁడగుచున్నాఁడు. విశ్వ విద్యాలయ విద్యా విధానమునుగూర్చి సమన్వయబడిన నివేదికలో మాతృభాషా పఠనము 'ఇంటర్మీడియటు' తరగతిలో సమాప్త మగునట్లు సూచన గలదు. ఉన్నత విశ్వ విద్యాలయ తరగతులలో విద్యార్థి తన మాతృభాషను నిర్బంధముగఁ జదువ నక్కఱలేదని కమిషనువారి యుద్దేశమై నట్లు లోచను. ఈ సూచన ఆమోదింపఁదగినది కాదు. షష్ఠిపూర్తి యైన దేహమునకైనను అన్న పానీయములు సిత్య మెట్లువసరమో, విద్యార్థికిఁ బ్రీతి దశయందును మాతృభాషా స్థలంధ మంత యవసరము. ఇది యిట్లు. డాగా, 'అ ఆ'ల నాడే యాంధ్రభాషను విడిచిపెట్టిన ఉస్మానియా విద్యార్థులు మాతృభాషా పఠనము విషయమై మీన మేషములు లెక్కించు చున్నప్పుడు వారు మాతృభాషా ఋణమును దీర్చుకొన్నవారని యెట్లు చెప్పనగును?

పూనా సైన్సు కాంగ్రెసు

జోగారావు

యం.యస్.సి. ద్వితీయ.

ఈ యేడాది సైన్స్ కాంగ్రెసు (Science Congress) యొక్క ముప్పదియేడవ సమావేశము పూనాలో జరిగినది. ఈ రోజులలో ఆటంబాలు కనిపెట్టబడి, ఇంకిను హైడ్రోజను బొంబు తయారు కానున్నప్పుడు సైన్సు యొక్క ఏకమతము నెనను అనుమానములతో చూచెడిది. పూనా సైన్సు కాంగ్రెసును గురించి యటవంటి యనుమానము పడనక్కరలేదు. ఎందుకనగా మన దేశమునకు ఆటంబాలు అనవసరము. పడసైన్స్ నొకవేళ మనదేశములో నొకపట్టణముపై ఆటంబాలును ప్రయోగించినచో మేము — రెండవ చెంప చూపించు సిద్ధాంతముప్రకారము — ఇంకొక పట్టణముపై గూడ వేయుడని కోరుదుము. అంతగా దీనిస్వల్పమునగు నది మన స్వాశాంత్యమేకదా! అని తిరిగి సంపాదించుటకై — మన దేశము బుద్ధుడు, అశోకుడు, గాంధీ మొదలగు మహాపురుషుల జ్ఞానభూమి కనుక — ఏ రెండువందల సంవత్సరముల వయస్సైన నింకొక పుణ్యపురుషుడు జన్మించకపోడిను ద్రైత్యము మనకున్నది.

కాని యేటేట జరుగు ఈ సైన్సు కాంగ్రెసు సమావేశాలవలన కొంతయైనను మన శాస్త్రజ్ఞులలో చైతన్యము కలుచున్నది. అందులో ఈ ఏడాది విదేశముల నుండి కొంతమంది శాస్త్రజ్ఞులు వచ్చియుం

డిరి. వారి యవన్యాసములు, వారి దేశము లలో సైన్సు అభివృద్ధికి వారు చేసిన శ్రమ, ఇవన్నయు పసియూ లేక చదివినదా మన ప్రవృత్తియుకూడ తనదేశపు శాస్త్రజ్ఞులకు ముక్కిలీ సహాయము చేయవలెనని గుర్తింపకపోరు. ఆ హామీ ఇచ్చుటకని కొంత మంది ఫ్లోరెడియం, బొంబాయినుండియు పూనాకు వచ్చియుండి — పీ లో కొందఱకు అది సైన్సు కాంగ్రెసుయొక్క ఎన్నవ సమావేశమో తెలియక పోయిననుగూడ.

యొకరోజు శాస్త్రజ్ఞుల యొక్కయు, రాజకీయ పేత్రల యొక్కయు, సమ్మేళనము; ఒకరోజు న్యాయగణితము చెప్పికొనుటయు జరిగెను. దేశములోని వివిధప్రాంతముల నుండి వచ్చిన ప్రతినిధులు వచ్చిన. పూనా విశ్వవిద్యాలయ ఛాన్సలర్ మహారాజ సీంహ ప్రతినిధులందఱకును స్వాగతము చెప్పిరి. బొంబాయి విధాని భో, శ్యామ ప్రసాదముఖర్జీ, జయశంకర్ నాథు మొట్టా డి. పండిత నెహ్రూ పూనాకు 'జాతీయ రాసాయనిక లెబొరేటరీ' (National Chemical Laboratories)ను ప్రారంభించుటకై వచ్చి యుండిరి. అప్పుడు సీంహ పైజ్జానకులో నున్న నమ్మకమును చెప్పుచుంటున్నట్లై ఈ సమావేశమునకుగూడ హాజరైరి. 'దేశము ఇప్పుడు శాస్త్రజ్ఞుని పాముఖ్యతను గుర్తించుచున్న' దనియన్నారు. వారింకా ఈలా గన్నారు. "రాజకీయ పేత్రలకు ఇప్పుడు

ప్రకృతి శాస్త్రమును గురించి యంతగా తెలియక పోయినను శాస్త్రజ్ఞుని పొగడుచున్నాడు. నేటి ప్రపంచము పైన్సు స్వాధీనములో నున్నదని యెప్పుకొనియును. కాని యే దేశములో గూడ గాజకీయవేత్త శాస్త్రజ్ఞుని సలహా వినుటలేదు. ఈమాలలలో నండితినెఱుంగు నేటి ప్రపంచములో శాస్త్రజ్ఞుని నిర్దిష్ట తెలియజేయబడినారు. భారత దేశములోని సాంఘిక, ఆర్థికదృష్టిని వైద్యునికుడు రాజకీయవేత్త కలిపినచో సులభముగా దూరము చేయవచ్చునని చెప్పినారు. కాని ఆలినే శుభమనియము ఎప్పుడో? ప్రొఫెసర్ మహాలనోచిస్ అధ్యక్షోపన్యాసము నిచ్చి.

వారు నేషనల్ ప్లానింగులో (National planning) సంఖ్యా సేవరణము (Statistics) వహించుపాత్రను గురించి మాట్లాడిరి. “ఆహారోత్పత్తికి తోడుగా, ఎ త ఆహారము పండుచున్నది, ఎంత పంపిణీ జరుగుచున్నది: తెలిసికొనుటకూడ ముఖ్యము. భారత దేశము జనాభా లెక్కవేసి పడేండ్లైనవి. అవికూడ విశ్వాస యోగ్యములుగావు. ఇంక నాల ప్యము సహించరానిది. ప్రతి సంవత్సరము మన జనాభా ఎంత పెరుగుచున్నదో తెలిసికోవలెను. ప్రతి ఆర్థికమండలములో ఆదాయము, ఎట్లు పంచబడుచున్నది ఎట్లు కర్షు చేయబడుచున్నది తెలిసికోవలెను. అంతవఱకు మన ఆహారోత్పత్తి పరియత్నముల యవయోగ మేమియు సుండదు”, అని మహాలనోచిస్ గారన్నారు.

ఈ రోజుననే విదేశీయ శాస్త్రజ్ఞులను పండిత నైపుణులు పరిచయము గావించినారు. అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, స్వీడన్ రష్యాలనుండి 22 మంది శాస్త్రజ్ఞులు వచ్చిరి. వీరిలో ముఖ్యులు: ఫ్రాన్సునుండి జోలియో

దంపతులు, కాంప్టన్, కాండన్, మార్క్; అమెరికానుండి రాబిన్సన్, బెర్నాల్; బ్రిటన్ నుండి డిజెక్, స్వీడన్ నుండి రష్యా నుండి ఎంగల్ హాట్ ఆలస్యముగా వచ్చిరి. వీరిలో జోలియో దంపతులు కాంప్టన్, రాబిన్సన్, నోబెల్ బహుమతి పొందినవారు. వీరందఱును మన దేశమునకు ఇక్కడ పైన్సు అభివృద్ధిని గురించి వివరము వచ్చిరికాని వీరే ఎక్కువ విషయవలసి వచ్చినది. ఎందుకనగా ఈ సమావేశములో భారత శాస్త్రజ్ఞులకుండు విదేశీయ శాస్త్రజ్ఞులే ఎక్కువ ఉపన్యాసము లిచ్చినారు. అందుకొరకు వీరిని గురించియే నేను అధికముగా వ్రాయుచున్నాను.

సర్ రాబిన్సన్ గారును మార్క్ గారును పెనిసిలిన్, పెలులోజ్ పై చేసిన పరిశోధనలగురించి మాట్లాడినారు.

మద్రాస్ జోలియోగూరీ, ఈ మె కీ॥ శే॥ క్యూరీ దంపతుల కూతురు. ఈమెకూడ నోబెల్ బహుమతిని పొందిన శాస్త్రజ్ఞురాలు. ఈమె విరాడంబరజీవి. మామూలుచుస్తలు ధరించుచు. తల సరిగాదువ్వకొనదు. ఫ్రీన్స్ కాంగ్రెసు అంటే పట్టుచీరలయొక్కయు, ఆభరణములయొక్కయు. ప్రదర్శనమని తప్పు అర్థముచేసికొని పూనాకు వచ్చిననారీ మణులను చూచి ఆమె యేమనుకున్నదో? ఈమెతండ్రి పియర్ క్యూరీ లండన్ లో ఒక సన్మానములో ఉపన్యాసమిచ్చుటకు వెళ్ళినప్పుడు, అక్కడకువచ్చిన యాడువారి మెడలలోనున్న హారములలో ఎన్ని రసాయనికపరిశోధనశాలలు (Laboratories) కట్టపచ్చునోలెక్కవేయుచుండినాడంట! ఉపన్యాసమిచ్చుటకు లేచినప్పుడు ఆకాశమువఱకు రస పరిశోధనశాలలు తయారైనవి!! వీరిలో ఎందఱు పైన్సు అంటే అభిరుచియుండి వచ్చి

నారో? మదాం జోలియోక్యూరీ ఉపన్యాసము విని 'లేడియం అంటే ఎవరండీ?' అని తమభర్తల నడిగేవారు కూడ ఉందరుని నా సమ్మతము. ఈమె లేడియో సంచలనమును (Radio activity) గుఱించి ప్రసంగించినది. "లేడియం కొన్ని కిరణములను ఎప్పుడును పోషించుచుండును. ఇవి కంటికి కనిపించవు కాని కొన్నియంత్రములపై వీని ప్రభావమువల్ల వీనిని తెలిసికోవచ్చును. ఇటువంటి కిరణముల పోషించు శక్తిని (Radio activity) అందురు. ఈ కిరణములు వైద్యములో చాల ఉపయోగపడును. ముఖ్యముగా 'కేన్సరు' కుదుర్చుటకు ఎ లో పనికొచ్చును. కాని లేడియంవలె కిరణములు పోషించు మూల పదార్థములు ఎక్కువగాలేవు. ఉన్నను వానిభరిత చాల ఎక్కువ, కాని 16 వంశక్రిందట మగాం జోలియోక్యూరీ, ఈమెభర్త కలిసి కనిపెట్టిన కృత్రిమ లేడియోసంచలనము (Artificial Radio activity) ఈదిక్కు విడదీసినది. లేడియంనుండి వెలువడు అల్ఫా కిరణములు కొన్ని మూల పదార్థముల పోషించిన యెడల అవియొక కొత్త మూల పదార్థముల క్రింద మారిపోవును. అప్పుడు అవికూడ (Radio activity) గుణము చూపించును. ఇప్పుడు ఇటువంటి కృత్రిమ లేడియో మూలపదార్థములు ఏడువందలకు పైగా తయారుచేయఁబడినవి. వీనిని చాల చవుకగాను పెద్ద రాసలుగాను తయారుచేయుటకు అటామిక్ పైలు (Atomic Pile) ను ఉపయోగింపవచ్చును. ఇంకవరకు ఇది 'యురేనియం' ను 'ప్లూటోనియం' క్రింద మార్చుటకుగా నుపయోగింపఁబడు చుండుచున్నది. ఈ 'ప్లూటోనియం' అటామిక్ పైలులలో చేయుటలో నుపయోగపడును.

ఇప్పుడు ఈ (Atomic Pile) ను కృత్రిమ లేడియో మూలపదార్థములు తయారుచేయుటకు వాడవలెనని చెప్పినది మదాం జోలియోక్యూరీ. ఈ లేడియో మూలపదార్థాలలో చేసినమందులు శరీరములో ఏలాగు పనిచేయుచుండునో కనిపెట్టవచ్చును. ఎక్కువగా ఇవి శరీరములో ఏభాగము కు వెళ్ళుచున్నవో దాని లేడియో సంచలనము (Radio activity) గుణము వల్ల తెలిసికొనవచ్చును.

తర్వాత ఎన్. ఎన్. బోసుగార్హి మాట్లాడినారు. ఇటువంటి లేడియో మూలపదార్థములు మన దేశములో తయారగు సేర్పాటులు చేయవలెనని యనినారు. ఇవి వ్యాధులపై మందులు ఎటువంటిపనిచేయునో యుచున్నదికాకుండు మన దేశములో పంచదార మొదలగు ముఖ్యపదార్థములు ఎక్కువమాయమగుచున్నవో కనిపెట్టి వచ్చునో హాస్యముగా అన్నారు.

ప్రొఫెసర్ కాంప్టా ఒకరోజు ఉపన్యసించినారు ఆయన అమెరికానుండు వచ్చినాడు. ఆటామిక్ పైలుతయారు చేయఁగోమిత్తమై యోజుపఁబడిన కమిటీలో అతని ముఖ్యసభ్యుఁడు. ఆటామిక్ పైలు ఎందుకు ఉపయోగింపవలసి వచ్చినదో చర్చించినాడు. ఆటామిక్ పైలు ప్రయోగించు నవయములో తీవ్రమోగమును వ్యతిరేకించవారును బలపఱచువారును అమెరికాలో నుండిరి. వ్యతిరేకించువారి యభిప్రాయ మేమనగా ఒకవేళ అమెరికాయే ఆ బాటును ప్రయోగించినచో తర్వాత ఇతర రాజ్యము లేవైన దానిని ప్రయోగించి యెడల ఆక్షేపించుట కవకాశముండదు రెండవది, అమెరికా చాల క్యూరముగాను దుర్మార్గులలోను యుద్ధము సాగించినదని

సేరారోహము చేయబడగలదు. ఇక రెండవ పక్షము వారిట్లు వాదించిరి. ఈ శాంతును మనము ప్రయోగింపకపోయినను నేడు గాకున్న రేపు పరరాజ్యములు దీనిని కనిపెట్టి తప్పుకుండ ప్రయోగింపగలవు. ఇది మునుగాక ఇప్పటికే యుద్ధమారంభమై వాల కాలమైనది. ఇంకను నిదనిల్లే సాగింపినచో మఱిత ప్రాణనష్టమును సర్వ గాశనమును దప్ప మఱేమియు లాభము లేదు. అందుకొకకు దీనిని ప్రయోగించి యుద్ధమునా ప్రతింధరగా గావించవలెను. ఈ బాంబును తయారుచేసిన వారు కూడ ఈ యుద్దేశములోనే తయారుచేసినారని వెప్పినారు కాంప్టన్ గారు.

ఈయన ఎంత చెప్పినను ఈ బాంబు గారోషిమాలో 60,000 మందియొక్కయు, గాగాసాకిలో 45,000 మందియొక్కయు, గావున కారణమైనది. వలకొలది తీవ్రముగా గాయపడినారు. ఎన్నియో ప్రదేశములు మట్టి యైపోయినవి. రష్యా జపాను ప్రయుద్ధము ప్రకటించిన కొన్నిరోజులలోనే అమెరికా జపానుపై ఆటంబాంబు ప్రయోగించినది.

పూనాకు వచ్చిన శాస్త్రజ్ఞులందఱును యాశక్తి (Atomic - Power) ని శాంతి యుపయోగింపవలెనని చెప్పినారు. ఆ బాంబు ఉపయోగమును తీవ్రముగా యిడించినారు. ఇటువంటి బాంబుకై లక్షల కొలది డాలర్లు వ్యయించుట అవివేకమని చెప్పినారు. ఇటుల చెప్పినవారిలో యఖ్యులు కాండన్, రిచ్ బెక్, బెర్నాల్ గారు. కాండన్, అమెరికాలో సేషనల్ బ్యూరో ఆఫ్ స్టాండర్డు (National Bureau of Standards) కు డైరెక్టరు. దేశములో కొలకై ఉపయోగింపబడు పరికరములపై

పరిశోధనలు చేయుచుందురు. ఈయన తన శాఖతరపున రామన్ గారికి ఒక మెలిగ్రామ్ మెర్క్యూరీ ఐసోటోపు (Mercury isotope) కానుక నిచ్చినారు! ఇతని శాఖలో కొన్ని వేలమంది పనిచేయుదురు. అమెరికా ప్రభుత్వము దీనికై చాలదబ్బు కర్చుపెట్టుచున్నది. అయినను ఆటంబాంబు తయారగుచున్న రోజులలో ఇక్కడ కూడ కొన్ని అవసరమైన పరికరములు తయారుచేయవలసి వచ్చినదంట!

రిచ్ బెక్ స్వీడన్ నుండి వచ్చినారు. తన దేశములో జరిగిన పరిశోధనలను గుఱించి చెప్పినారు స్వీడను గడిచిన రెండు యుద్ధములలో కూడ తటస్థముగా నుండినది. నా శిష్యులగు కొన్ని పాఠశాలనుగూడ మీరు శాంతియుతముగా నె పరిష్కరించుకొనినారు. ఈ శాంతి వాతావరణములో స్వీడను శాస్త్రజ్ఞులు చాల పరిశోధనలు చేసినారు. ఇతనికిగూడ అణుశక్తిని యుద్ధములో నుపయోగించుట సమానుజముగానె తోచినది.

డెన్మార్క్ బెర్నాల్ గారు ఇంగ్లాండునుండి వచ్చిరి. ఇతఁడు గొప్ప పదార్థ శాస్త్రజ్ఞుడే (Physicist) కాకుండ (International Scientific Workers' Union) అంతర్జాతీయ ప్రజాపిక కార్మికల సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షుడగు. అధ్యక్షయ భావముగే వాడు. ప్రపంచముగాని అన్ని దేశములలోను మైపు అభివృద్ధిని గుఱించియు, నాని చరిత్రను దెలిసికోవలెనని యుపభిలాష యున్నది. సైన్సు అభివృద్ధి యెప్పుడును ఒకేరీతిగా నుండదన్నారు. భారతదేశ మొకప్పుడు శాస్త్రవిజ్ఞానములో నన్ని దేశములలో నగ్రగణ్యముగానుండి యుండెను. కాని ఆతర్వాత భౌతిక శాస్త్రాభివృద్ధి పూర్తిగా క్షీణించి పోయినది. దీనికి కారణము శాస్త్రజ్ఞానము

ఏ కొద్దిమంది చేతులలోనో యుండుట. సామాన్య ప్రజలలో శాస్త్రజ్ఞానము వ్యాపించకుండ నుండినయెడల ఆదేశములతో పైనున్న అభివృద్ధి యటుంచి దాని పేరే లేకుండ బోవును. భారతదేశములోగూడ శాస్త్రజ్ఞానము నశించుట కిదే కారణమై యుండు నన్నారు.

విజ్ఞాన బీజములు భారత చీనాదేశములలోనే పుట్టినవి. కాని యవి పుష్పించి ఫలించినది పశ్చిమ దేశములలోనే. భారతచీనాదేశములలో పూర్వార్థావధి పరాయణత్వమే దీనికి కారణమని బెర్నార్డ్ గారన్నారు. ప్రతి విషయమును పూర్వ సాంప్రదాయానుసారమే చేయువాడే కాని మార్పునియు నుండియుండక పోయేది. దీనినే మనము నేటికిని ఉదాహరణలు తయారు చేయుటయందును, పొలములు దున్నుట యందును జూచుచున్నాము. పట్టణ సమీపములలో మన దేశమునకు అగ్రధాని ముంబై దీది. కాని వాసులలో ఏ మాత్రము మార్పు కలిగింపనందున ఆ పరిశ్రమలు వాని దేశములో వెనుకబడిపోయినవి. మార్పువల్లనే పశ్చిమ దేశములలో పరిశ్రమలు వృద్ధి గాంచి యక్కడ పారిశ్రామిక విప్లవము (Industrial revolution) జరిగినది.

సైదు ప్రపంచములో పైనున్న గొప్ప స్థానమున్నది. అదిమన సమస్యలను పరిష్కరింపక పోయినను పరిష్కార మార్గమును మాత్రము గోచరింప జేయును. కాబట్టి దానిని సప్రగ్భముగా వినియోగించుకోవలెనని బెర్నార్డ్ గారన్నారు.

ఇవి పూనా కాంగ్రెసులో ఇవ్వబడిన యుపన్యాసముల సారాంశములు. కీనివలన మనము సేర్పుకోవలసిన దెంతయో ఉన్నది. మనదేశము పారిశ్రామిక విప్లవముయొక్క శైశవదశలోనే యున్నది. ఇతర దేశములలో బోల్చిచూడగా మనము చాల వెనుకబడి యున్నాము. బెర్నార్డ్, స్పీడ్ మన్ వంటి చిన్న దేశములే మనదేశములో తయారగునంత ఉక్కును తయారు చేయుచున్నవి. మనదేశములో కావలసినంత యినుమున్నది, బొగ్గున్నది. కాని మనకు సరిపోవునంత ఉక్కును మూతము తయారుచేసికోలేక పోవుచున్నాము. ఒక ఉక్కుమిటి ప్రతి విషయములోను ఇంతే. ఆహారధాన్యముల పంట, గడ్డలు తయారుచేయుట వంటివి తగ్గించునదే కాని హెచ్చుటలేదు. దీనికి జడ మన జనాభా ప్రతి సంవత్సరము ఏబదిలక్షల చొప్పున పెరుగుచున్నది. ఇప్పుడున్న జనాభాకు తగినంత పనిలేకుండ నున్నది. ఈ మానవశక్తిని ఉపయోగములోనికి తీసికొని రావలెను. ఎక్కడెక్కడ పైనున్న అభివృద్ధి కవకాశము లన్నవో అక్కడెక్కడ అభివృద్ధికి తీసికొనిరావలెను. రమ్య వివరితమైన చరిత్రదేశములలో పైశిము పైనున్న సహాయముతో గోధుమలు పెడించుచున్నది. మనము మామూలుగా గోధుమలు మొదలగువానికి అనువైన చోటులలోగూడ పండించలేమా ?

*

గోత్రాల గోల

వి. సి. ఎల్. నరసింహారావు

పూర్వవిచారి.

౧

కాఫీ తాగివచ్చి సత్యం, నేనూ మాట్లాడుతూ కూర్చున్నాము.

“అరేయ్ సత్యం! గోపాలరావింకా రాలేదేమిరా!”

“నేనూ అదే అనుకుంటున్నాను. వాడు పెళ్ళికి వెళ్ళి పనిరోజులు కావటంలేదా?”

ఇంతలోకే గోపాలరావు గదిలోకి ఊపి పడ్డాడు. ఎచ్చి రావటంతోనే ఆగమన్నక్కటి రాగంమీద “ఎన్నో కొండలు గుంటల్లో గరగి పోయెన్ వార్త సంతానముల్ గన్నీ రయ్యె” అని మంచంమీద బోల్ల పడుకొని చదవటం మొదలెట్టాడు.

“ఏమిటిరా? ఇచ్చోటో వింతధోరణిలో ఉన్నావే!” అన్నాను.

“ఏదోకథ యీవారి మనకు వినిపించే అట్టేవుంది” అన్నాడు సత్యం.

గోపాల్ యెప్పుడూ యేవోతన స్వీయ చరిత్రమనలి ఘట్టాలు వినిపిస్తూంటాడు. అవి సాధారణంగా యెవరూ నమ్మరు కాని వివటానికి చాలా పొంపుగానే ఉంటాయి.

“గోపాల్! సంగతేమిటో చెప్పరా. నీ కథలు విక చాలా రోజులైంది” అని సత్యం మళ్ళీ అన్నాడు.

“ఇదగో నేనేవో సిస్టియరుగా (Sincere) నా అనుభవాలు మీకు అప్పుడప్పుడు చెప్పుతూంటే మీరంతా నవ్వులాటగా వుండే-సరే! అలాంటిప్పుడు నేనేమి చెప్పి మిమ్మల్ని బాధించే లే! అయినా నాజుతు కంతా నవ్వులాట అయిపోయిందేలేండి”

“గోపాల్! సత్యం యెప్పుడూ అలానే అంటూవుంటాడు. కాని నీవు చెప్పేవి పూర్తిగా అబద్ధాలని నేనెప్పుడూ అనికో లేను. ఇప్పటి సిద్ధోదేవమాస్తే నిజంగా యేదో జరిగివేళ్ళవుంది. చెప్పరా! నీ బాధ దానినల్ల కొంత తగ్గవచ్చు.”

ఇంకా కొంతసేపు బోధిస్తూ లించుకొని గోపాల్ యిలాచెప్పటం వూర్తి చాడు:-

“మొన్న మేముతా పెళ్ళికి వెళ్ళి టప్పుడు గుంటూరులో కైలుదిగి బప్పుక్కా లిసాచ్చింది. బస్సు బాగా సింకిల్లూ. అగిన చోటల్లా యొక్కటమే కాని బక్కలూ దిగటంలేకు. మొగిలిట్టుల్లో యెవరో ఇన్సెక్టులకి మొరాయనా, ఆయ-వెంట పంపే నేంక్ష పిల్లా, బస్సుక్కారు

స్తీర్లుక్కడా ఖాళీలేవు. ముగ్గుడు సంచుంటు ఫరనా లేనిపించింది కాని ఆ ముకు మూగూతి నుంచుండటం నా హృదయం సహించలేక పోయింది అప్పుడు నేనులేచి “ఇక్కడ కూర్చో అమ్మాయి” అన్నాను. అని నేను చెండ్లోపైపుమూచి వచ్చి చూద్దనుకదా కనావు నీ హాసనమున సౌందర్యరాణి కూర్చుండనుకుంటే ఇంకం కూర్చున్నట్లు ఆశ్చర్యంతో నాస్థానంలో కూర్చున్నాడు. ఆయ-చాలా మంచి వాడుగా ఉండబట్టి కూర్చోనిచ్చాను.

ఇంక కొంతసేపట్లో పరచూరు పచ్చింది. మేము దిగాము. మాతోపాలు ఆ చెక్క మసపీ, ఆ అమ్మాయికూడా దిగారు. పర

చూచునుండి పెండ్లిపూరైన వుప్పుటూరుకు బండ్లమీద వెళ్ళాలి. అప్పటికే బండ్లన్నీ నిండిపోయాయి. ఒకచిన్న కచ్చడంమాత్రం మిగిలిపోయింది. అందులో నన్నూ ఆ అమ్మాయిని కూర్చోమన్నారు. అప్పుడు తెలిసింది నాకు, వాళ్ళు పెళ్ళికి వచ్చిన వారేనని. ఆ ముసలాయనకు మా ఇద్దర్నీ ఒక్కచో వదిలిపెట్టడం ఇష్టంలేదుకాని ఆయన బాల్కనీపై హితు లెవరో బలవంతచేసి ఆయన్ను తమదగ్గర కూర్చోబెట్టాడు.

బండ్లిలో మేమిద్దరమే వున్నాము. ఆ అమ్మాయి చాల అందంగావుంది. మొదటి చూపుగానే నన్నాకరించింది. ప్రేమ శుద్ధ అబద్ధమనీ, కానుక తీసుకునేందుకు ఒక స్త్రీని ఉపయోగించుకొనేటప్పుడు కలిగే ఆమనశనే ప్రేమ అంటారనీ అది యెవరి మీదయినా పొరచుననీ అనుకునే నాకు ప్రేమరూత్రాయి మొదలగు వాటిలో కొంత సమ్మేళనం కలిగింది.

నాకామెలో యేమేమో మాట్లాడా లనిపించింది. కానియేమీ మాట్లాడ లేక పోయాను ఆ మ చాల నిశ్చింతగా కూర్చున్నది. కాని మాకళ్ళుగూర్చుకున్నాయి. మొదట్లో కొంతవడం చేత ఆమెవృష్టులు నన్ను కోప్పించుచున్నవా అనిపించింది గాని తరువాత ఆమె ముఖించాలా ప్రసన్నంగా తోచింది.

“మీరు నాలోమాట్లాడా లనుకుంటున్నారా?” అన్నదామె.

“లేదు” అని జంకుతూ అన్నాను. మళ్ళీ పస్తాయింది “అవును” అన్నాను.

“నీకే ఏమిమాట్లాడుతారు?” అన్నది.

“నిన్ను నేను ప్రేమిస్తున్నాను” అని సాధారణంగా ప్రేమికుడు కావ్యాంగ్గో, సినిమాంగ్గో అన్నట్లున్నాను.

“నిక్కముదాపనేల? ధరణీసుర నందన! యింకనీవయిం - జిక్కెమనంబు నాకు” అని నేనంటాననుకున్నారేమో? కాని నేనట్లా అనను” అని నవ్వుతూ అన్నది.

“అట్లైన రాక్షసవిధి నీన్ను బరిగియంబాడెద” అన్నాను. ఆమెధోరణి చూస్తే నాభయం కొంతపోయింది. దానిమీద యిద్దరమూ నవ్వుకున్నాము.

ఇంతలో ఉప్పుటూరు వచ్చింది. మేమంతా దిగాము. పెళ్ళివారు మాకు చెరువుగట్టునున్న ఒక ఒంగళాపై నిడిది యేర్పాటు చేశారు. ఆ అమ్మాయి పెళ్ళి కూతురైతేను బంధువు కాబట్టి పెళ్ళివారింటికి వెళ్ళిపోయింది.

అప్పుటికి దీక్షిపతి పెడడం వల్ల భోజనాలు చేశాము. అలసటగా వుండబట్టి భోజనం పడుకోగానే విద్రవైపోయింది.

“అన్నయ్యా! యింకా లేవేమి? ప్రాస్తవ కలాహంబం చేయలేదు, యేమీ లేదు. ఇక్కడికి వెదినారులున్నచ్చి శిషివా లేవవు.” అని నాచెట్టుకు వచ్చి అంది.

“లేన్నా లేనే” అన్నాను పొగ్గుతూ.

“ఇంకెవరూ? ఆమిగో పెళ్ళివారు భోజనాలకు పిలువడానికి వస్తున్నారు. వాళ్ళు చూస్తే నవ్వుతారు.”

పెళ్ళివారి నేమాట విని ఉల్కిలపడినాను. వదలొందగలటం అయింది. పెళ్ళివారు మొదటిసారి భోజనాలకు పిలువడానికి బయలుదేరుతున్నట్లు మేఖల చెప్పి చెబుతున్నాయి.

నేను అంతగా మోహం కడకొక్కిరిస్తూనంచేసి వచ్చి చెనగడిలో నాకు చిన కాఫీ తాగుతున్నాను. ఇంతలో యెవరో

పైకి పస్తూన్నట్లుపించింది. మెట్లవైపు చూస్తున్నగాదా ఆ అమ్మాయే! నవ్వుతూ నుంచున్నది.

“ఓహో! ఇప్పుడే లేచినట్లుండే? అందరినీ భోజనాలకై లే మిమ్మల్ని కాఫీకి పిలువ వలసి వచ్చిందే!” అన్నది.

నేను నవ్వుతూ “కూర్చో! కాసేపు మాట్లాడుకుందాం” అన్నాను.

“వల్లకాదు బాబు - కింద అంతా వున్నారు. ఇక్కడ కూచుంటే యెలా! ఏమిటో త్వరగా చెప్పండి” అన్నదామె.

“మొదటిసంగ తేమటంటే నాకిప్పుడు కాఫీ యేవుద గాని, ఫలాహారములేదు. పెళ్ళి దయచేసి కొంచెం ఫలాహారం వంపించండి.”

“ఇక సెలవిప్పిస్తారా మరి?”

“అయ్యో, అయ్యో, ముఖ్యమైన సంగలే వినవా? చూడు! నేను.....నిన్ను పేమించాను, నిన్ను... పెళ్ళిచేసుకొంటాను. నీకిష్టమైతే.....”

అంగనే సిగ్గుపడి “నాన్ననుకనుకోండి” అని పారిపోయింది.

కాసేపటికి ఫలాహారము రాగా తింటూకూర్చున్నాను. ఇంతలో చెల్లాయి వచ్చి “అన్నయ్యా! నీతాళపుచెవి కొంచె మివ్వు” అన్నది.

“ఇస్తాకాని, ఒకపనిచేయవూ? మా బాబుగదూ, మా బాబుగదూ, మా అప్ప గదూ”

“ఏమిటి?”

“ఆ అమ్మాయి సరళపుండే, ఆమె నాన్నాలో చెప్పి సరళను నాకిచ్చి పెళ్ళి చేసేట్టు సిఫారసుచేయాలి. చూడుపద్యా! నేనామెను తప్ప ఇంకెవరినీ పెళ్ళిచేసుకోను. ఇదిచేస్తేవా నీకోమంచిదీర”

ఇలా నేననగానే పద్మవిరుగబడి నవ్వు నాగింది. “యెందుకే?” అంటే చెప్పను. చివరకు ఆమె ఇట్లాచెప్పింది. “సరళత్రిడికి మొదలే ఆ అమ్మాయిని నీకివ్వాలని బుద్ధి పుట్టింది. నీచదువు మొదలైనవన్నీ తెలుసుకున్నాడు. ఇవ్వాలే ఆయన మన గోత్రమడగ్గా నేను చెప్పాను. ఆయన విన్న వాగా “యేమండీ? అలాచూస్తా” రన్నాను.

“యేమిలేనమ్మా! మాదీ భారద్వా జనగోత్రమే. చక్కగా యీదూ, జోషూ, అందచందంగా వుంటుందని మీఅన్నయ్యకు మా సరళనిద్దామనుకొన్నానమ్మా! ఈ గోత్రాల తిప్పినవల్ల యింకా యెన్ని సంబంధా లిల్లాతున్నా యో అన్నాడు.”

“అ! అ!” అన్నాను.

*

పాశ్చాత్య పరిచయము:-

“తనభార్యప్రేమకు పాశ్చాత్యుడు కానిదురదృష్టవంతుడు, తాను సౌరభ్య సంపదలు లేచివాడుగాఁ దలంచుకొనుసేమో? కాదు, నమ్ముడు: అతఁడు తన మితమీరిని మెత్త దనము వల్లను, బ్రేమవల్లను, ఈదురదృష్టమునఁ జిక్కికొనియుండును..... సృష్టాత్మిక నుండి సుకుమారమైన స్త్రీజాతి యీకూర్పుడును భయంకరుడును అగు పురుషుని వశఁ జూచికొనుటకై ప్రత్యేకమైన పద్ధతులు నెర్చుకొనుచు వచ్చుచున్నది. ఒకవేళ నామెకు బ్రయత్నము లేకుండనే వశుడైనవాడు లభించినచో నామె యీసమ్మోహనాస్త్రములు- ఏవి తన తల్లులనుండియు, నాయనమ్మలనుండియు, బారంపర్యముగా లభించునో- మఱియు పుద్గర్భ కాలమునుండి ప్రయోగింపబడుచున్న కారణమునఁ జాలవఱకు ప్రభావ వంతములై యున్నవో- వర్గము లగుటయేకాక ఆడుదానికి అనవసరభారములుగాఁ దోచును.”

ఆత్మార్పణము (మాతృక : రవీంద్రుని "fruit - gathering")

బి. రామరాజు ఎం. ఏ. (ప్రథమ)

చ॥ మును శిశునాగవార్ధి పరిపూర్ణశశాంకుడు తారహరిచం
దన ఘనసార చారు గుణధాముడు బౌద్ధమతప్రచార జీ
వనుడగు బింబినారనరపాలుడు ధర్మమనాల్గు పాదముల్
దనరగ నేలె, శాంతి మగధామహినంతట తాండవింపఁగఁ.

౧

ఉ॥ ఆ నరపాలమాళి భరతావని శాంతి సుధాప్రవాహ వీ
చీ విచయాలఁ దేల్చిన సుశీతలమూర్తిని గౌరము నిజో
ద్ధానవనంబునం దొకమహాలయ మందున సిల్పి లోక క
ల్యాణము కోసమై జ్ఞాతుకు నంజలి పట్టెను బౌద్ధదీక్షతో.

౨

గీ॥ సంధ్యవేళ బుద్ధార్చనా సమయమందు । రాజ శుద్ధాంత కాంతలు ప్రీతిదినంబు
పూలు నివ్వఁచి లోచి పూజనీయమృద్ధమునై యచ్చోట మూగుచుందు॥ ౩

గీ॥ బింబినారసృపాలుండు పెద్దకాల । మచని బరిపాలనము నేయు నంతవఱకు
బుద్ధదేవు నితోచిత పూజలందు । లాటలెడయ్యె నన్నంత లొననెపుడు.

౪

మ॥ యువరాజైన యజాతశత్రుఁ డొక మాయోపాయము ఒన్ని భూ
ధవు బరిదీగ నొనర్చి, బౌద్ధుల వివిధ గ్రంథముల్లాల్చి, మే
న విధిహోదా ధరియించి, భిక్షుకుల పాత్ర లీసి, కాశీవహా
హననం బాచరణంబుజేసె నవరక్తాజ్యవాతు లేవ్వియుమ్.

గీ॥ “బుద్ధ పూజలు నల్పెను మూర్ఖజనము । తెవ్వరె నను మగధోర్వి నెచటనైన
భయద నిరవాలధారకుడలి” యటంచు । చండ తర శాసనంబులఁ జాలఁజేసె.

౫

గీ॥ తండ్రి చెక్కించెపోలిన ధర్మశాస । నములు బౌద్ధుల రక్తాంకితములు నేయ
చలువ వెన్నెల లాలికెను శాంతిదేవి । కన్న గొలుకుల రక్తాశ్రుకణము బురలె.

౬

గీ॥ లదియఖల ధారుణీ ప్రకంఠటికిని । సర్వ భూతకోటికిఁగూడ పర్వదినము
లుంబిసేవన పుణ్యప్రాంతంబు లందు । శాంతి యవతరించిన సుప్రశాంత దినము.

౭

గీ॥ రాగరంజిత కరముల రవిప్రియుండు । నందెకన్న చెక్కిళ్ళకుఁ జందనమిడ
నమయమయ్యెను శాకశ్మిరి చరణములకు । ఆత్మపుష్ప సమర్పణం బాచరింప.

౮

గీ॥ రాణి చెలికత్తె “శ్రీమతీ” రమణి యవుదు | ఆమలమా గాంగపుణ్యలోయముల
దోగి
ధవర కాంతుల శుభ్రవస్త్రములు దాల్చి | బుద్ధవరపద్మ సేవకు సిద్ధమయ్యె. ౧౦

గీ॥ పుల్ల నవమల్లికామల పుష్పచయము | దివ్యరుచి రోజ్జ్వలానర్హదీపవంక్తి
పసిడి పల్లెరమందునఁ బదిలపఱచి | తిన్నఁగా వెడలెను శ్రీమతీకుమారి. ౧౧

గీ॥ కలువ కన్నుల యందానఁ గందళించు | భక్తిలో గాఢదీక్ష కన్నట్లెనేమొ?
గడగడ వడంకినది రాణి గాత్రీయవుదు | ప్రబల గద్గద కంఠమై పలికె నామె. ౧౨

శా॥ “ఓ నిర్భాగ్యతపస్విని! ప్రళయమేవో వచ్చె నీనాడు లే
దా నీయామువు మూడియుండు - భయదఁబా బుద్ధపూజావిధుల్
ఈ నాడెందుకు? శాంతి దేవి భువిలో నెవ్వో మహానగ్నికా
లీ నాట్యంబున నూపిరాడకయె కూలెఁ దెల్లదా? బేలవా?.” ౧౩

గీ॥ ‘బుద్ధపూజలు సల్పెడు మూర్ఖజనము | లెవ్వరైనను మగధోర్వి నెచటనైన
భయద కరవాల ధారకుబలి’ యటంచు | చండతర శాసనంబులఁ జాటవినవె” ౧౪

గీ॥ అనుచుఁ బల్కినమానమే యాదరముగ | రాణికి ననుస్సులనిడి నిరంబు వాల్చి
చేరఁగాఁబోయె నింకొక ద్వారసీమ | కచట యవరాజభార్యయా “అమిత”
యుండె. ౧౫

గీ॥ అంకవీశాన నొకమించు టద్దముంచి | దీర్ఘనీలాలకంబుల దిద్దికట్టి
కేశవీధిని కుంకుమాంకిత మొనర్చుకొత్త పెండ్లికూతురు ముఖమెత్తిచూచె. ౧౬

గీ॥ చూచి చూచుట తోడనే నుండరాంగి | గాత్రీవల్లన నిలువెల్లి కంపమండె
“నాకు కీడేదియో తెచ్చినావు ఇటకు | వేగమీ ప్రదేశమునుండి వెడలు”
మనియె. ౧౭

గీ॥ జరిగిన పరాధవంబుల సరకు గొనక | వెడలిపోయెను శ్రీమతి వేగిరముగ
రమ్య శుభగాత్రీ మాగధరాజపుత్రీ | మందిరమయూరి “శుక్లాకుమారి” కడకు. ౧౮

గీ॥ మాధవీ లతావృత మగు మంటపమున | పాలతాలతోఁ జెక్కిన జాలకమాన
అపరభాస్కర కిరణాల యరుణకాంతి | సరస శృంగార కావ్యముఁ జదువుచున్న. ౧౯

గీ॥ “శుక్ల” రాకనన్య వెనుదిర్చి చూచునంత | శ్రీమతి గాంచె నుపహార శ్రీలతోడ
చదువు పుస్తక మొడినుండి జారవిడచి | నజల నయనాలతో “శుక్ల” సఖికినుడివె. ౨౦

మ॥ “సకియా! యేమిటి కిట్టి సాహసము? దుస్సాధ్యుంబులౌ దీక్ష లెం
దుకు సాధింతు? వజాతశత్రుఁ డిపుడెంతో యల్లునీపైనఁ దా
వక శృంగార వపుర్విలాస రుచి భాన్వద్యోవనారామ సీ
మకుఁ గార్చిచ్చు దగుల్కొనున్ బ్రశయ శుంభజ్వలికా మాలయై. ౨౧

గీ॥ రాజధిక్కార కారణ పూజలేల? భీకరోగ్ర మృత్యుముఖ ప్రవేశమేల?
మరలి పోవమ్మ! యీ పూజ మానుమమ్మ!” యనుచు బ్రతిమాలినను
వక్షిర్థమయ్యెఁ దుదకు. ౨౨

గీ॥ శ్రీమతి యొకొక్క ద్వారము చెంతకేగి । “రాజ శుద్ధాంతశాంతలు! రండు! బుద్ధ
దేవ సాదారవింద సంసేవనమున । జాగు సేయకుఁ” జని ముందు సాగిపోయె. ౨౩

గీ॥ కాని యచ్చటి శుద్ధాంతశాంత లెవరు । కాలు గదుపుట యట్లుంచి గేలిచేసి
కలికి కోమల హృదయంబు కలత పటచి । ద్వారబంధన మొనరించినారువారు . ౨౪

గీ॥ రాజమందిర గోపుర రమ్యభర్మ । కలశ శాంతిలో సయ్యాట సలిపి సలిపి
కుంకుమలు చల్లి పోయెను పంకజాపుచరమ కిరణంబు పూర్తిగా సురగి పోయె ౨౫

గీ॥ కారునీడలు వీధులఁ గ్రమ్ముకొనియె । అన్నిదిక్కుల నిశ్శబ్ద మలము కొనియె
అంబికేశు మందిర ఘంటికారవంబు । సంధ్యపూజల కప్పుడే సమయ మనియె . ౨౬

చ॥ చకచక లాడిపోయినవి శారదరాత్రి ననంతకోటి తా
రకలు మహాంధకార నికరంబులు సాంద్రసరోవరం బటుల్
ప్రకటితమయ్యె, నత్తని బౌద్ధమహాలయ మందు దీపకో
రకములు గాంచి కుగ్రిధులయి రాడ్ఫటులై తిరి క్రూరఖడ్గముల్. ౨౭

గీ॥ ప్రళయ జలధర గంభీర భాషణముల । “రాజశాసన ధిక్కార పూజనల్లి
మృతికి జడియని పశువ! యెవ్వతెవె నీవు?” అనుచుఁ బ్రశ్నింప శ్రీమతి
యనియె నటుల. ౨౮

గీ॥ “శ్రీమతిని నేను బుద్ధుని సేవ సేయు । ప్రాణి” నన నామె తియ్యని పల్కులపుడు
ప్రణయ మోహనమైన యా ప్రకృతీయందు । మారుమోగెను శీతల
మారుతమున. ౨౯

గీ॥ వెంటనే యత్తలిరుబోడి వేడినెత్తు । ధారలై చిమ్మి యంతటఁ బారెనేమొ?
అద్రిమైన తదాలయ ప్రాంగణమున । అమల చంద్రోపలములన్ని
యగుణమయ్యె. ౩౦

గీ॥ నిస్తరంగ నరపుటు నెగడు నింగిఁ । దారకా కోరకంబులు దనరుచుండ
మనము గరగించు బుద్ధ సమాధిచెంత । అంత్యదీపకళికరుచి యారిపోయె. ౩

రూపాయి విలువ తగ్గింపు (Devaluation)

యల్. నరసయ్య, బి. ఎ. (ద్వితీయ).

ప్రపంచములో నేడేళ్లముగూడ వ్యావసాయికము గాను, పారిశ్రామికము గాను స్వయంపోషకముగా లేదు, కావున ప్రపంచములోని దేశము లన్నియును తాము తప్పిచేసిన సరకులనుండి తమకు నడుము సరకులను కొని, మిగిలినవానిని పరదేశములకు విక్రయించుచున్నవి. ఏ సరకులు తమ దేశమున సుత్పత్తి కావో, ఏకవేళ ఉత్పత్తి చేయనయినను ఏవి అతీవ్యయముననగునో, వానిని ఇతరదేశములనుండి కొనుచున్నవి. ఈ విధముగా సంతర్జితము వ్యాపారము (International trade) ఏర్పడినది. ఈవిధానములో నన్ని దేశముల కళ్యాణ మిమిడియున్నది. అంతర్జాతీయ వ్యాపారమంతయు నెగుమతి దిగుమతులమీద నాధారపడియున్నది. దిగుమతి (Import) యనగా నొక దేశము ఇతరదేశములనుండి సరకులను చెప్పించుకొనుట. ఎగుమతి (Export) యనగా నొక దేశము పేట్రొక దేశమునకు సరకులను విక్రయించుట. ఎగుమతి దిగుమతులు ఒకసరకులది మాత్రమే జరుగదు. సేవలు (Services) గూడ నెగుమతి దిగుమతులు చేయబడును. ఎగుమతికన్న దిగుమతి యధికమైనచో, దానిని ప్రతికూల వ్యాపారశేషము (Un-favourable balance of payment) అందురు. దిగుమతికన్న నెగుమతి యధికమైనచో, దానిని అనుకూల

వ్యాపారశేషము (Favourable balance of payment) అందురు. ప్రతిదేశము గూడ వ్యాపారపు లావాదేవీలు తమ కనుకూలముగా, ననగా నెగుమతు లెక్కువయును, దిగుమతులు తక్కువయును జేయఁ బ్రయత్నించుచుండును.

అంతర్జాతీయ వాణిజ్య చరిత్రలో ౧౯౩౧ లోని సెప్టెంబరునెల అతి ముఖ్యమైనది. అప్పుడు బ్రిటను ఒక్కనాటి 'పాను ప్లెయింగ్' మారకపుఁ బ్రమాణము స్వీకరించుకొనినది. కాని బ్రిటను బంగారపుఁ బ్రమాణమును బరిత్యజించిన యక్ష్ణము నిష్ఫలముగాఁ జరిగిమిడినది. బ్రిటను బంగారపుఁ బ్రమాణమును బరిత్యజించి 'పాను ప్లెయింగ్' ప్రమాణమును స్వీకరించుటకుఁ గారణము మొదటి ప్రపంచయుద్ధము (1914-1918)లోఁగలిగిన యార్థిక లోపమే.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధములో బ్రిటను, ఐరోపా రాజ్యములు మొదలగు పారిశ్రామిక దేశము లార్థికముగాఁ జాల దెబ్బతినినవి. మొదటి ప్రపంచసంగ్రామము తర్వాత సంతర్జాతీయ వ్యాపారములో నేర్పడిన వాతావరణమే రెండవప్రపంచ సంగ్రామానంతరము గూడ నేర్పడినది. బ్రిటను మరియు నితర పారిశ్రామిక దేశముల పరిశ్రమలు నష్టపడినవి. పరిశ్రమాభివృద్ధికై

ప్రత్యేకింపబడిన మూలధనము యుద్ధావ సరములకై వినియోగింపబడినది. కావున ఆ దేశములలోని యుత్పత్తి సాధనము లన్నియు వెనుకబడినవి. ఆ దేశములందు సరకులధరలు హెచ్చినవి. విశేషించి బ్రిటను యొక్క ఓడలు, యంత్రములు, ఇతర పరికరములు యుద్ధమున కాహుతియైనవి. ఆర్థికవ్యవస్థ పతనము తీవ్రమైనది. అంత వఱకు యుద్ధములో, అమెరికా బ్రిటనుకు యంత్రములు, ధాన్యములు మఱియు సేతర పరికరముల సహాయము చేయుచుండెను. యుద్ధము ముగిసినతర్వాత అమెరికా బ్రిటనుకు సహాయముచేయుట మానుకొనెను. ముందే బ్రిటను ఆర్థికముగా కుంటుబడిన దనిన, అమెరికా యొక్క యీ వైఖరి బ్రిటనుకు 'గోరుచుట్టుపై రోకలిపోలు' లనుచంద మయ్యెను. బ్రిటను తన్నెగుర్కొనుచున్న ఆర్థికసమస్యను బరిష్కరించుటకు చెయు సడేయిలేక తా సంతకపూర్వము పర దేశములలో వినియోగించిన మూలధనము నమ్ముకొనెను. అప్పటికిగూడ బ్రిటను ఈ సమస్యను బరిష్కరించుకో లేకపోయెను. దీనివలన లాభమునుంచి నష్టమే కలిగినది. మూలధనముపై వచ్చు వడ్డీ యోగిపోయి నది. కావున బ్రిటను, మఱియు నార్థిక సంస్కృతముచే రలయెత్తుకొనుటకు శక్తి లేని యితర దేశములన్నియు తమ పరిశ్రమలను బునరుద్ధరించుటకు అమెరికాను అప్పుగా డాలర్లను గోరినవి. 1946 లో అమెరికా ఈ దేశము లన్నిటికి డాలర్ల అప్పు నిచ్చినది. అమెరికా బ్రిటను కప్పిచ్చి, బ్రిటను ఎగుమతి వ్యాపారమువలన బ్రా ప్తించు డాలర్లను, ఇతర ప్లెర్లింగ్ దేశము లకు బంతుట కవకాశము కల్పించినది. ఈ సందర్భముననే కెనడాకూడ బ్రిటనుకు డాలర్ల అప్పునిచ్చినది. దీనివలన బ్రిటను

కొంతవఱకు తన యార్థిక సంస్కృతము నరికట్టుకొనఁ గలిగినది. కాని ఈ సమస్య పూర్తిగాఁ బరిష్కారము కాలేకపోయెను. 1949 వ జూన్ నఱకు ప్లెర్లింగ్ ప్రాంతము లకు నాయకత్వము వహించిన బ్రిటన్ తన పాను విదేశమూల్యమును మార్పుటకు తయారైనది. 1949 వ సెప్టెంబరున వాషింగ్టనులో బ్రిటను, అమెరికా, కెనడా ఆర్థిక విదేశాంగమంత్రుల సమావేశము జరిగినది. ఈ సమావేశ విఖ్యాతదేశము ప్లెర్లింగ్ ప్రాంతములలో నెర్పడిన డాలర్లకొరతను దీర్చుటకు, డాలర్లకొరత తీర్చుటయు నన్న వ్యాపార శ్రేణియు అనుకూలముగ గుండపలయును. దగుచుతులు తక్కువై యోగ్యము లధికము కావలయును. దిగు మతులను నాధిపత్యైంతవఱకు తక్కువ చేసికొని, ఎగుమతులను హెచ్చించుటకు బ్రిటన్ ఆర్థికమంత్రీ క్రిస్టి తమ పాండు విదేశమూల్యమును తగ్గించుచు నీక్రింది ప్రకటన చేసినాడు.

"We and the sterling countries of the commonwealth like Australia, India and so on, all do a lot of business with the dollar area and pool our dollar earnings. So, though this problem affects the United Kingdom particularly—as bankers for the sterling area—it also affects the whole sterling area, and infact the whole non-dollar world."

కిప్పు కేడియోప్రసంగము(Broad cast) చేయుచు "బ్రిటను వ్యాపార మధికముగా ప్లెర్లింగ్ ప్రాంతము లో జరుగును గాబట్టి మేము డాలర్లసంపాదించుటకు "We need to lower the sterling rate of exchange to a new rate which would stop this drain on our reserves" అని అన్నాడు. అంతకొక వారము పూర్వము, అనగా

13 వ లేదీన అంతర్జాతీయ బ్యాంక్ ఆఫ్ రిఫర్మేషన్స్ 'బ్యాంక్' డాలరు సమస్య పరిష్కారమునకుఁ జాల ముఖ్యమైన యీ సూచనలు చేసినాడు.

“యూరోపు దేశములు తమ యెగుమతి ధరిలను డాలరు దేశములకు సాధ్యమైనంత వఱకు నార్బర్ణీయముగా నుండునట్లు చేయవలెను. ఈ లక్ష్యములను సాధించుటకు అనేక మార్గములుగలవు. డాలరు కొరత సమస్యను చూచునట్లు దేశములు అంతర్జాతీయపు అంగడుల (International markets) లోఁ బోటీకి నిలుచుటకు వీలుగా మారకపు విధానమును నిర్ణయింపవలెను. ఈ విధముగా మారకపు ప్రమాణములు (Rates) మార్పు చెందినచో— ఏ దేశపు వస్తువులు చౌకగా లభించునో— ఆ దేశముల నుండియే, అనవసరమున్న దేశములు సరకులను దిగుమతి చేసికొంగలవు. ఇట్టి చర్య తీసికొనుటయందుగల సాధక బాధకములనుగాని, యట్టి చర్యలనఁ గలుగు ఫలితములనుగాని సేసు తక్కువచేయుట లేదు. కాని అట్టిచర్య యేవిధముగా నివార్యమగునో సేసు గ్రహింపఁజాలకున్నాను.”

బ్రిటను తన పాను విదేశమూల్యమును మార్చియు ప్రభుత్వప్రతినిధి విని కామన్వెల్త్ రాజ్యములన్నియు, ఒక పాకిస్తాను తప్ప, తమతమ నాణెముల మారకపు విలువను తగ్గి పుచు సాధికారప్రకటన చేసినవి. ఆయా దేశముల నాణెముల మారకపు విలువ ఈ విధముగా నున్నది:—

వివిధ దేశములు.	ప్రాంత ప్రమాణము.	క్రొత్త ప్రమాణము.
బ్రిటను (పానుకు)	4.03	2.80
భారతదేశము		
(పానుకు రూపాయకు)	4.76	3.309

వివిధ దేశములు.	ప్రాంత ప్రమాణము.	క్రొత్త ప్రమాణము.
బర్మా	4.76	3.309
న్యూజిలండు	4.03	2.80
ఐర్లండు	4.03	2.80
ఇస్ట్రీయల్	4.03	2.80
ఉత్తరాఫ్రికా	4.03	2.80
ఆస్ట్రేలియా	3.22	2.24
ఈజిప్టు	4.05	2.87
నార్వే	7.94	4.96
డెన్మార్కు	6.92	4.81

మన భారతదేశము తన రూపాయి విదేశమూల్యము తగ్గించుట కొందఱిభిజ్ఞులకు బాగనుపించలేదు. ఏలన రూపాయి మారకపు విలువ తగ్గించుట అసహజము. కావున వారు “Leave the rupee to find its own level” అని వాదించిరి. రూపాయి ధర తగ్గించుటవలన విదేశీయులకు మన దేశము సరకులు చవుకగా నుండును. స్వదేశీయులకు సరకులధరలు హెచ్చును. కాగ్నికులకు, కూలీలకు వేతనము లధికముచేయవలసి వచ్చును. గాని విలువలను నుత్పత్తి వ్యయము పెరుగును. ఖర్చులధిక మగుట వలన నుత్పత్తులు పడిపోవును. ఆ కారణమున మనము మన రూపాయి మారకపు విలువను ఏ యుద్దేశములో తగ్గించినామో అది విఫలమగును. ఉత్పత్తులు పడిపోయినతర్వాత ఎగుమతిచేయుటకు సరిపోవు సరకు మన కెక్కడనుండి లభించును? కావున మఱియే పానువిలువ తగ్గింపఁబడి వచ్చును. దీని కంతకుండదు. ప్రొ॥ సి. ఎన్. వకీలు ఈ విధానమును బ్రతిఘటించుచు నీ విధముగా నన్నారు:—

“As we depend on imports from the U. S. A. of food and capital goods, this will have same effect on the internal price-level which will be raised

further in consequence. Our goods will be cheaper in the American market and this may help our exports; but the degree of advantage that we are in a position to get is uncertain as our production is limited. The dollar value of our sterling balances is reduced by 30 percent, and this is a net loss to the extent to which we could have converted the balances into dollars. If Pakistan does not devalue, Pakistan goods will become more expensive to us."

కాని రూపాయిని తన విలువను దానే నిర్ధారణ చేసికొనటకు వలసివేయుట హావి కరము. ఏలయున గత ప్రపంచసంక్రమ ధ్వము మధ్యకాలములో మారకపుం బ్రచూణము (exchange rate) లేక పోవుటచే ననేకార్థి క్షిప్తనమస్యలు కేకెత్తినవి. అంతర్జాతీయ వ్యాపారము దెబ్బతీసినది. నిరుద్యోగ సమస్య చెలరేగినది. 1924 నుండి 1926 వఱకు జరిగిన ప్రాచీన ప్రాంత చరిత్రను జదివినచో మన కీసంగతి స్పష్టమగును. మన పరిధానములో జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ, పరిశ్రమల మంత్రి డా॥ శ్యామప్రసాదముఖర్జీ, వాణిజ్యమంత్రి కే. సి. నియోగి మొదలగు ప్రముఖులు రూపాయి మారకపుంబిలువ తగ్గింపు కేవల మాతృశ్రేయస్సుకొఱకే జరిగినదని, అన్ని సందేహములు దూరమగునట్లు లెక్కల యుక్తముగాఁ బ్రకటించినారు. ఆచర్యలలో బాల్గానివి మన యార్థికమంత్రి డా॥ జాన్ మత్తాయ్ "మార్గాంతరము లేక మేము బిట్టిమ పరిభ్రష్టమునే యనుసరింపవలసి వచ్చినది" అని స్పష్టముగాఁ బ్రకటించినారు.

1900 నుండి 1947 వఱకుగూడ మన దిగుమతులకన్న నెగుమతియే యెక్కువగా నుండి యుండెను. కాని దేశవిభజన

జరిగినతర్వాత దిగుమతి యెక్కువయును, ఎగుమతి తక్కువయును గాఁ జొచ్చినది. మన దేశముయొక్క అగుకూల వ్యాపార శేషము తారుమారై పోయినది. (శ్రీ కె. సి. నియోగిగారు దీనికిఁగారణము చెప్పుచు నీ విధముగా నన్నారు. "1947, ఆగస్టు 15 వ తేదీవఱకు భారతదేశము వ్యవసాయ పరిధానదేశముగా నుండెడిది. మన యెగుమతి యచ్చముగా ముడిపదారముల మీఁద నాధారపడి యుండెడిది. దేశ విభజనతో ఈ పరిస్థితి మారిపోయినది. అంతకుఁ బూర్వము మనము ముడిపత్తి, జనుము ఎగుమతివ్వారా విదేశ ద్రవ్యమును సంపాదించుకొనుచు వచ్చినాము. దేశవిభజనకుఁ బూర్వము కేవలము దేశీయ వ్యాపారముగా నుండుచు వచ్చిన ముడిపత్తి, జనుము వ్యాపారము విభజనానంతరము విదేశ వ్యాపారమైపోయినది 1947, ఆగస్టు 15 కు పూర్వముకన్న నిప్పుడు మన మాహార ధాన్యమును బాల ఎక్కువగ దిగుమతి చేసికొనవలసి వచ్చుచున్నది. 1948-49 సంవత్సరములలో మన యెగుమతులకన్న దిగుమతు లెక్కువగ నున్నట్లు ప్రకటించినారు." "1948-49 సంవత్సరములో దాదాపు 130 కోట్ల రూపాయల విలువగల ధాన్యమును దిగుమతి చేసికొనినాము. ఇంతకుఁబూర్వము దేశీయ వ్యాపారముగ నుండుచువచ్చిన ముడిజనుము మతులక్రింద ఈ సంవత్సరము 40 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేయవలసి వచ్చినది. అట్లే ముడిపత్తి దిగుమతులకు దాదాపు 65 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చైపోయినవి. కాఁబట్టి మన వ్యాపారములో నేర్పడిన యననుకూలస్థితికి విలాసవస్తువులు నిలిచి దిగుమతి యగుటయే కారణమని యనేకొనట చాల పొరపాటు" అని వాణిజ్య

మంత్రి యధినివేశ శాసనసభలో వాదించినారు. ఇట్టి పరిస్థితులు మన దేశ వ్యాపారములో నేర్పడినపుడు రూపాయి విలువను తగ్గించుటతప్ప గత్యంతరము లేకుండెను. కావున మన కేంద్రప్రభుత్వము “రూపాయి విలువను ఇతర బ్లెస్టింగ్ ప్రాంత దేశముల నాణెముల విలువతోఁబాటు తగ్గించుట కంటే భారత ప్రభుత్వమునకు మార్గాంతరము లేదు. బ్లెస్టింగ్ విలువ తగ్గింపఁబడినంతగా రూపాయివిలువ తగ్గింపఁబడకున్నచో, బ్లెస్టింగ్ విలువ తగ్గింపువలన నేర్పడిన యనాధారణ పరిస్థితుల నెదుర్కొనుట సాధ్యముకాదు. పౌనువిలువ తగ్గింపుకంటే రూపాయివిలువ సధికముగా తగ్గించినయెడల అవసరవస్తువుల దిగుమతులమితిషియ మగుటయేకాక పరిమితమైన యెగుమతులవలన వచ్చు రాబడి యింకను తగ్గిపోగలదు” అని ప్రకటించినది. రూపాయివిలువ తగ్గింపువలన మనకునష్టము లేదని యార్థికశాఖ యీ క్రింది ప్రకటన మూలమున హామీ యిచ్చినది.

“The Government of India have taken this decision after the most careful consideration of all the factors, and they have no doubt that it will work out in the best interest of the country.”

మన ప్రధానమంత్రి సైతము ప్రభుత్వము యొక్క ఈ నిర్ణయము మన శ్రేయస్సు కొరకే యని లేడియో అభిభాషణము ద్వారా స్పష్టపఱచినారు. వారి యుపసాధి సములోని యొక భాగముమాత్రమిట నుల్లేఖింపఁబడు చున్నది.

“It is true that as a result of the devaluation imports from the hard currency countries will become dearer. But it does not follow and it is absolutely wrong to draw the inference that the general level of prices and consequently the cost of living in this country will go up. The main items which enter

into the cost of living index, are essentially of indigenous origin. For those which are imported we depend mostly on the sterling area countries and for these there will be no change in prices.”

ఇంక మనము కొంతవఱకు రూపాయి విలువ తగ్గింపువలన గలుగు మార్పులను గూర్చి విచారితము. మన రూపాయివిలువ డాలరువిలువలో నూటికి 30.5 తగ్గినది. పౌనువిలువ మార్పువలన బి. టి. సి. లో కాపిక్ ప్రభుత్వము తన పలుకుబడి ప్రజల నుండి కోల్పోవు సూచన లగుపడుచున్నది. ప్రా. స. లో సామ్యవాద (Socialist) ప్రభుత్వము పోయి మితవాద ప్రభుత్వ మేర్పడినది. ఆర్థిక రంగములో జరుగుచున్నట్టి యున్న, జుబిలీ బోవునట్టి యను మార్పుల వలన ప్రస్తుతము మన రాజకీయ రంగములో నట్టి మార్పు లేవియుఁ గలుగలేదు. ఇంక ముందేమి మార్పులు కలుగఁ గలవో కాని మనము రూపాయి వెన్నలేము.

ప్రభుత్వము అంతర్జాతీయముగా తన రూపాయివిలువను తగ్గించిన నాటినుండి పెరుగుచున్న ధరలెంకను పెరుగుచున్నది. ప్రభుత్వము ధరల పిఞ్చంధణము నణచి వానిని స్థిరపఱుపఁవలెను. లేనిచో ఆర్థికరంగ మందలి యీష్టత్యాసము రాజకీయ సంఘర్షణలకు దారితీయును. ధరలను స్థిరపఱచినచో మారకపుధరలు వానియందెటు యవి స్థిరపడగలవు. దానివలన మన యార్థిక మాంద్యము తగ్గును. “No government can stand by and allow this disregard to go unchecked and the Government of India will take all necessary steps to check any such tendency.” అని నెహ్రూ పండితుఁ డనినట్లు. ఈ సమస్య పరిష్కారమున కవరోధము గల్పించుచున్న దుష్ట శక్తు లన్నిటిని అరికట్టవలయును.

సాపేక్ష, పరిణామ సూత్రములు

వి. నరసింగరావు బి. యన్ సి. (వీధమ)

నేటి ప్రపంచమున మానవ నిత్య జీవితములో విజ్ఞానశాస్త్రము ప్రధానమై పోయినది. మన నిత్యావసరములు సులభముగా బూర్తికావలయునన్న ఈ శాస్త్ర సహాయము వలననే పూర్తికాగలవు. గాలిలో, నీటిపై నిర్భయముగా బ్రయాణము చేయునుము. వివిధరంగములకు మీరు గుడుగా నౌపథములు తయారు చేయుదుము. మానవస్పృహ గురించి గొప్ప గొప్ప విషయములు తెలిసికొందుము. ఇట్టి వానిపై యాజరూపియము మానవుడు కన్పిస్తున్నది. కావున నీ శాస్త్రమును గురించి తెలిసికొనుట ముఖ్యము. ప్రస్తుతము ఈ శాస్త్రములలోని రెండు సూత్రములను మాత్రమే చర్చించెదము.

సాపేక్ష సిద్ధాంతములు:-

(Theory of Relativity)

ఆల్బర్ట్ ఐన్ స్టీన్ అను యూరప్యన్ దేశమున జన్మించిన యొక విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్త ఐన్ స్టీన్ లోనున్న పుస్తకము (1915-1917) సాపేక్ష సిద్ధాంతమును ప్రపంచము నెదుట బెట్టెను. ముట్టమొదట ఈ సిద్ధాంతమును అధ్యయనము చేసికొన్నవారు కొందఱు మాత్రమే. ఎందుకంటే శాస్త్రవేత్త లీ సిద్ధాంతము సవగతము చేసికొనఁజాలక ఇది శాస్త్రవిరుద్ధమనిరి.

కొంత శాస్త్రజ్ఞుడు పిచ్చివాడని తలచిరి. కాని యతఁ డాత్మవిశ్వాసము గలవాడు. వీరందఱిని నిర్భయముగా నెదిర్చెను. కాలము ననుసరించి మనుష్యులు మారిరి. పుస్తకాలు మారెను. కనుక నేటి

విజ్ఞాన ప్రపంచము ఈ సిద్ధాంతములోని గొప్పతనమును గ్రహించినది. ఈ సిద్ధాంతము ఇంతకు బూర్వము గల భౌతిక ప్రపంచమును గురించి కలిగిన యనుమానమును దీర్చినది. ఇవిధముగా ఆల్బర్ట్ ఐన్ స్టీన్ నేటి ప్రపంచ విజ్ఞానశాస్త్ర వేత్తలలో నొక గొప్పస్థానము నలంకరించెను.

ఈతఁడు పదార్థమును మించినదక్షి ప్రత్యేకముగా పేర్కొనలేదని, పదార్థములోనే దక్షి యునికియున్నదని తెలిపెను. పదార్థ మెల్లప్పుడు చలనస్థితిలో నుండునని చలనముతో దక్షి యుద్భవించునని, ఈ దక్షి వలననే యాకర్షణ యేర్పడునని విధిల్లకరించి నాడు. కావున చలనము, దక్షి, పదార్థము యొక్క లక్షణములే కాని పదార్థమును మించిన వేఱు రూపములు కావని స్పష్టపఱచెను.

సాపేక్ష సిద్ధాంతమునకు “దేశ కాలములను” (Space and Time) గూర్చి కొన్ని యధిచారములు ప్రచారములో నుండెను. వస్తువుండుటకు ప్రదేశ మవసరమని, వస్తువు మార్పుచెందుటకు గొంత వ్యవధి (కాలము) పట్టుననియు, కనుక దేశ కాలములు తప్పనిసరియని శాస్త్రీయ విజ్ఞానులు తలచిరి. కాని యీ సిద్ధాంత నిరూపణము వలన బైని పేర్కొనఁబడిన వివిధములైన పొరపాటులు దూరమైనవి. ఇదే సిద్ధాంతము వలన పదార్థముయొక్క పరిమితిని ఒట్టి యునికి యేర్పడును, గాని పదార్థము ఉనికి రెండు వేఱువేఱుగాలేవని తెలియు

చున్నది. కావున “జీవము” “కాలము” అనునవి ప్రత్యేకమైన వస్తువులుకావనియు నవి పదార్థముయొక్క కార్యాచరణమును బట్టి ప్రకటిత మగుననియు మనము తెలిసికొనవలెను.

ఈ విధముగా నీతడు నేడు గొప్ప మార్పునుదెచ్చి విజ్ఞానశాస్త్రములో నొక కొత్తవిషయమును గనిపెట్టినాడు.

2. పరిణామ సూత్రము.

(Theory of Evolution)

మన మింక పేటొక శాస్త్రజ్ఞుని పరిశ్రమాఫలితమును గుఱించి చర్చించెదము.

చార్లెస్ డార్విన్ అనునొక గొప్ప జీవ శాస్త్రజ్ఞుడు అయిదు సంవత్సరములవఱకు వివిధ దేశములు పర్యటించి జీవశాస్త్ర పరికరములను సేకరించి పరిణామ సూత్రమును ప్రపంచమునకుఁ దెలిపెను. ఈతఁడే తన పరిణామసూత్రముద్వారా జీవ శాస్త్రములోఁ బదార్థ తత్వమునకుఁ బునాది వేసెను. జీవము వివిధరూపములు ధరించుటకుఁ బూర్వము లక్షల సంవత్సరముల క్రింద చాల సూక్ష్మదశలో నవతరించి యుండెననియు, జగత్తులో జీవము నెవసించుటకు వీలులేనంత యుష్ణముండెననియు, ఈ యుష్ణము క్రమేణ తగ్గుచు బొగ్గు (Carbon) పోగునాయువు (Oxygen), లేమ (Water-Vapour) మఱియు నితర పదార్థములు ఎట్టి యాకస్మిక సంఘటనల వలన నొకచోఁ జేరి ప్రోటోప్లాజమ్ (Proto plasm) అనఁబడు మొదటి జీవపదార్థ విశేషమును సృష్టించినదియు, నాఁటినుండి జీవపదార్థము తన వాతావరణము ననుసరించి యెట్లుమార్పు చెందినదియు సోదాహరణముగా నిరూపించినాడు.

పునరుత్పత్తి తత్త్వము (Reproductive Process) జీవవృద్ధి బట్టి వేర్వేలు విధ

ములుగా నుండును. మానవులలోఁగాని జంతువులలోఁగాని పునరుత్పత్తి రెండు విధములు. స్త్రీపురుష వ్యక్తుల కలయిక వలన లైంగిక పునరుత్పత్తి (Sexual Reproduction) జరుగును. కొన్ని తగగతులలో స్త్రీపురుష వ్యవస్థలు రెండు నొకేజీవిలో నుండును. ఇంకను అనమతగతిలో లింగ భేదము లేకుండ శరీరవిభజన (Physical division) వలన జరుగును.

డార్విన్ సూత్రములబట్టి చూచినచో జీవకార్యమున కత్వంతావసర మయిన వస్తువు, బొగ్గు, బొగ్గులోఁ కలిసిన రసాయన పదార్థములు (Carbon Compounds) మఱియు వాని రసాయనముల సూడికలే విశ్వములోని మూల ద్రవ్యములు (Elements)

మూల ద్రవ్యమగు బొగ్గు (Carbon), ఆక్సిజన్ (Oxygen) మఱియు ఉదజన్ (Hydrogen) వివిధ ప్రమాణములలోఁ గలిసి పలువిధములైన పదార్థములను దయారు చేయుచున్నది. జీవరసాయన శాస్త్రము (Organic Chemistry) సప్తాంగముగాఁ బైనిఁ జెప్పఁబడిన కొన్ని మూలద్రవ్యములపై నాధారపడి యున్నది. కొన్ని సంవత్సరముల పూర్వము జీవిని జీవావసరములు లేక పరిశోధనాలయములలో రసాయనముగా సాధించుట అసంభవమని శాస్త్రజ్ఞులు చెప్పెయ్యుండిరి. కాని హోలర్ (Wholer) అను రసాయన శాస్త్రజ్ఞుడు 1828 లో మొట్టమొదట యూరియా (Urea) ను దన పరిశోధనాలయములో జీవావసరము లేకుండ తయారుచేసెను. ఆ తదుపరి ఇతర శాస్త్రజ్ఞులు ఏవిధమైన జీవము నైనను శోధనగొట్టము (Test-tube) లోఁ దయారు చేయుట సంభవమని దలంచు

చున్నారు. ఈ విధముగా విజ్ఞాన శాస్త్రము విజ్ఞాన శాస్త్రజ్ఞులు నూతన ప్రపంచ
వలన ఆనందమును విషయములేకుండఁ నృప్తింపఁగలుగుదు రనుటలో సందేహ
బోయినది. ఇంతేగాక రానురాను మన కనుపించుటలేదు.

స్వామి వివేకానందుడు :-

“అహింస మందిదియే. ఎగ్గునేయువారి నెదిరింపక సహించుకొనుట గొప్ప
మాటయే — ఇవి మహోదారమైన మతసిద్ధాంతములే! కాని “నీవు గృహ
స్థశ్రమములో నున్నావు. నిన్నెవఁడైన లెవకాయ కొట్టినప్పుడు, దానికి సమా
నమైన ప్రతీకారము చేయనిచో, నీవు నిజముగా బాపము చేసినవాడ
వగుదువు”. అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. “నిన్ను జంపుట కెవఁడని వచ్చిన
అతఁడు బ్రాహ్మణుఁడైనప్పటికిని ఆతని జంపుట పాపముగాదు”. అని మనువు
చెప్పుచున్నాడు. (viii - 350) ఇది పరమ ప్రమాణము. మఱచిపోదగిన
విషయము కాదు. శూరులే యీ ప్రపంచ సుఖమనుభవింతురు. నీ వీర్య
మగఁజూచి శత్రుజయ వశీకరణములు సమకూర్చుకొని ఐహిక సుఖము లను
భవించుటకు సందర్భముకాదు సామ, దాన, భేద, దండోపాయములను
రాజ నీతులు నాల్గును ఉపయోగపఱపుము. అప్పుడే నీవు ధార్మికుడ వగుదువు.
అట్లుచేయక యభేచ్ఛముగా నిన్నెవఁడైన వచ్చి తన్ని కాలికిందఁబెట్టి రాను
చున్నను, ఆ బాధావమానములు ఎఱిగి యెఱుంగనట్లు నోరుమూసికొని
భరించియున్నచో, నీ బ్రతుకంత నీచవు బ్రతుకు మఱియొకటిలేదు. నీయిహ
లోక జీవనము కేవలము నిరయమే, నీపరలోక జీవనమును అట్టి నరకమే.
ఇట్లు శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. నీస్వధర్మమును నీవు చేయుము- ఇది పరమ
సత్య సిద్ధాంతము. నా మతము వారికి ప్రేమపూర్వకముగానే జేయు హింస
పడేశమిది. అట్లని ఎవ్వరికిని కీడు చేయకుండు, ఎవ్వరి యెడలను దాష్టనష్టములొ
బ్బవర్తింపకుండు, శక్త్యనుసారముగా బరోపకారము చేయుటకు
బ్రయత్నింపుడు. అంతేకాని పరులు పెట్టుబాధలను వట్టి స్తబ్ధుడై భరించి
యూరకుండుట గృహస్థునకు పాతకము, తక్షణమే ప్రతీకార ప్రయత్నములు
చేయుట అతనికి విధి. గార్హస్థ్యము నందుండువాడు కడుశ్రద్ధతో యావచ్ఛక్తి
యుపయోగించి ధనము సంపాదించి దానితో స్వకుటుంబమును చక్కఁగా
బోషించుకొనుచు, ఇతరులకు సుఖపెట్టుచు, సాధ్యమైనంత వఱకు సత్కా
ర్యము లాచరించు చుండవలెను. అది నీవు చేయలేని యెడల మనుష్యుడనని
యెట్లు చెప్పుకొనఁగలవు? గృహస్థుడవైననుగావే! మోక్షము మాట
యెఱుఁగలవు?”

భానూ

కె. వి. నరసింగరావు

పూర్వ విశ్వాసి

(అనామద్ అబ్బాస్ రచన కనువాదము)

“సర్కార్! నాభారతీ, బిడ్డా భాగం
డా ఇప్పించండి”

“వెధవా! అబద్ధమాడు తున్నావు.
రక్తి, బిడ్డా ఉన్నట్టయితే వాళ్ళువచ్చి
పక్కోరటా! వాడేమైన సమగ్రాడి
లో కూర్చున్నారా?”

రాముడు చాల ఆత్మాభిమానము గల
వాడు. తన భాగమునకు వచ్చిన రెండు
పూలు, నాలుగు పూలీలు తీసికొని
గొట్టు తొలగినాడు. “ఇంటిలో
రక్తియు బిడ్డయు తొడిగికొనుటకు గుడ్డలు
పండునున్నారు. ప్రేగులుకట్టుకొనినందున
ము శరీరము కనబడు చున్నది. అందు
వారు బాజారుకు వచ్చుటకు వీలులే”
చెప్పటకు రాముని మనస్సాపు
నలేదు. ఇంటిలో ఒక్కదోవతి మాత్ర
మండెను. అదితాను కట్టుకొని పనిపాట
సము బాజారుకు పోవుచుండెను. జీతము
రకినరోజు బట్టల కొట్టులన్నయు వెదకి
నాడు. అయిదేసి రూపాయల కొకదోవతి
రకినచో కొందునని. ఒకదోవతి కొని
దుస ఆ నెల సంతము ఒకపూట
జనము చేయవలసివచ్చినను ఉద్యుక్తుడై
మండెను. కాని అయిదు రూపాయల
టయటించి పాతక రూపాయలకు కూడ
దోవతి దొరుకునట్లులేదు. “చాక్”
మన్న ప్రతి చిన్న, పెద్దకొట్లన్నియు
మించినను గాని యెక్కడ చేజిక్కిలే
కదోవతి. ఒకవర్తకుడు మాత్రము

మెల్లెగా!) అన్నాడు: “అబ్బాయి! నీకు
అంత అవసరముంటే ఒకజోడా సంపా
యించి పెడతా. కాని యాభైరూపాయలు
ఇవ్వవలసివస్తోంది” ఏబదిరూపాయలు! నెల
రోజులు కూలిపనిచేయగా నతనికి దొరుకు
నవి ఇరువదిమైదు రూపాయలు. ఏబది
యెక్కడనుండి తేగలడు పాపము!

బోడితల్లిపై రాళ్ళవాసవత్ర, అతడు
నాకరి నుండి యప్పుడే తొలగింపబడి
నాడు. అమెరికా సైనికుల కొఱకు
“బారక్స్” తయారగుచుండెను. అక్కడ
మన రాముడు పనిచేయుచుండెను. ఈ
సైనికదళములు తిరిగి దేశము వెళ్ళిపోవు
చుండెను. అందు కొఱకు “బారక్స్” కట్ట
డము ఆపివేయబడి. లక్షప్రయత్నము
లొనర్చినాడు. అతనికి పని మాత్రము
దొరుకలేదు. పనికేతుండి నుండును సిప్పటికి
నెల పదునెను రోజులు కావచ్చినవి -
ఇంటిలో రెండురోజులనుండి యుపవాసము
కూడను. అతడు ఈ రోజునిశ్చయము
చేసికొన్నాడు, ఏమియు దొరకనిచో బిచ్చ
మెత్తుకుందామని. కాని పొద్దుననే చిరా
గుడ్డిను, ముత్తయ్య ఇద్దఱువచ్చి, సిహల్
సింగు గుత్తేదారుని యింటిలో పూలీలు,
లడ్డూలు పంచిపెట్టుచున్నారని చెప్పిపోయి
నారు. అతడొక్క పరుగులో గుత్తేదారు
నింటికి పోయివ్రాలినాడు. తలకు నాలుగు
పూలీలు, రెండు లడ్డూలు! దేవుడతనిని
వెయ్యేండ్లపాటు చల్లగానుండనీ! యుద్ధ

ములో జయముకలిగినదట! అందుచేత బీదసాదలకు దానిధర్మములు చేయుచున్నారట! కాని ముగ్గురి సంసారమునకు నాలుగు పూరీలు, రెండు లడ్డులు ఏమిసరిపోవును? చివరకు భార్యభాగమైనది దొరికినచో సరి పుచ్చుకొనుటకు వీలుండెను. కాని యామె రానిదేమో ఇక్కడ దొరుకుటకు వీలులేదు. ఏలాగు తీసికొనివచ్చుట? శరీరమును గప్పుకొనుటకు గుడ్డలేవి?

ఇదే విచారించుచు అతడు రోడ్డుపై నడచుచున్నాడు. భగవంతుడు పై నుండి యొక యండ్లమైన దోవతీని జారవిడచి నాడు - తెలుపు, నలుపు, యెలుపు రంగులతో గూడుకొనిన గుడ్డయొక్కటి రాముని నెత్తిపై బడినది. మొదట నశాడు కొంత భయమానాకును, ఆశ్చర్యమునకును గురియైనాడు. కాని పైకి చూచునరకి ఇంకను అటువంటివే ఎన్ని యోగుడ్డలు ఆకాశమున నెగురుచున్నవి - దుకాణముల ముందట వేలాడుచున్నవి - స్తంభాలకు గట్టబడి యున్నవి. ఒక్కటి తొక్కువయైనచో నేమి కొంఠమునగును? భగవంతుడే దయదలచి యిచ్చినాడనికొనినాడు. రెండు జాముల వేళ దుకాణముల తెలుపులు మూసి యున్నవి. అక్కడక్కడ నొకటి రెండు గుట్టపుబుడ్లు తిప్పి సింకేరుయుచు గడసి చుటలేదు. రాముడు అందరి అందరిగా ఆ గుడ్డనులిచి రెండుకోడలై పైకొని గజగబ యిల్లు చేరుకొనినాడు. ఇది నశని భార్య, బిడ్డ గుత్తెదారు నింజీకబోయి పూరీలు, లడ్డులు తెచ్చుకొనుట కైవ్ సంశయమును లేదు.

రాముడు ఉన్న బట్టలు సరిపుచ్చుకొను నుపాయము లోచినది. తన దోవతి - అనలది భార్యదే - భార్యకు గట్టుకొనుట

కిచ్చినాడు. వయసు కూతురును తన చి.పిరి గుడ్డలే కాక తల్లిప్రేగులు కూడ కట్టుకొని శరీరమును గప్పుకొమ్మని చెప్పినాడు. తానా రంగుల గుడ్డను లుంగీకట్టుకొనినాడు. రాముని నల్లని నున్నని శరీర మా రంగుల బట్టల జాల సుందరముగా గనబడుచుండెను. ముగ్గులును సంతోషముతో బయలుదేరిరి. గుత్తెదారుగారి యింటిలో నింకను పూరీలు లడ్డులు పంచిపెట్ట బడుచునే యుండెను. కాని చాల సేయి నందన పూరీలు చల్లబడినవి! లడ్డుల పొడి మాక్రిము మిలియున్నది. రాముడు భార్యకు బిడ్డకు వారి భాగమిప్పించి యొక పూట కడుపునిండ భోజనము చేయవచ్చునను సంతోషముతో బయలుదేరి వచ్చినాడు. అదేరోడ్డుపైనుండి పోవుచుండిరి. ఒకకొట్టులోనుండి రెండు గర్జనము వినబడినది.

“పరిసేనా! ఆ జండా ఎక్కడ పొంగి లించినావురా?”

“జండా? ఏమి జండా అండీ, నాకేం తెలుసు?”

“ఏ జండా అంటున్నావే? ఆ లుంగీగా ఏ కట్టుకున్నావో?”

“ఆ... ఇదా?...” రాముడుని ధ్వాంత పడి మతి మాట్లాడలేక పోయినాడు.

“అరే! ఇది మాకొట్టుముందర కట్టిన జండా కదరా! ఎప్పటినుంచి వెతుకుతున్నాం దీనికొకట?”

“ఏం పోకుగా కట్టుకున్నాడు!”

“గుంజుకో! వెళ్ళవ దగ్గర్నుంచి”

“నాలుగు మోదరా!”

“కానిష్టేబుల్లు పిలుపు.”

“ఏయ్! కానిష్టేబుల్! ఇటురా!”

ఇంక కానిష్టేబులు రాలేదు. ఇంతలో

నాక పోకిరీయువకుడు కోపముతోఁ జేయి చాచి లుంగీకొననుబట్టి ఒక్కసారి జాడించి నాడు. దానితో బట్టయూడిపోయి రాముడు దిగంబరుడై నిలబడి నాడు! భార్యకెప్పున కేక వేసి సిగ్గుతో మొగము ద్రిప్పుకొనినది.

నాలుగు దిక్కులనుండి “హస్తాస్తా అని నవ్వుల వర్షము కురిసినది. రాముడు భూమిలోఁ బాతుకొని పోయినట్లు నిలబడి పోయినాడు.

ఎవరోయొక బాటసారి యీ దృశ్యమును జూడలేక రామునకు తన కండువా నందించినాడు. రామునకు బ్రాణములు లేచివచ్చినవి. కాని ఇంతలో పోలీసులువచ్చి యతని నెక్కువేసిరి. చేతులకు బేడలు తగిలించి తీసుకొని పోవుచుండిరి. వెంట గుంపులు గుంపులు గామంది యూరేగించు మాదిరి నడచు చుండిరి.

“జండా దొంగ పట్టుపడ్డాడు! జండా దొంగ!!”

అప్పుడే యటువచ్చిన యొక బాటసారి “ఇతన్ని యెందుకు పట్టుక పోతున్నారు? ఇతడెంచేశా?” డని సినాయి నడిగెను.

ఆ గుంపులనుండి యొకతడు పెద్ద న్యాయవాదివలె నన్నాడు. ఇతను ఒక్క తప్పుచేశాడనా చెప్పుటకు? మూడుతప్పులు చేశాడు మూడు!”

“మూడు నేరాలా! ఏమిటవి?”

“మొదటిది దొంగతనం!”

“మరి రెండోది?”

“రాజపతాకాన్ని అవమాన పరచడం”

“మూడోది?”

“మూడో దేమంటే నడిబొజరులో దిగంబరుడుగా నిలబడటం. ఇది గూడా ఖానూనుకు వ్యతిరేక మేనా కాదా!”

ఆ సమయమున నటువంటివే యొకను నూరులకొలది జండాలు గాలిలో ‘పర్ పర్’ మని యెగురు చుండెను - వానినిజూచి నవ్వుచున్నట్లుండెను.

“ప్రజావాక్తరము నిత్యము జపించుట వలనను, తన్మంతాధమును ధ్యానించుట వలనను సర్వము సిద్ధించును. ‘భగవన్నా మోక్షార్థము వలన సమస్త పాపక్షయమగును.’ ఈశ్వరేశ్వయైస్సన్నదో అట్లు జరుగ సిమ్ము అని అశనిమీఁద భారమువేసి ఆన్నియు వదలుకొన్నవారికి అన్నియు చేకూరినను.’ బేను! శాస్త్రములు, జ్ఞానములచెప్పిన యీ మాటలు సత్యములు, కాని మనలో వేలకొలది జనులు యావజ్జీవము ప్రజావ ధ్యానము చేయుచుండుట లేదా? భగవన్నామ ముచ్చరించి భక్త్యానంద పరవశు లాచుండుటలేదా? ‘సియిష్టమెట్లో అట్లేకానిమ్ము తండ్రీ! భారము నీ మీఁదవేసి పూర్తిగా నన్ను నీ కర్పణము జేసికొన్నాను’ అని యటచు చుండుటలేదా? నిజముగా వారి కేమిప్రతిఫలము ముట్టచున్నది? ఏమియు లేదు! ఎందుచేత? కారణమిది; అది బాగుగాఁ దెలిసికొనవలెను. ఎవరి ధ్యానము నిజమైన ధ్యానము? ఫలకాఁ? ఎవడు సర్వసంగ పరిత్యాగియై సర్వేశ్వరునిచ్చకుఁ దన్నుఁదా వదిలివేసికొనఁ గలడు? ఎవడు అనివార్య మైన శక్తితో, పిడుగువడినట్లు, భగవన్నామ ముచ్చరింపఁగలడు. చిత్తశుద్ధి సంపాదించు కొనింపఁ దొక్కడే! అనిగా సత్క్రియాకలాపముచే న్యాయమును స్వచ్ఛముగాఁ జేసికొన్నవాడు, అలాగా ధార్మికుడైనవాడు.”

హిందూధర్మ సంస్కరణబిల్లు

మ త్వం రా ఫు, యల్. యల్. బి. (ద్వితీయ).

హిందూ ధర్మశాస్త్రముయొక్క స్వరూపమును బరిశీలించినయెడల, వివిధ యుగములలో దేశమం దుద్భవించిన పరిణామముల వలన హిందూసంఘము, దాని సంస్కృతి యే విధముగా మార్పు చెందినదో విశదమగును. హిందూసంఘము అతి ప్రాచీనమైనది. పూర్వకాలములో మన దేశము రాజులచే జాలింపబడుచుండెను. ఆ కాలములో వాసువయోగించెడి న్యాయ శాస్త్రము ఒక ప్రత్యేక రూపమునఁగాని, లిఖితరూపమునఁ గాని లేకుండెను. అతి ప్రాచీనదశలో వేదములు బోధించెడి ధర్మములే పరమధర్మములుగాఁ బరిగణింపబడుటవలన వేదములలోని సూత్రములే న్యాయ పరిపాలనమునకు ముఖ్యాధారములుగా నుండెను. కాని కాలము గడచినకొలది విస్తృతమైన శాస్త్రములయొక్క అవసరము స్పష్టమైవచ్చెను. ఈ యవసరమును గుర్తించి ఆనాటి ఋషిపుంగవులు వేదములనే యాధారముగాఁగొని స్మృతులను సృష్టించిరి. వీనిలో మనుస్మృతి, యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి ప్రముఖములు. ఈ స్మృతులలో నా దేశింపబడిన నియమములు మఱియు నీతిసూత్రములు రాజ్యాంగ విషయములలోను, న్యాయ పరిపాలనలోను ఆచరణకు వచ్చెను. ఈ రీతిగా శ్రుతులును, స్మృతులును ధర్మశాస్త్రమున కాదర్శ గ్రంథములుగాఁ బరిగణించి యతిగౌరవస్థానము నాక్రమించినవి. ఈ పరి

స్థితులలో హిందూ ధర్మసూత్రములు మార్పు చెందినవనియు, స్వర్వకాలాచరణ యోగ్యము లైనవనియు నను నమ్మకము ధృవపడఁ జొచ్చెను.

కాని మహమ్మదీయులు హిందూదేశమును వశపఱచుకొనిన తర్వాత ఆ నాటి క్లిష్టపరిస్థితుల నెదుర్కొనుట కనుకూలమైన మార్పులు ధర్మశాస్త్రములోఁ బ్రవేశపెట్టబడినవి. ఉదాహరణముగా నొకటి: జాత్యవివాహ మారోజులలోనే హిందూ సమాజములో నడుగుపెట్టినది. తర్వాత ఆంగ్లేయుల రాజ్యంలో, వా శాస్త్రముల సంస్కృతీ విజ్ఞాన ప్రభావములవలన హిందూ ధర్మములో ననేకమైన తారుమారులు జరిగినవి. ఆంగ్లేయులు 'విభజించి పాలించు' సిద్ధాంతము ననుసరించి కొన్ని విషయములలో హిందువుల కొరత ప్రత్యేక న్యాయశాస్త్రమును సృష్టించిరి. అందులో స్మృతులను స్మృతులనే మూలములుగాఁ బరిగణించిరి, కాని యాకాలపు టాచార వ్యవహారములకుఁగూడ నందులో స్థానమిచ్చిరి. కొన్ని దురాచారములను నిర్మూలించు ప్రయత్నములుగూడ జరిపిరి. ౧౮౫౦ లో "కులాసమ్మతా నివారణ చట్టము" (Caste disabilities Removal Act, ౧౮౫౬ లో "హిందూ విశంతూ రిమార్రిజ్మెంట్ వాహ చట్టము" (Hindu Widow's Remarriage Act), అప్పృత్యైతా నిర్మూలన చట్టము మఱియు శా ర దా బిల్లు వలన

దురాచారములను గొంతవఱకు నిర్మూలించఁ గలిగిరి.

సంఘము లోఁ బాతుకొనిపోయిన యనేక దురాచారములు సంఘ సంస్కర్తలను వేధించుచుండినవి. వారి యసంతృప్తిని దొలగించుటకై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బి. యన్. రామారావుగారి యధ్యక్షతన 'రావు కమిటీ' ని నియమించిరి. ఈ కమిటీ 'దేశపక్షితులను సుదీర్ఘముగాఁ జరిగించి యొక నివేదికను ప్రభుత్వమువారి కందఁ జేసెను. కాని ప్రభుత్వము తగు శ్రద్ధ చూపలేదు. తర్వాత సజభారత రాజ్యాంగ పరిషత్తులో, ఈ నివేదికనే యాధారముగాఁ జేసికొని డా॥ అంబేద్కర్ ఒక బిల్లును ప్రతిపాదించెను. దీనినే "హిందూ ధర్మ సంస్కరణబిల్లు" (Hindu Code Bill) అని యందురు. ఒక సంఘముద్వారా యీ బిల్లులో కొన్ని సవరణలు చేయఁబడిన తర్వాత పరిషత్తులోఁ జర్చింపఁబడెను. అనేక వాదోపవాదములుగూడ జరిగినవి. తుదకు బిల్లును వజ్రీకొన్ని సవరణలకై 'సెలక్టు కమిటీ' లోఁ జెట్టిరి. ఇప్పుడిది 'సెలక్టు కమిటీ'వారి యాలోచనలోనున్నది. భారత మహిళలు తమ సర్వశక్తులలో ఈ బిల్లును సమర్థించుచున్నారు. స్త్రీల ప్రతి సమావేశములో హిందూధర్మ సంస్కరణ బిల్లును సమర్థించుచు తీర్మానింపఁబడుచున్నది. ఇటీవల జరిగిన మైదరాబాదు మహిళాసమావేశములోఁగూడ పాఠీవిధముగానే తీర్మానించినది. ఇంకొకపైపు కొండలు దీనిని తీవ్రముగా వ్యతిరేకించుచున్నారు. ఇది హిందూసమాజమున కేమాత్రము నుపకరింపదని ఉద్ఘాటించుచున్నారు. ప్రభుత్వము ప్రజల మతసంబంధ విషయములలో జోక్యము కలిగించుకొనుట యనుచిత

మని వాదించుచున్నారు. కావున ఈసమస్య యొక్క యావశ్యకతను గుర్తించి తగు మార్గము నన్వేషించుట యందటి కర్తవ్యమై యున్నది.

ఈ కాలములో న్యాయ శాస్త్రవేత్తలందఱును, న్యాయశాస్త్రమును సులభతరముగాను, లాకికముగాను, సయుక్తికముగాను సిద్ధముచేయుట మంచిదని చెప్పుచున్నారు. ఒకే న్యాయశాస్త్రము ప్రతి వ్యక్తికొఱకున, కుల మత స్త్రీ పురుష భేదములు, వృత్త వ్యత్యాసములు లేకుండ సమముగా వర్తింపజేసెనని వారి వాదన. ఈసిద్ధాంతమున కనుగుణముగా ఈబిల్లులో సనేక పేజీలములుగలవు. ఈబిల్లుద్వారా హిందూసమాజములో రెండు గొప్ప సంస్కారముల కాస్కారియు కలదు. మొడిటిది, కిల వత విభేదములను రూపుమాపుట; రెండవది. స్త్రీ పురుషులకు సమానాధికారముల నొసఁగుట.

ధర్మశాస్త్రములో స్త్రీల వారసత్వపు హక్కులు అతి స్వల్పమైనవి. అవికూడ కఠిన నిబంధనలకు లోబడినవి. తండ్రి యాస్తిలోఁ గూతునికి భాగములేదు. కాని యామె వివాహాదిబాధ్యతలు తీర్చిపెసనో లేక తండ్రి వారసునిపెసనో యుండును. కాని కొన్ని యనాధారణ పక్షితులలోఁ దల్లిదండ్రులు మరణించి, వారికి పేజీ మగ వారసులు లేనపుడు కూతురు తండ్రి యాస్తికి అర్హురాలగును. ఆ యాస్తిలోఁ గూడ నామెకు పరిమితిమీరిన హక్కులుండును. వివాహమైనతర్వాత కూతురు తన పుట్టింటి సంబంధమును వదిలుకొని భర్త యిల్లు చేరును. అన్నిదామెను బోషించు బాధ్యత భర్తపై నుండును. భర్త యున్నంతవఱకు నామెకు భర్త యాస్తియందెట్టి యధికార

మును ఉండదు. భర్త మరణించినతర్వాత గూడ భర్త యాస్తిలో దనకుఁదగిన పోషణావసరముల పట్లకే హక్కుండును. కాని తనకు పుత్రసంతానము లేనియెడల భర్త యాస్తిపై విధవకు పరిమితమైన యధికార మేర్పడును. విశంతువు తన జీవితకాలము సంతయు భర్త యాస్తియొక్క ఆర్జితమునే ఉపయోగింపవచ్చును. కాని అందులో నేవిధమైన మార్పులును జేయఁజాలదు. ఆమె మరణానంతర మాయాస్తి యామె భర్తయొక్క మగవారసులకే చెందును.

ఈ బిల్లులో ఈ యవరోధములు తొలఁగింపఁబడి స్త్రీలకు మగవారితో. సమానముగా తండ్రియాస్తిలో హక్కు కలిగింపఁబడినది. ఆమె తనవంతు ఆస్తిపై సర్వాధికారమును గలిగియుండును. కాని కీసీవలన నామె పెండ్లివిషయమై తండ్రి బాధ్యత నన్నగిల్లును. తనయాస్తిని సరిచూచుకొనుటకుఁ దగిన ఔలివిలేటలు వారు కలిగియుండవలయును. ఆస్తి పరిరక్షణము విషయములో నేవిధముగా నన్నదమ్మలలో విరోధములు ప్రబలించుననవో, యీక్షముందు అక్క చెల్లెండ్రుగూడ విరోధములకుఁ గారకులగుదురు. కుటుంబములోనన్ని పరస్పర ప్రేమభావము లడుగఁగి విశ్రుత సంబంధము లేర్పడును. ఆస్తియొక్క భాగము లధికమగుటచే నెన్నిఁడూ ఆర్థిక సంకటము లేర్పడును. వివాహాంతరము తన యాస్తిలో నుండుటకన్న నెక్కువగా భర్తతో నుండవలసి వచ్చును. అన్నాడాస్తిని భరించుట కష్టమైపోవును. అన్నాడున్నట్లుగాక తండ్రి చనిపోయినతర్వాత స్త్రీలకు తమ వివాహ బాధ్యత తప్పిపోవనే పడును.

బిల్లులో, బేరొనఁబడిన సవరణలు చాలవలకు నభ్యుదయ దోహదములుగా

నున్నవి. అంతర్వర్ణ వివాహములను, శాస్త్రీయముగా ఒప్పుకొనునట్లు చేయఁబడి ప్రతి యవతీ యవకునకు జరిగిన సంస్కార పూరితమైన, సభ్యతాయుతమైన వివాహమును ఈ బిల్లు సరియైనదిగా గుర్తించుట కంగీకరించును. ఇది సంఘములో సత్యవసరమైన సవరణ జాతి మత విభేదాలతో, గృశించుచున్న హిందూ సంఘమున కిది సవజీవనము నిచ్చును. ఒహు భార్యాత్వమును ఈబిల్లు రద్దుపఱచుచు నిదేధముగా నొక స్త్రీకి యొకే భర్తయను నిబంధము కూడఁ బెట్టుచున్నది. ఇది యెంతయైన సవనమునటలూ సందేహములేదు.

ప్రస్తుతము హిందూసంఘమున వివాహమును రద్దుపఱచుటకు వీలు లేదు. భార్యాభర్తలమధ్య యెంత యనంతప్రియస్వరూప ఆభర్త యాభార్యతోనే, యాభార్య ఆభర్తతోనే యుండవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూ సంఘములోబ్రాప్తిప్రథమముగా భార్యాభర్తలు తమ వివాహమును విడకులద్వారా రద్దుపఱచుకొనటకు ఈ బిల్లు సమన్వితంచుచున్నది. ఈ సంస్కరణ మూలమున సప్తార్వమైనమూర్ఖవచ్చును. వివాహ జీవితములో నాదినుండి కలిగిన నిర్బంధములు తొలఁగిపోగలవు.

ఈ బిల్లుద్వారా హిందూ సమిష్టి కుటుంబములోనిమూలసూత్రముబొత్తిగాఁ దిరస్కరింపఁ బడినది. ఇంతేకాక ధర్మ శాస్త్రములో, బుత్తునకుఁ దండ్రిచేసిన ధర్మము లవశిక్రములని యెంచఁబడును. ఈ బిల్లుద్వారా ఇటువంటి బాధ్యతలనుండి పుత్తుని విముక్తునిగాఁ జేయ నుద్దేశింపఁబడినది. ఈ కాలములోని హిందూస్త్రీలకు దత్తునిచ్చు నధికారముగాని, దత్తుచేసికొను నధికారముగాని లేదు. ఈ బిల్లు స్త్రీలకు

దత్తు విషయమైన వై హక్కుల నిచ్చుచు. సవల్లేతరులను దత్తు చేసికొనుట చట్టరీత్యా అంగీకరింపబడ వలయునని యీ బిల్లు ఉద్దేశము.

కొందఱు చేసెడి నిశిత విమర్శలను, మూఢవ్యతిరేకములను బాటింపక దీనిలో నూచింపబడిన మార్పులను సత్వరముగా నమలులోఁ బెట్టినచో హిందూజీవిత విధానములో సవశకారంధము కాఁగలదనట నిర్వివాదాంశము. చాల కాలమునుండి యెన్నియో దురాచారములవలన హిందూ

సంఘము క్షీణించుచు వచ్చినది. ఇప్పుడిచ్చిన ప్రాచీన సంఘాచారములలోఁ గొంత విషయములు ప్రవేశించుట శుభ సూచకము. ఇపుడున్న బిల్లురూపములోఁ గొన్ని సవరణలుచేసి తగిన చేయూత నొసఁగుట ప్రభుత్వ కర్తవ్యము. ఉపయోగకరములైన విమర్శలచేతఁ దగు సవరణలు వచ్చునట్లు చేయుట ప్రజల కర్తవ్యము. అట్లు చేసినపుడే గొంత ప్రాత సద్గతముల సంయోగమును బొంది హిందూ జీవన విధానము, పవిత్రమైన గంగా యమునా స్రవంతివలె తిరిగి భాస్వింపగలదు.

స్వామి వివేకానందుడు :—

“ ముక్తియన నేమి? ఈలోకములో సుఖముకూడ దాస్యమే. అట్లే పరలోకసుఖము. ఏలనఁగా ఈ లోకము గాని యితర లోకములుగాని ప్రకృతిశాసనముల స్థితిమయములైనవి యుండలేవు. అన్నియుఁ బ్రకృతినియమ బద్ధములే! ఇనుప సంకెలలకును, హేమశృంగులకును ఉండుభేదమే యిహ లోక దాస్యమునకును, పరలోక దాస్యమునకును ఉండు భేదము..... ప్రజలందఱు మోక్షమార్గ మవలంబించి యాచంచినచో నది సర్వోత్తమమే! కాని యెట్లు సాధ్యమగును? భోగానుభవము లేకుండ భోగ పరిత్యాగ మెన్నడును రాదు. మొదట సుఖ మనుభవింపుము. తర్వాత దానిని వర్జింపవచ్చును. అట్లుగాక దేశీయులందఱు నాకస్మికముగా సన్యాస స్వీకారము చేసినచో, కావలసినది రాకపోవుటయే కాక, యిదివఱకున్నది కూడ యెగిరిపోవును. చేతిలోనున్న పక్షి చేయిదాటి పాటిపోవును. చెట్టు మీఁదనున్న పిట్ట పట్టువడదు.....మోక్షము ధర్మముకంటె ఎక్కువ, నిజమే, కాని మొట్టమొదట ధర్మము తప్పక నెఱవేర్చుకొనవలెను.”

స్వప్న సుందరి కి

ఓం. రఘునాథరాజు, (సి. ఎ. ద్వితీయ)

[ఒకనాటికేయి పరిచితయు సపరిచితయుఁగాని యొకానొక సుందరిని స్వప్నమునఁగాంచి యా మఱునటిదినమే యా స్వప్నదృశ్యము ప్రత్యక్షముగాఁ బొడకట్ట నా సుందరి, నుద్దేశించి వ్రాయఁబడినవి.]

చెలియరో! ఒకనాటి నిశీథమందు
భావజగమునఁ దిరుగుచుఁ బండుకొంటి
నిదుర పట్టినదియుఁ బట్టనిదియు నెఱుంగఁ
గనులుమాత్రము మూసితిఁ, గాని కాన
వచ్చుచుండె నంతయు: నద్ది ప్వప్నమేమొ?

౧

ఒక టాంగాపయి మాతృయక్తవయి నీ వొక్కరైవే యేటికో
నికటస్థానము పోవుచున్నటులు, నే నిన్ను ప్తు వెన్నాడి న
ట్లు కనన్వచ్చెను— అంతనే యెవఁడో మేల్కొల్పెన్ నగున్ దాన న
న్నకటా! నాకమునుండి ఘోర సరకానం దోసినట్లయ్యెఁ బో!

౨

తెలివిరాగనె యయ్యది కలయొ భ్రమయొ?
యనుచు నామది తత్తరమంది కోరె—
గలయె యైన సతంబు నాకలచె కనఁగ
భ్రమయె యైన సతం బట్లె భ్రమసి యుండు.

౩

ఎన్ని యోసాన్లు నీవున్న యింటిచుట్టు
తిరిగినం గాని నీ చూపు పొరుకఁబోదు
చుక్కతెగినట్లు లెప్పుడో యొక్కసారి
కానుపించుటె యెంతయో కష్టమగును.

౪

అట్టిదానిని స్వప్నమందైనఁ గనల
కరువు తీరఁగఁ గాంచు భాగ్యంబు కలిగె
ననుచు నే నమితానంద మంఘుచుండ
స్వప్న భంగంబుగావించె జడుఁడొకండు.

౫

స్వప్నమే కాని నిజమైన సంఘటనము
కన్న నెంతయు నాహ్లాదకరముగాఁగ
హృదయగోచరమయ్యె— నూహింపరాదు
పిచ్చికలలందు నెంతో తీపిదనముండు.

౬

పొందరానట్టి ఫలములు పొందనగును
అందరానట్టి వస్తువు లన్ని దొరుకు
సాధ్యములుగాని కార్వములే సంఘటించు
చాల సుందరమైన దీ స్వప్నజగతి !

2

కల గాంచిన క్షణకాలం
బలఘు ముదంబందియును, దదానందము కే
వల తాత్కాలికమని లోఁ
దలఁచుచు వేమఱచి పోతి తత్స్వప్నంబున్.

౪

* * *

అంతటిలో బోయినచో
నెంతయు బాగుండు— కాని యేమందును నా
స్వాంతమున కద్భుతము గా
నెంతయు జరిగినది స్వప్నమందుఁగనినటుల్.

౯2

* * *

ఆ కల గాంచినట్టి దినమందుననే యెటా పోవు చుండఁగా
నీ కమనీయవిగ్రహము నీ ప్రహసన్ముఖ చంద్రబింబమున
నా కనులారఁ గాంచితిని, నమ్ముమి ! నేఁ గలయందుఁ జూచిన
స్నే కనుపించితీవు— అదియే శకటం బదియే స్వరూపమున్.

౧౦

ఆ కూర్పుండుట యదియే !
ఆ కలకలలాడు మొగము నదియే సుమి!! నీ
కోకయు నదియే!!! నీతో
నా కలలో నున్న యామె యామెయె సుమ్మి!!!!

౧౧

అనవరత తాపకధ్యానమున మదీయ
హృదయచిత్రిత తత్స్వప్నగృశ్య మభి
దగ్ధణంబునఁ బ్రతిబింబిత మగుచుంట
లేదు గదయని మదిని గలిగె భ్రమంబు
కలఁ నిజమాట యెక్కడఁ గాంచలేదు.

౧౨

కాని బాహులోని యా కలకలంబు
గాంచి యయ్యది భ్రమ గాదటంచు నిశ్చ
యంబు గలిగిన తోడనే యలముకొనియె
విత కోర్కెలు నా మనో వీధియందు

౧౩

స్వప్నమునఁ గాంచినట్టి దృశ్యములు తిరిగి
కనులముందుఁ బ్రత్యక్షమై కానుపించి
ఒక్కయువకవి భావాల నడుకునేసె
నన్న నాశ్చర్యమేమైన నున్నె చెప్పుమ !

౧౪

వయసా? కొంటెది— భావమా? కవిది— నీవా? నేఁ గలంగన్న క
న్నయరత్నంబపు— వేళయా? పరిమళాన్విత ప్రమందానిలా
శ్రీయ నాయంసమయంబు— అందునను వాసంతంబు— ఇట్లుండ నా
క్రియ నాలోపలఁగొంటె భావములు రేకెత్తంగఁ దప్పవట ?

౧౫

రూపురేఖల యాశలు చూపి నీదు
చూపు గాలంబు నా మనస్సునకుఁ గుచ్చి
లాగికొంటివి బోయని లాగునీవు !
చక్కఁగా నాటు మీ కటాక్షములు నిజము !!

౧౬

అవిధి దొంగిలించఁబడినట్టి మనస్సు వహించి యెంతయో
నివ్వెరవాటుచెంద యట నల్పితి— వెంటనే తెప్పొల్లి నే
ఁగివున 'బైకు' పై నెగిసరించితీ; గాని ఫలంబడెమి? నీ
వవ్వల దాటి పోయితివి— అందక పోయితి వెదుఁబోయితో?

౧౭

తిరిగినచోట మఱిమఱి
తిరిగితి జనులెల్లనెవ్వఁ, దిరుగని చోట
యెఱుంగెను సేనా దినమునఁ
బరుషిడిని వీధులందు బాజ్జుందున్.

౧౮

కాని నీవేగు జాడయే కాక లేక
విసిగి వేసారి చేతులు విసికికొనుచు
నన్ను నేఁ దిట్టికొంటిని నిన్నుఁ జేతు
లార విడిచిన నా తెల్వి యాఁపోను !

౧౯

అందరానట్టి పండున కాశయేల ?
యని యెఱంగియు నాకింక నాశపోదు!
అనహృత్కంఠెన నా హృదయంబు కొఱకు
పరితపితున— పొందెడి భాగ్యమేది ?

౨౦

నా యవస్థను జూచి కొందఱు మదియ
హితులు నను బిచ్చివానిగా నెఱుగ్ర— వారు
పిచ్చివారయి నాదియే పిచ్చియందు
రనుభవింపనిదే తెలియంగ నగునె ?

౨౧

ప్రాచీనాంధ్రుల సముద్ర వాణిజ్యము

వెల్లిరి రామకృష్ణరావు, బి. ఎ. (ద్వితీయ)

ప్రాచీన కాలమునుండియు నాంధ్రులు ప్రజ్ఞావంతులై సాహసిక జీవనమునం దభిలాష గలిగియుండిరి. వారి సంస్కృతి యావద్భారతీయాభ్యుదయమునకు సహాయ భూతమై యుండెను. కాని కొంతకాలము నుండి యాంధ్రులు తమ జాతి పూర్వ చారిత్రమును విస్మరించియున్నారు. ఇదిగది శోచనీయమైన విషయము. ఏలయునో జాతి త్రిక జ్ఞానములేని జాతికి వైతిక మోక్షము మతీయు న్వాతంత్ర్యము లేదు. విహిక నుభాసంద మెప్పటికిని జేకూరదు. పూర్వ యుగమందు విరాజిల్లిన కాంతులన్నియుఁ జరిత్రరూపమున జాతికట్టెనుట మోసి నప్పుడుగాని పురోభివృద్ధికి మార్గము కాన రాదు. ఆ పూర్వుల సాహసాభివేక శౌర్యకృత్యములు స్మరించినప్పుడు గాని జాతికి మతల కార్యకారత్వమును, అభ్యుదయమును జేకూరవు.

ఆంధ్రదేశము వైభవక పరిస్థితులచేత తూర్పుతీరమున సముద్రమునంటి, గోదా వర్యాది ముఖద్వారములందు సహజముగ నేర్పడిన నౌకాశ్రయములచే శోభాయ మానమగుచు సస్య దేశాభిగమనమునకుఁ బ్రోత్సహించుచు వచ్చెను. ఆంధ్రుల సాహసిక జీవనమును, బ్రతిభయును శాస్త్ర మత విజ్ఞానభాగ కాలమున వికసించెను. ఆ విధముగ వికసించిన సాహసిక జీవనో ద్యమము కొంతకాలమునకు భారతదేశ నాగరకతా సాంప్రదాయముల వ్యాప్తికే

కాక ప్రపంచ చరిత్రమునందు సయిత మూన్నత్యము వహించినది.

ఆంధ్రులు హిందూ మహాసముద్ర మంతయు విహరించి పశ్చిమమున రోము దేశము మొనలుకొని దక్షిణమున నాఫ్రికా (Africa) సెమీపముననున్న మెడగాస్కార్ (Madagascar) ద్వీపమునుండి తూర్పు చీనా జనాను దేశముల పరికుగల దేశముల లోడను, ద్వీపములలోడను సముద్ర వాణి జ్యము నెఱపి భారత దేశమునకు మహాదై శ్శిర్యమును జేకూర్చిరి. సముద్రములమీఁద వేలబడినట్టి సరకులలో వర్తకుఁడు తన కిష్టముపచ్చిన సరకును దీసికొని మిగిలిన వానిపై నూటికిఁ బదిగిట్టివోషున పోలికి నుండమా కట్టవలయునని బోధాయనుఁడు (ఆంధ్ర)పిత యనఁబడు నాపస్త్రంబునికొ బూర్చుఁడు) శాసించెను. దీనివలన నాప స్త్రంబు బోధాయనుల కాలమున సముద్ర యానము, వాణిజ్యము విశేషముగ సాగు చుండినటుల తెలియుచున్నది. ఈ పురాణ గాథల నారాంశ మేదైయుండినను ఆంధ్ర దేశమున మూఁడు సుప్రసిద్ధులుగ నేవు పట్టణముల నామములుమాత్రము తెలియ నగును. పగ్గ కమునకును, సముద్రయానము నకును మిగుల సమకూలములైన నౌకా శ్రయములు గోదావరి, కృష్ణ, పినాకిని, వంశధార ముగ్గురు మహానదుల ముఖ ద్వారములందు వర్ధిల్లియుండెను. గోదావరి కుత్తగమున నుండిన యాంధ్రదేశమునకుఁ

గళింగముని ప్రాచీనకాలమున నామాంత
తము గలదు. కళింగ దేశమునకు రాజధా
నిగ నుండిన దంతపురము గొప్ప నౌకా
శ్రీమయైయుండెను. ఇన్ని రేవుపట్టణములు
వర్తక కేంద్రములు గలిగి యాంధ్రదేశము
విదేశములతో వర్తకము సాగించుచుండెను.
ఆ కాలమున గంగానదీ ముఖద్వారమునం
దుండిన తామ్రలిప్తి సగరమునుండి పశ్చిమ
తీరమున భరుకచ్చ (బోర్నో) సోపార
(సూరత్) కుఁ బోవుటకు బాహుళములైన
నముద్రీమార్గము లుండెను. ఈ నౌకాశ్రీ
యములు ఆంధ్ర చక్రవర్తుల కాలమున
నుచ్చరశలో నుండెను. ఓడలు తిరిగి
తూర్పుతీరము వెంబడివచ్చి కళింగదేశము
నందలి రేవుపట్టణములను, చోళదుండలము
లోని కావేరి పట్టణమును, కాలిన్జియమును
జూచుకొని సింహళమును జుట్టి సోపార
(సూరత్) సగరమునకుఁ బోవుచుండెను.

అజంతా, ఆనురాధతి, కన్హేరి గుహ
లయములందలి చిత్రములు కొన్ని విదేశ
ములలోఁ జేసిన వర్తక సంబంధమును, నముద్రీ
యానమును బ్రతిబింబించి జేయుచున్నవి.
ఆ కాలపు టాంధ్రుల నౌకానిర్మాణ కుశ
లత, నముద్రీవాణిజ్య వైభవము, చిత్రీ
కళలందు మూర్తిభవించి కాలగర్భమున
జ్వలించక నేటివఱకు బ్రవించియుండి యవ్య
క్తముగ నైన నాకాలపు శాస్త్రజ్ఞులను
దెలుపుచున్నవి. పురాణగాథలందు,
గ్రంథములందు రత్న, గజ, అశ్వ పక్షివ్రాది
విషయములు రాజ్యాంగసీతి, మున్నగు
వానితోఁబాటు నౌకానిర్మాణ శాస్త్రము
కూడఁ జేర్చబడి యున్నవి. నముద్రీము
మీఁద ప్రత్యేకముగఁ బ్రయాణము
చేయుటకు నిర్మింపబడిన యోడల యడుగు
భాగమునందలి చెక్కల నొకదాని కొకటి

యతికించునపు డిసుపరేకుల నుపయోగించ
రాదనియు, నట్లుపయోగించినచో నా
యోడలు నముద్రీ మధ్యమున నుండు నయ
స్కాంతపు శిలలచే నాకర్షింపఁబడి బ్రద్దలై
పోవుననకూడ తెలుపఁబడి యున్నది.

శ్లో॥ న సింధు గాద్యార్హతి లోహబంధమ్ |

తల్లోహకాంతైర్హియతేహి లోహమ్ |

విపద్యతే తేన జలేషు నౌకా |

గుణేన బంధమ్ నిజగా దభోజః ||

(యుక్తి కల్పతరువు)

ఇదియుచుగాక కీర్తిస్తావకము రెండవ
శతాబ్దమునాటి యశ్వశ్రీ శాతకర్ణిమహా
రాజుచే తన నాణెములపై ముద్రీంపఁబడిన
యోడ ప్రతిమలను సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారు
లగు విన్సెంట్ స్మిత్ గారు పరిశీలించి
యాంధ్రులు నముద్రీయానమును గూర్చి
యనుభవజ్ఞుల కాశల్యములను గలిగియుండి
రిని తెల్పిరి. క్రీ. శ. 77 వ కాలమున
నాంధ్రీ మహా నామ్రాజ్యముతో రోమక
సామ్రాజ్యము “క్లాడియస్” చక్రవర్తి
కాలమున వర్తక మారంభించెను. ఈ
వర్తక మాండ్రచక్రవర్తుల ప్రాసక్ పోషణ
ములకింద సభివృద్ధి గాంచినది, కావున
రోమక నాణెము లీ ప్రాంతమున విరివిగ
దొంకెను. నా నాటికి మహాశ్వర్యము
నొందుచుండిన యాంధ్రీ సామ్రాజ్యమున
జనసంఖ్య యభివృద్ధి నొందుకొలది ప్రజల
యందు వాణిజ్యాభిరుచియు, విదేశగమ
నాభిలాషయుఁ బెరుగజొచ్చెను. అట్టి
వాణిజ్యాభివృద్ధికై జరులంకు గలిగిన విదేశ
గమనాభిలాష విదేశములందు పలనలను
నెలకొల్పుటకుఁ బోత్సహించి యుండెను
ఆంధ్రులం దా కాలమున నావిష్కరించిన
యాశయము లన్నియుఁ గార్యరూపమున
బుప్పించి ఫలించుచుండ మతపోఃకులు

మత వ్యాపనార్థము, విదేశముల కరుగుచు నచ్చటి జనులను నాగరకులను జేయుచుండిరి.

క్రీస్తుశకారంభ కాలముననే ప్రాచీన భమై యభివృద్ధి గాంచినట్టి యాంధ్రులు యధనివేశ సంస్థాపనోద్యమమును, సముద్ర వాణిజ్య వైభవమును భారతీయత హాసమున కంతకు జగజ్జ్యోతియ మానములైన కీర్తిని సమకూర్చిన మహాకార్యములై విరాజిల్లినవి. ఇట్టిపునకార్యములు తొలుత మన పూర్వులే నిర్వహించిన తెలిసి కొనుట యెంతయు సుత్సహ జనకమే ! కాని కాలానుగుణముగా రాజుల ప్రోత్సాహములేని కతనను, వర్తకుల కభయమిచ్చు వారు లేకపోవుట చేతను సుప్రసిద్ధ సాక్షాత్తయములును, వైకృతస్థానము లన్నియును రూపుమాపెను. తీరిగి పదియవ శతాబ్దారంభమునుండి యా దేశమునఁ బరిస్థితులు మార్పుచెందెనని నడుపవచ్చును. ఆ కాలమున వలసస్థానములు గావింపకపోయినను, జనులుత్సాహముతో చీనా, జపాను, సయాం, బర్మా, కాంబోడియా, పరాసు దేశీయులతోడను, ప్రాచీన్ ద్వీపములతోడను వాణిజ్యము మఱల సాగించియుండిరి. అంత వఱకు జీవకళ దోహదయున్న మోటుపల్లి కాకతీయ చక్రవర్తియగు గణపతిదేవుని (క్రీ. శ. 1199-1260) కాలమున శ్రేష్ఠ పట్టణమని ప్రసిద్ధికెక్కుటయే కాక తిరిగి వర్తకలక్ష్మి కాలపట్టయ్యెను. ఈ మోటు పల్లి ప్రాంతమంతయుఁ బ్రాచీన కాలము నుండియు మిక్కిలి సున్నితములయిన రవ సెల్లాలకుఁ బ్రసిద్ధియని పదునొకండవ శతాబ్ద ప్రారంభమున 'సూలియా' మను నరబ్బీ వర్తకుఁడు మిగులఁ బ్రశంసించి యున్నాఁడు.

విజయనగర సామ్రాజ్యపు రెండవ హరిహరరాయల మరణానంతరము సుమారు (1421) కాలమున నాంధ్రదేశమున విదేశములతోడి వ్యాపారము, సముద్రముమీఁద జరుగుచుండినటుల శ్రీనాథ కవిస్వాభావ కృతమగు "హరవిలాసము" వలనఁ దెలియనగును. పేరు భూపాలుని కొలువున సుగంధభాండాగారాధ్యక్షుఁడును, హరవిలాస కృతిపతియు నగు నవచి తిప్పయసెట్టి పంశాభివర్ణనము చేయు సంపిర్భమున నవచి పంశమువారి విదేశ వ్యాపారమును, మనోహరముగ వర్ణించి యున్నాఁడు. ఈ తిప్పయసెట్టికి, చామి సెట్టి, తిరుమల సెట్టి యను నీరువురు సోదరులుండిరి. వీరు సముద్ర ప్రయాణము చేయుచు నానాదేశ ద్వీపాంతరములకుఁ బోయి కిరూర పాదపములు, బంగాళ మొలకలు, ఆణిముత్యములు, కస్తూరికాటంకములు, చీని చీనాంబరములు, గంధ సింధురములు మొదలగువాని నాంధ్రదేశమునకుఁ గొనివచ్చుచుండెడివారు. శ్రీనాథుఁ డీ విషయముల నీక్రింది పద్యములం దతి మనోహరముగ వర్ణించి యున్నాఁడు.

“సీ॥ పంజాబుకర్పూర పాదపంబులు తెచ్చి
జలనోగి బంగాళ మొలక దెచ్చి
సింహళంబున గంధ సింధురంబులు దెచ్చి
హరుమంజి బయలేజి హరులు దెచ్చి
గోపసంకుద్ధ సంకుమద ద్రవ్యము తెచ్చి
యాపగ నాణిముత్యాలు దెచ్చి
బోటంగి కస్తూరి కాటంకములు తెచ్చి
చీని చీనాంబరశ్రేణి దెచ్చి

గీ॥ జగద గోపాలరాయ వేశ్యా భుజంగ
పల్లవాదిత్య భూదాన పరశురామ
కొమరగిరిరాయ దేవేంద్రు కుర్కి హితుఁడు
జాణ జగజ్జెట్టి దేవయ చామిసెట్టి.”

విజయనగర రాజ్యమునకుఁ కల్పికోట ప్రధానమగు రేవునగరముగ నుండుట తటస్థించినందున విజయనగర సామ్రాజ్య మభివృద్ధిజెందు కొలది కల్పికోట రేవుగూడ నభివృద్ధిలోనికి వచ్చియుండెను. సామ్రాజ్యము నందలి వర్తకమంతయుఁ బ్రత్యేకముగ నీ రేవుపట్టణపు వర్తకులచేతిలోనుండుటవలన నా నగరపువైశ్యము పాశ్చాత్యులకు వెఱపును, ఆశ్చర్యమును గలిగించియుండెను. అట్టివైభవమును జూచి క్రీ. శ. 1442 సంవత్సరమున విజయనగర చక్రవర్తులకడకు పాశ్చాత్యమునండి రాయబారిగావచ్చిన అల్బోర్కాక్ అను నాశ్చర్య ఆరేవుపట్టణమును మఱియు వర్తకపథానిని గుఱివలీ ప్రశంసించెను.

క్రీ. శ. 1605 సంవత్సరమున పసుముంతుండిను నాంధ్రప్రదేశు రాజ్యావధిని బాద్షాబుదాబీ ప్రగ్రసించుననించి, మార్కోరా నముద్రవేలజేరి, దాని దుటలచేరించి, యిస్తుయోల్ (కాద్వాటినోపుల్) మార్గమున పాన్ మహాపట్టణము జేరెను. అచట కొన్నివత్సరములు క్రియవిక్రియాదులునలిసి (పూ స్సేల్సు) లో మూడు పరాసుజేతీయుల యొడిలఁ గుదుర్చుకొని, గృహలోక్కులుడై భారతీయులకుఁ బరిచితి లేని పాశ్చాత్య, ఈజిప్టు, రోమక, పరాసు దేశపు సరకునున్నకొని నగరమునుజేరెను. దీనిచేనా కాలపు నౌకాశయవసే కాక వాణిజ్యవైభవము లేట తెల్లమగును. గోలకొండ రాజుల కాలమున 'మచిలీపట్టణము'

మఱియు దీనికు శ్రరముననున్న సరసాపురము చాల ప్రఖ్యాతిగాంచినవి. అచ్చటిప్రజల నౌకానిర్మాణకౌశల్యమును, సముద్ర వాణిజ్యపద్ధతినిగూర్చి, డాక్టర్ ప్రియర్, మెరిన్ మొదలగు పాశ్చాత్యులు మిగుల స్థాఘించిరి. కాకినాడ, కోటంగి, నీలవల్లి మొదలగు నౌకాశ్రయములు, పదునాఱు పదునెడవ శతాబ్దములందు ఐరోపావర్తకుల హస్తగతమయి కొంతవరకు వ్యాపారవైభవమును దలపించియుండెను. ఇప్పుడవికూడ రేవుపట్టణము లుగ నెరుపయోగములగుటచే వాణిజ్యలక్ష్మియచటనుండి యంతర్ధానమయ్యెను. ఎన్నయో నౌకాశ్రయములు సముద్రపు టొప్పివాసమున మునిగిపోయెను. మఱి కొన్ని భూమిలోఁ గలిసిపోయెను.

ఇట్లు ముగియుచు నెనిమిది శతాబ్దముల కాలమున నాంధ్రుల యాంధ్రుని నాహసికజ్యోతి చల్లారినది. ఇందు నానము మన పూర్వుల నాహసికీపులతోఁ దురి భావని నెలిపించెనయ్యును. ప్రాచీనాంధ్రుల యాంధ్రత్వమును, స్మరింపఁదచ్చుచున్న యీ చరిత్ర మంతిగొప్పది. ఆ వాణిజ్యపువైశ్య ర్థము, ఆ కాలపు టాంధ్రుల యధిపతీశ స్థాపనాచరితము కన్నులారఁగించినకాలము చరిత్రసంకేయము, ఆ వైభవమును దిలకించి, యాంధ్రత్వమునభవించిన యాంధ్రులది యదృష్టము. నేటి యాంధ్రులు అట్టివైభవ వైశ్యత్వములను పునఃస్పృష్టించి యాంధ్రుల యతిహాసమున కంతకు జగజ్జీయమాన కీర్తి ప్రసాదించుదుగాక.

నే నూ క వి నే

“భా వ క వి”

౧

నా చేతను కలమున్నది
నాకూ తెలుగొస్తుందీ
నాకూ భావా లున్నయి
మరి కవిత్వం వ్రాసేందుకు
నా కింకే మాటంకం?

ఇన్నాళ్ళేమను కున్నారో
నేనూ కవినే తెలిసిందా!

౨

నా పద్యాలకు ఛందస్సొద్దూ
యతి ప్రాసల చిక్కువద్దూ
ఎగవిడిచిన భూతం మాదిరి
మొగ డొదిలిన పెండ్లం మాదిరి
నిరాటంకం నా కవితా ధార!

ఇన్నాళ్ళేమను కున్నారో
నేనూ కవినే తెలిసిందా!

౩

నా భాష శుద్ధ వ్యావహారికం
వ్యాకరణానికి దూరపు చుట్టరికం
తప్పులుపోయే ప్రమాదం లేదు!
పండిత విమర్శల భయమూలేదు!!
నిమిషానికి పది పేజీల్ వ్రాస్తా!!!

ఇన్నాళ్ళేమను కున్నారో
నేనూ కవినే తెలిసిందా!

౪

నా కవితలూ రసం లేదంటావా?
నీ రసం నాకవితలూ ఉండదు -
ఏమో భావం తెలియదంటావా?
ఇంత తెలియక రసజ్ఞుడవెట్లా?
ఇదే భావకవిత్వం తెలునా?

ఇన్నాళ్ళేమను కున్నారో
నేనూ కవినే తెలిసిందా?

౫

ఈ కవితే ద్రాక్షాపాకం
 ఒక్క తెలియటం లోనేకాదూ
 వ్రాసి వేయటంలో కూడానూ
 ఈ కవితే ద్రాక్షాపాకం
 ధంకా కొట్టి బల్లగుద్దీ
 తొమ్మిది పాదాల తొడజిత్తీ
 మీసము దిప్పీ సవాలు చేస్తా!

ఇన్నాళ్ళను కున్నారో
 నేనూ కవితే తెలిసిందా!

“చిన్న బొట్టన్నవాని వీ క్షింప రెవరు
 పెద్ద బొట్టన్నవాని భావించు జనులు
 పిలువఁగ నె పల్కువానిని పెద్దనేయ
 రెంతకైనఁ బల్కునివాని నెంతు జనులు
 తనువు గప్పిన వానికి ఘనతలేదు
 గోచి పాతయు దినమొల గొప్పయంద్రు
 నెత్తి వెండుకలున్న నోరెత్త రెవరు
 నేల వెండుకలున్న గణించు జనులు
 ఇంటఁ గూర్చున్నవాని యెచింప రెవ్వ
 రడవి మిడికెనువాని నా హాయటందు
 కాళ్ళు తల క్రిందనుడుట ఘనత కాదు
 కాళ్ళు తల పైనుడుట శౌరవంబు
 చావపైఁ బ్రక్కఁ ఘనతకు సంజ్ఞ కాదు
 శంకు పర్వంకమతి శౌరవాంకమగును
 నిండు కడుపును జనులు గణించ కుండు
 మండు కడుపును భావించు మహితమనుచు”

“పేరవరు కడమునఁ దరవారితోఁత
 భీరు గణమున విజయ మందార మాల
 శ్రేమునీనుండు పెద్దయోఁ దెవలపుట్ట
 వాలు తలవాని మొలను బత్తొలకట్ట”

వీడుకల

రచన : బి. రామ రాజు,
ఎం. ఏ. ప్రథమ

ఆరోజు ప్రొద్దస్తమానం సృష్టికార్య కలాపం నొసటివ్రాతలు పూర్తిచేసి జరుగి కెక్కిన గుండెతో నైరాశ్యాన్ని సూచించే ముఖంతో బ్రహ్మదేవుడు అంతఃపురం ప్రవేశించాడు. నాథుని చిన్నబోయిన ముఖంచూసి సరస్వతీదేవి గుండె నీలైంది. సకలప్రశ్నం చేసి “ప్రభూ! సిఖిల భవన సృష్టికర్తల ముఖకమలం ఏదో చింతా వారాన్ని సూచిస్తుంది. పాదదాసివల్ల మైన అశచార్యం జరిగిందా?”

ప్రేయే! అలాంటిదేమి జరుగలేదు కాని గా వ్రాశాలో ఏదో తెలియకుండానే పొగ పాటు జరిగిపోతోంది. ఎంతో శ్రద్ధతో పుల్లీ సృష్టించి సత్యం క్షమ ధర్మం మొదలైన సద్గుణాలు సమ భాగాలుగా పంచిపెట్టినా మానవ లోకంలో అసత్యప్రి లహాలు రిస్తూతాలు ద్రోహం కుట్రశం రోజురోజు ప్రబలిపోతున్నాయి. ఆదర్శ గ్రామంగా సృష్టించిన న్యాయాధిపత్యము సత్యము పవిత్ర హోమానల ప్రదీప్తము లైన వేదభూమిలో కూడ మిటిమోస నాశ్వరం కుట్రలు విస్తవాలు బయలుదేరు తున్నాయి. అన్నదమ్ముల్లోనే అంతరి కల కలు. ఈదారుణ విప్లవోహానానికి అంతు పెట్టుకుంటూ కాళ్ళు చేతులు కడక్కించి పండు మెతుకులు నోట్లో పెసుకొని తల కుప్పగా ఉండంటూ శయనగృహం చేరు న్నాడు. కానేవు ప్రకృమిద అటూ యీ దొర్లాడు. అదేచింతలో కండు వాసుకున్నాడు. కాస్త కూర్చు పట్టిందో నో తా నొక్కడే సత్యలోకం వీధుల్లో

పిచ్చివాడిలా తిరుగుతున్నాడు. వీధుల్లో ఏదో కలకలం ఆరంభమైంది. గుంపులు గుంపులుగా వీధుల్లో గాలవ శాండిల్య పిచ్చుల గర్జన పెసిస్త భరద్వాజ మార్కండే యాది మునిగణమంతా జయజయ నినా దాల్తో డెమాన్స్ట్రేషన్ జరుపుతున్నారు. అలా ఇదేం విపరీతం ఏదేనా కామ క్రోధాల్ని విడిచి యుగయుగాలు వంచాన్ని మధ్యమైన మహోగ్రతపం చేసి మము డువులైన మనిమ ఖ్యూ! అబ్బో! వీళ్ళ గడ్డాలు విభూతి పండ్లాలు మాయమైనవే! కామాయ వన్నీలు కలగా కమండలాలు యోగదండాలు పాశాని పాశాన్య పట్టు కున్నారేం! వీటిపై పట్టిసిరాలో ఏమో వాగ్దాశాచే ఏదో! కన్నడం పట్టిరాలో! నిరంకు శాధికారం వరించాలి! బుద్ధితాయుత ప్రభుత్వం కావాలి! ప్రజాస్వామ్యం కావాలి! ఇంద్రుణ్ణి గట్టె దించాల్సిందే! బ్రహ్మను పెడబొయ్యారైన్సిందే! అమ్మో కొంప మునిగిందే!!!

ఇదేంరోగం వీళ్ళకి? ఉండుండి ఇట్లా తయారైనారే? మోకాళ్ళపైకి లాచ్చలు ఖద్దరుటోపీలు సిగ్గుకదాలు కాళ్ళకి చెప్పులు అయ్యో అయ్యో నశ్యోహిమంతా భ్రష్టమైందే? ముక్కుపట్టుకొని శవస్న చేసుకొనే ముని ముండాగొడుగుల కీ విపరీతబుద్ధులేటి? వీరినోట్లో ఏమో జెల్లగా ఉన్నాయేం? అరరే సిగరెట్లు కాలుస్తున్నారే? వీళ్ళ నిత్యాన్నిహోత్ర కర్మలు కాలిపోను! మేకలమోస్త రేమో చప్పరిస్తున్నారే? ఉంహూ! తమ్మలపాకలు!!! ప ప న

పర్ణాంబు భతులై ఇనుపకచ్చడా ల్లట్టిన మునిముచ్చులు!!! ఏదో ప్రళయ మొచ్చే ట్టుంది. ఏమో నా అంతఃపురంవైపు పరు గెడుతున్నా లే? తగలబెట్టకుదా? ఇక్కడ ఉంటే చంపేస్తారటటండి.....

అదిగో! వీడవడు? మా అబ్బాయిన్న ట్టుందే! బ్రహ్మమానసపుత్రుడు అస్థలిత బ్రహ్మచారి ఓరి వీడిదంపతెనా. శిగ గారి గించి కాపింగెట్టుకున్నాడే! నెల్లి మీద ఇదేంటి? అమ్మయ్యో! కెల్లు! నరిస సగీత ప్రియదు విష్ణుపదారవిండినం సేవనాడుడు భక్తిరస పుష్పత సుస్మి గ్ధవృత్తి చ్చాయా విలసిత ముఖారవిందుడు వీడినీ బుస్కో తెందుకు? ఆ! కాళ్ళకు క్రోమా! స్వర్లో కాలు పులకించెట్టు నిశ్వాణంచేసే మహతి (నారగుని వీణకు కేరులెడి) ఎక్కడో పాలేసి ద్వారం వాచవలె ఎయోలీన్ పట్టు కున్నాడే! చేతిలో ఏదో గ్రంథముందే స్వరార్ణవం కాడుగదా? అమ్మయ్యో! రేరాణి అభినాదిక సంచకలు వీడి కెక్కడ లభించాయి. ఏలాంటవా ఢెల్లా మారి పొయ్యాకే!.....

మఱి వీళ్ళెవరు? నిలింప భామిను లున్న ట్టుందే? త్రిలోక సాందరియముగ్ధులు వీళ్ళు కేంపుట్టింది? ఆ! ఆ! ఆహవాస్యకి సమాన హక్కులా? శాసనసభలో సీట్లు? సివిల్ సర్వీసులో రిజర్వేషనా? ఇన్స్ట్రక్టుమాత్రింగ్ మీకేం లోటుండేది? వినాశకాలే వివరీత బుద్ధి అన్నారు. సుదీర్ఘ నీలకుంతలాలు కత్తి రించి క్రాపులు తీశారే? హరిచందన కస్తూ రికా మకరికాపత్రాలు విడిచి క్యూటికూర పొడరు వేశాయా? మఱి అథరాలేమో పూర్వకంఠె స్నిగ్ధ సుందరారుణ రాగ రంజితాలుగా ఉన్నాయే! అబ్బే పొరపాటు! లిప్స్టిక్ పెంటింగులు. అమ్మయ్యో చిన్న

చిన్న రిప్టువాచీలు పెట్టారు? మరకత మణి మయ భర్గకటకాలు బాగాలేవే? ఎలాన లాలన కురంగ లోచనాలమీద గాజు పెంకులు తగిలించారూ? సంతానసల్లన తులితకోమలారు నా వాడేద్దాం కీచినా బూట్లతోడిగి వీధులెంట తిరుగుతున్నారే? ఎక్కడో ఇట్లో వయిగ కూర్చోక మీకీ పోగాల మెండుకు దాపురించింది?.....

అరే! ఇదేంటి? నా కొలువుకూటానికి ఏదో బోర్డుతగిలించారే? న్యాయస్థానా! కోర్టులూ క్లీడన్లు ఇక్కడో తయారైనారూ? లావల ఏం గూడుపుతాణి జరుగుతోందో కాస్త చూద్దాం. ఈయనెవరు వైకారపతి! చక్కాయాధుడు! ఆర్తత్యాని పరాయణుడు! భక్తాధీనుడు! అయ్యో దశదశల దివ్యరోచులు కెడెన్స్ నీ పీతాంబర వేమైంది స్వామీ? నఖశిఖ పర్యంతం సల్లజబ్బు తొడిగావు? ఓహో న్యాయాధీశుడవలంకరించావు బాబూ! ఏమెండు కాగొడుగు పడ్డావుకదూ? ఈ అప్పర్ను నిజం నీకూ అబ్బింది? కొన్న భమిని మాయమైపోయి మెడకు తెల్లపేలికల వేలీలాడు తున్నాయే? పద్మాక్షుడవల కదూ? బ్లెక్ గాగుల్సు తగిలించావు? అమ్మయ్యో! చర్చిల్ మార్కు సిగారు నీ కెక్కడ లభించింది ప్రభూ! శంఖుచక్రాలు విడిచి ఇనుపకొయ్యలు పట్టుకున్నావే? హీర కేయూ కటకకుండలాల మోజు తీరిపోయిందే? సలేగాని వంటిర్పు చేస్తున్నావు? ఈమెవరు? పరమపతివ్రత శ్రీరామ చంద్ర వాదనేను పునీత అహల్య ఉన్న ట్టుందే! ఓహో ఈయన తపోధనాధ్యుడు గౌతముడు కాబోలు! మరీ క్లీడరెవరు? స్వర్గాధిపతి మహేంద్రుడు! అరే అహల్య గౌతముడికి విడాకు లిస్తున్నట్టుందే! అహా!

ఏమీరన్న! ఆర్త తాగిపరాయణుడవు
కదూ? పాపి అన్నంతమాత్రాన ద్రావ
లికి అక్షయ వలువలిచ్చావు కదూ?
బాగుంది! నిగ్రహమగ్రహసంపన్నుడైన
గౌతముడు చవటమోస్తగుగా చేతులు
నలుస్తున్నాడే? ఇదేంరహస్యం అహల్యకు
బంటుగా పిలిచి విష్ణుమూర్తి ఏమోచెయ్యి
చాస్తున్నాడే? అస్మయ్యో లంచం!
లంచం! గౌతమునించి పూర్తైంది. ఈ
డొడ్డలోకాలన్నీ నాశన మయిపో
య్యాయి - - -

వీశ్వరు! ఏచో ముడుగునూకులు! యువ
కనిపిలింపులు! బృహస్పతిశిష్యులు పాదాలు
వల్లించుకున్నా ఇక్కడెందుకో గురునూ
డా లే? సమ్మెచేస్తున్నావా! ఏంటి? పాదాలు
వల్లించకున్నా పాదశాలకు పోకున్నా
గురువు లూడుకొంటావ్నిండే! ఎకాక్షరికో
క్రీకమ్ కావాలి? కన్యేషచ్చికావాలి? పక్షి
లువచ్చూ? పక్షి వద్దా విద్యావిధానం
మారాలి? జుదెప్పనలు తెల్పేశావా! శిఖ
లుగొగించి క్రావులు తీశావా? రత్నఖచిత
దివ్యకీటాలు పాడేదిచ్చిలు బోసిందావా!

పల్లవుట్టాలు విడిచి కాల్చొబడి వేశ్యావే
సంచుట్టోచొక్కాలలో శానూ? పాదాలు
చదువలేని పెద్దమ్మలు మంచేతులో ఏవో
ఉద్గ్రంథాలు పట్టుకున్నా? అమ్మయ్యో!
ప్రియవత్స్ అఫ్ మార్సిజం! వాక్ ఈజ్
డెమోక్రసీ! క్షుద్ధుల కీరాపీయూ
లెందుకు? ఎవరెక్కడపోతే! హాయిగా
కడుపులో చల్లి కడలకుండా చురుపుకోక
చిన్న పుటిమండే ఈ పోకిరివేమాలెందుకు?
ఇంతలా ఏంటో సురుగుపల్లవిచాచిద్దాం!!!

ఓహో ఈయనకచయోగి ఉన్నట్లుండే!
ప్రేమమూర్తి! సురాసురుగుహసన్ధానాన
మహాదీక్షలో సమస్తకద్యల సభ్యసించిన

విజ్ఞానమూర్తి! మరి ఈసాయంత్రం ఎటో
లేయూరైనాడే? అయ్యోనాయనా! నీకు
కూడ ఈ రోగంపట్టిందీ? బుష్కీలు బ్లాక్
గాగుల్లు చిన్నగడ్డం సోషలిస్టులాశియా
రైనావే? ప్రక్కడన్న ఈ సౌందర్య
మూర్తి ఎవరుచెప్పా? ఓహో శుక్రా
చారుల్ల పుత్రిక పరమపతివ్రత దేవయాని!
కచమోగింద్రమాననాంతర ప్రేమమూర్ధురీ
మకరందస్రవంతికావీచీవోలికాంధోభితప్రే
మమూర్తి! అమ్మయ్యో! రెండు జడలు
వేసిందే? ద్వివేణి! ఏమి నేమం? ఎగుబుకాల
జాకెట్టు మోకాళ్ళపైకుగొని పైహీల్సులు
చేసిపోనంది! పితృమరణరాగబోధన
చనలో పుష్పావచయూనికై తాల్చిన
మహాషిక ఈ అవతారిం చాల్చిందా ఊహి!
భేష! బాగుంది. వీశ్వక్కిడికి పెద్దారో
మాదాంబో! ఇదేంభవనం? ఓహో రుభా
సౌధాంగణలో చిత్రితాలు వేలీలాడు
తున్నామే? ఇది సిరిమాధయోబున్నట్టుంది.
ఏమోవాసుండే? “స్ట్రీక్ కీజిట్” సర్వ
విద్యాచారంగతులనకచుడు నీ లింగుచేస్తూ
ఏమో పాడుతున్నాడే? ఏంటి! ‘గాలిలో
నా బ్రతుకు తేలిపోయిందోయి’ ఆ
సీబోతుకు గాలిలో తేలిపోయేలాగే ఉంది!
మంచినైంది! నాయనమ్మకు టిక్కెట్టు
బొయినట్టుంది! ఆ ఆ రెండుపీటలు చెల్లించి
బ్లాక్ మార్కుట్ చేసి బాక్స్ లోకెళ్ళా! అయ్యో!
సమస్త లోకాల కెట్టి దుర్గతి
పట్టిందీ? ఈ దాననల భీషణజ్వలలతో
లోకాన్ని భస్మమై పోతాయుకావోలు!!!
అదీగో! అక్కడేవో సభజరుగుతుండే! ఏంటి
సవ్యకవితా సరసమా? ఎవరో మహాను
భావుడు నిర్గళంగా ఉపగ్రసిస్తున్నాడే?
అలాగే వేదవిభాగకర్త! పంచమ చెవకర్త!
నాడూత్ వ్యాసభగవానుడు. మణిపూ

ధారావాహికంగా చెబుతున్నాడు? వాల్మీకి
క్యాది మహాకవులు పాణిన్యాది వైయాకర
ణులు బారులుదీర్చి కూర్చొని వింటున్నారే!
ఇక్కడైనా కాస్త మనశ్శాంతి లభిస్తుంది.
మహానుభావులు తమ ఆమర విపతా
గాసంతోరాళ్ళుకరగించి మోక్షపుష్పింప
జేసి నాన్నప్రికి ప్రాణిస్వప్నచేసి తాము ధన్యులై
ఇశ్వరుల సైతం ధన్యులచేసి కవి పృథువులు!
పరమ భాగవతోత్తమ వైష్ణవ బాదరాయ
నుని కీవేషమేంటి? సిల్కులాల్స్ ఇస్ట్రీ
మడతల జరికండువా టెల్లని చోపత కాళ్ళకు
నాండిల్సు ముక్క- క్రింద పిడుచుల్లా
మీసాల! ఏం ఉపాధిసిస్తున్నావు మహానుభావ
భావ? ఆ ఆ భావాపిశ్చనూ? ప్రజా
నాహిత్యం కావా? ఛందోపాధి నాలు
పనికిరావు? యతి వ్రాసినయమాల వట్టా!
ఓహో డాడాయిజం సౌమిలీం ఈ ఇం
కోగం నీకు కూడా పట్టివీ! నవనరి
బాగుంది - - -

ఇదేంటి అభ్యుదయ నాట్యకళానయ
తయ! లోలేముందో కాస్త చూద్దాం.
ధృత నాట్యకళా ప్రాణిమూర్ఖుడే?
అలాగో వినాకవాణి! సంధ్యాకలలు! వీళ్ళు
తా ప్రాణిభులున్నట్టుండే? భరిలోన్లుని
తుక్కవై కుగ ముడారి కంభుచంపి పోర
సహార డిండీరవట్టి మక్తాహార హీర
ఘనసార కాంతిపూర సితచ్చటా నటతటి
స్నిగ్ధగాళిమలో అర్థిమాలిత నేత్రముల

లోడి ప్రమధగణము నృత్యమునేయ
కపాలమాలికల దాల్చి శృణానవాటికల
సంధ్యానాట్య మొనర్చు నీ కీ పుత్రసూ
తుక్కిది దేవా! గజచర్మం పారేళాపూ
అయ్యో! నీ త్రీనేత్రీమేమైంది? డమరుక
నినదగ విరాడే! ఓహో ప్యానోమోగ
తుండే! ఇదేం వివరీత నాట్యంన్నామీ!
'లాల్లా లాల్లా లాల్లా' ఇంగ్లీషు డాన్సెస్
సేస్తున్నావా? ఛీ ఛీ బ్రహ్మస్త్రు
ప్రాసూగించి స్వర్గోకాలన్ని మానవలోక
కంటే ముందే ధన్వీకలించేసి లోకాలన్ని
కలుసుకహీనం చేస్తా! ఇక ఒక్కక్షణ
కూడా పీఠ్యమొనాలు చూడ కూడదు
ఇంటికి వెళ్దాం.

ఇంతకు అక్కడేం పుట్టిముణిందో ---
వాణీ! వాణీ! గర్వాణీ! రమ్యపుస్తకవాణీ
ఒకే! మాట్లాడవేం? ఎక్కడచచ్చావే
ఇక్కడే కూర్చుండి పలకవేం మొద్దులా
హరహారా? నీకీవేషమేంటి? శిశులి నీకు
నోకిందీ? అయ్యో అయ్యో చతుర్భుజపు
అక్షమాల వస్తకం కచ్చని ఎక్కడ
తగలేనా? శాక్ మింటన్ రాకెట్ పట్ట
కన్నానేం. అయ్యో అయ్యో "శార
నీరదేందు ఘనసార పటే మరాళ మల్లికా
ఛీ ఛీ! అబ్బా! ఇన్ అంటూ ప్రకృతి
సరికి వనుండి అచ్చకిచండి పలుచంస్తున్నా
అని ప్రశ్నిస్తే కండ్లు నలుపుతూ ఛీ వీ
కలంటూ దిగ్గదులేచాడు పాపం.

సంపాదక వర్తకాలు :-

"విశిష్యుడవితము దనయం

శివలది వచ్చిన ముదం దొడవం జేయనుచు

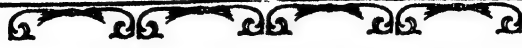
కుసులేకి లలాత్కారం

భావిధమ్మున వచ్చినదియహో! దుఃఖినిమహా"

"చేతునని చెప్పియును జెడ్డనేయరాదు

చేయనని చెప్పియును మంచి చేయవచ్చు"

సూరనార్యుని సుగాత్రి

శ్రీ. గోపాలకృష్ణారావుగారు, ఎం. ఏ. (ఆంధ్రోపన్యాసకులు.)

ప్రతిభావంతులైన మహాకవులరచనలో జీవత్కళ ప్రకాశమై యుండును. కాన నితరలక్షణములతో బాటు జీవత్కళకూడ కావ్యలక్షణము. ఈ లక్షణముప్రసంగములోని వివిధభాషా సాహిత్యములకు సామాన్యమైనది. సజీవరచన యెల్ల కాలములందు సహృదయుల హృదయముల రంజింపజేయుచునే యుండును. వాల్మీకి, కాళిదాసు, మేఘినీయరు మున్నగు మహాకవుల రచనలు ప్రతియుగమునందు సహృదయుల కానందము కల్పించుచుండుట మన మనుభవించుచునే యున్నాము.

ఆంధ్రసాహిత్యమునందు గూడ మహాకవుల ప్రతిభను జీర్ణించుకొనిన కావ్యములున్నవి. అవి నేటికిని మన హృదయముల నుజ్జూతలూపుచున్నవి. తిక్కనామాత్యుని చాళివది, ఆంధ్రకవి తాపితామహుని వరూధిని ముక్కుతిమ్మనార్యుని సత్యభామ నేటికిని మనోరంగములపై నాట్యములు సల్పుచు. దమలో జీర్ణించుకొనిన కవీశ్వరుని భావశక్తిని బ్రదికించుచున్నారు. పింగళి సూరనార్యుని కలభాషిణి, సుగాత్రి కూడ వరూధినివంటి కావ్యనాయికలవలె నేడును మన భావాబర వీధులలో స్వేచ్ఛా విహారములు సల్పుచు, దమ కళానైపుణ్యముచే మనల ముగ్ధుల నొనరించుచునే యున్నారు.

సూరనార్యుని సృష్టిలో నీ యిద్దఱు స్వత్రులు ప్రత్యేక మైన విశిష్టతగలవారు.

కలభాషిణి నటముఖ్యుని ప్రియనందన కావున 'సహజవిలసత్కల భాషలచే గళ కళ లాడుచు, విటాళి హృదయమును గలత పెట్టు సౌందర్యమూర్తి'. మఱి సుగాత్రియో స్త్రీ లోకమునకాదర్శప్రియమైన యుత్తమ ఇల్లాలు.

సుగాత్రి సామాన్యస్త్రీకాదు. శారదా దేవి వరప్రసాదమున గాశ్మీరదేశపు బ్రాహ్మణ పూజారికి, గూతురై జన్మించినది. కావున, నుదాత్తభావములకు, సుత్తమాదర్శములకు దర్పణమైయుండుట సహజము. కలభాషిణికిగల మన్మథోద్దీప సకరములైన హావభావ విలాసములు సుగాత్రికిలేవు. ఆమెభావము లెంత మధురములో సౌందర్యము కూడ అంత వున్నతమైనది. ఈ ఆదర్శమును దృష్టియందుంచుకొని సూరనార్యుడు కళాపూర్ణోదయములో సుగాత్రి శాలీనుల కథను, భక్తిరస ప్రధానముగా ననుకూల దాంపత్య శృంగార రసభరితముగా సృష్టించినాడు. సూరస సుగాత్రి చాత్రీ పోషణలో ప్రబంధ సాంప్రదాయములకే మాత్రము లొంగక స్వతంత్ర మార్గము ననుసరించినాడు. ఈ స్వతంత్రమే సుగాత్రి చాత్రీపోషణ కొక విశిష్టత నాపాదించినది.

సరస్వతీదేవి వరప్రసాదమున జన్మించిన సుగాత్రి యుక్తవయస్కురాలైన పిమ్మట శాలీనుని ధర్మపత్నియైనది. శాలీనుడిట్లటపుటల్లుడు. సర్వాలంకార భూషితయె

పడకటింటికి వచ్చిన సుగాత్రీని బ్రాహ్మ రాత్రీ నిరాదరణ దృష్టితోఁ జూచినాఁడు. భర్తయొక్క హృదయమర్థ మెఱుంగని సుగాత్రీ రెండుమూఁడు రోజు లడేవిధ ముగా రాకపోక లొనర్చినది. చెలికత్తె లీ సంగతిని గనిపెట్టి యెన్నియో విధముల సుగాత్రీకి నచ్చజెప్పినారు. చెలికత్తెల మాటలు సందర్భోచితములై, సహజములై యూచితీ యుక్తములై యున్నవి. మీ నన్నిఁటిని సుగాత్రీ వినినది.

“అన విని ‘ఈ వెడమూటల

నను నేటికిఁ జింపెదవ? విసన్ నొడవు నా’

కని స్మగ్గన బలుకుచు నాఁ

డొనరిచి చూచెను దదీయ యిస్తుల తె గున్”

ఇవి సుగాత్రీ యూచితీ యుక్తములైన భాషణములు. చెలికత్తెయ మాటలు విననే సైఁవలె! అట్లు పలికికూడ “నా డొనరిచి చూచెను దదీయమున్నల తెఱు గున్” ఈ పద్యమువలన సుగాత్రీ బేల కాదని తెలియుచున్నది. సముచిత లాజ్ఞ భర విపశనై తగు వాత చెలికత్తెయల యుక్తి నంగీకరించినది. కాని భర్తయొక్క అనురాగముమాత్ర మింకను లభించలేదు. ఉదాసీనత్వ మే మాత్రము మనస్సునకు రాసేక తన మనస్సు నొక్కనారి పక్షి చేసికొనినది. ఈ యాత్మపరీక్షకు నెగ్గి “నా మంగళసూత్రం బీచాటి భృథితి సుంపటయ పదివే”లని యెంచుకొనినది. అంతయే కాదు తన స్థితి యాశనిని ‘వట్టవట్టడకుండ’ పొర్లించినది. భర్తలో బాటు తిలీచిగూడ గొనివెంచిన పవిత్రశీల సుగాత్రీ, తల్లి మాత్రము ఎన్నార్భవి యోపిక పట్టెను? తనకు మనుషుడో మనుమరాలో కిలుగు భాగ్య మెప్పుడబ్బునో యని యుద్విగ్నహార హతాశ యైనది. ఇక సూరకుండుట మేలు గాదని భావించి కూతును మందలించి శాలీ

నుని దోట పనులకు నియోగించి నది. సుగాత్రీ యెవరి దిక్కుని చూచును. తల్లి నేమియు ననలేక యోచనచేసి భర్తకు సహాయము చేయుట కుద్యాఃవనము చేరి మధ్యేమార్గము నవలంబించినది. అటు శాలీనుఁ డత్తగారి యాజ్ఞను శారదాదేవి పూజ కుపకరించు కార్యముని తలంచి నాఁడు. భార్యా భర్తలకు సరిగాఁ గలసి వచ్చినది. సుగాత్రీ దాంపత్య ధర్మము పవిత్రమైనది.

శాలీనుఁ డుద్యానవనములోఁ బని చేయుచుండ సుచంద్రుని పక్షము వచ్చినది. పవిత్ర హృదయముల సుగాత్రీ కీ సంఘటన కొంత యాయాసము కలిగించినను దనకు జన్మమిచ్చిన శారదాదేవిసే భజించి నది. దేవి నాశ్రయించుట పిచ్చిగాదని భారతీయుల ధర్మము.

శా|| “ఈ దేహంబున బూర్వదేహముల యం దేక్ష పశితధ్యాన దా నాది పోషక వమేమి యేమి గలదా యా పుణ్యమీ వర్జపీ యా నోవలయును మత్సరిం పొరయకుండ న్నానవుంగాత నే నొమంగాపుతం దన్నిమిత్త పతి పా పాకాంతం బాబోమః.”

నిజముగాఁ ద్యాగశీలమై యెంతటి కష్టమునైనను ఓర్పు శక్తి సంపాదించ వచ్చునను సత్యమును ప్రదర్శించిన సుశీల యీ సుగాత్రీ.

తన శక్తిచేత దేవిని మెప్పించి భర్తను రక్షించినది. ఇదవలకుఁ జల్లివైనఁ గొంత ప్రేమచూపు సుగాత్రీ యిప్పుడు జారి పోయినది. “తల్లిమాటయు నొక్కొంతయుఁ దాఁగైకొనక” భర్తను నేవించుటకుఁ బోయి యెల్లెఱను లొనర్చినది. ఉద్యాన వనములోని ప్రకృతి దృశ్యముల నిరస్త

భూమిత గా త్రి యై స్వేదబిందువులే
ముత్యాల హారముగాగల సుగాత్రీ
యపూర్వ సౌందర్యవతిగా శాలీనునికీ
దోచినది. ఆతని హృదయములో నున్న
యశలాశరాగ మొక్కసారిగ సుగాత్రీ
వైజశోభను దర్శించి పైకి నుబికివచ్చినది.
ఈ మన్మథానురాగము కారణ జన్మమై
మిగుల శోభిల్లినది. పచ్చి శృంగారమున
కన్నను బవిత్రమైనది. సుగాత్రీ ముఖకమ
లము కూడ వికసించినది. కొంతనే పతని
బాహువులలో మెలగి లజ్జచేత “ఇవి
మిగులఁ గ్రోస్త లింటికి నేగవలదే? యని
ప్రేమముచెప్పి విడిపించుకొనియె నతియు”
దాంపత్యానురాగమును, స్లాపకీయను
ఎంతో పవిత్రముగా జెప్పించిన సూర
నాహుని భావనాశక్తి భావనాతీతము.

సరి! జీవితములోని యొక ఘట్టము
సమాప్తియైనది సుగాత్రీకి. మనన మహా
రాజ్యభోగమును అనుభవించినది. పతి
యనుగ్రహము పొందినందులకు సుగాత్రీ
భాసిల్లినది. ఆనాటిరాత్రీ యెప్పటివలె
నలంకరణములు ధరించి భర్తయొద్దకుఁ
బోయినది. కాని—

ఉ! “ఆప్పటి తద్వితేవన పటాభరణాదుల

వైభవోన్నతుల్

తెప్పలు విచ్చి చూడక చరింపనియట్టి

పరాకుచేత దా

నెప్పటియట్లు యుండె నతఁ, పంతి కడుం

దడవుండియుండి ‘నా

యొప్పుమి యేమిసంఘటిలె నొక్కా!’

యటంచు విషాదమొందఁగన్.”

సుగాత్రీ విషాదపడినది. అతియేకాదు.
ఆమెపై బిసుగుపడిన పైసది శాలీనుని
మాటకు. “ఎందుకు వచ్చినావు?” అనిన
మాటయే సుగాత్రీకి సూచివలె నాటినది.
ఆనాడే పతి యశరాగము వడసి, యదే

రోజు ఏమియుఁ దప్ప చేయనప్పుడు భర్త
మాటలు వినునడికి నాతని వ్యవర్తనకు
భయము, నాశ్చర్యము, విషాదము నొక్క
సారి కలిగినవి సుగాత్రీకి. ఇప్పుడు తా
నూర్కొనలేదు.

“లోకము వారలు పతివ్రత

కే కోర్కెని వస్తుననుచు నెంతయు సొంతిన్”

తాననిన మాటలకుఁ దానే సొలసి
పోయినది. తర్వాత

“తాదైనఁ గొంతమేల్ నా

రాయణ! మీమనసుంజె, హినిక నెప్పుడున్

మీయంత దడవెదఁ” యని

యూ యంగన యతినిపాద మల్లనఁ బట్టెన్.

ఇచ్చటను ముఖీ తరువాతి పద్యముల
లోను భర్తతో వానించిన సుగాత్రీ పతి
భక్తి కేలము మూర్ఖత్వముతోఁ గూడిన
దని చెప్పుటకు వీలులేదు. భర్త, సౌఖ్యము
పడయుట కాతని మనోధమమయో కను
గొనఁ గోరినది. తుదకు అతనికొక వేళ
నితర స్త్రీపై ననురాగమున్నచో ఆ స్త్రీని
దానే తీసికొని వచ్చెదనని చెప్పినది. ఎంత
యైనను భర్తయొక్క మనస్సును గట్టిగా
గుర్తెలుగుటకుఁ జేసిన ప్రయత్నమిది.
శాలీనుని ప్రకృతి యెట్టిదోకాని నోటినుండి
ఒక్కమాట వెల్లిన నొట్టు. తన యభి
ప్రాయ మొక్కమాటలోఁ జెప్పినను
ఇంత మనో విషాదము సుగాత్రీకిఁ గలుగక
పోయెడిది. శాలీనుని యీ విచిత్ర ప్రకృతి
సుగాత్రీ పాత్రీపోషణలోఁ గొంతభాగము
పంచుకొనినది.

ఎటులో ఆరాత్రీ గడచి తెల్లవారిసది.
సుగాత్రీ తిరిగి తోటలోనికివెళ్ళి యలంకా
రములు మూలకుఁబెట్టి భర్తకు సహాయము
చేసినది. నిండు కడవవలె నున్న సుగాత్రీ
సౌందర్యమును శాలీనుడు మనసార

వనుభవించినాడు. సుగాతికి భర్తయొక్క ప్రకృతి తెలిసిపోయినది.

ఇక్కడ దట్లకీ రహస్యము తెలిసినది. మెల్లగా గూతును మఱచించినది.

“ఓ తల్లీ! కొదవయొక్కటి నాతలపునఁ దోచినది, వినక వలయు, గుణా స్వీకుండుగాని సుతుఁడు ప్రమాణం డగునట! యకాల సురశక్రియలకా.”

తల్లి కూతుఁలో నీ విధముగా నెంగు కనవలసి వచ్చినదో? సూరనార్యుని యభిప్రాయ మేమో తెలియరాకున్నది. ఒక వేళఁ దాను కూతురితో నకాల సురశక్రియల వలన గుణాస్వీతుండు గాని సుతుఁడు ప్రసూతుం డగుఁ ననియు నది మాన వలయు ననియుఁ బెప్పుటయే యభిప్రాయము కలదై యున్నచోఁ దరువాతి పద్య మా యభిప్రాయమును వ్యంగ్యరూపముగ్గఁ జేయుచున్నది. ఎట్లనఁ:

“నానికి దట్ల జెవ ఘటనంబుననో నిను నొల్లకంతయుం గాటపుఁ గోపముఁ నెనుపఁగఁ దను నెమ్మొయినాటిఁ గాక పూఁ దోటకు జీతగాండ్రు మన తొట్లఁటి వారిలు లేక నీవిభుం డేటికి బోవఁగా వలయు, నీవటసౌవర్య నేల కూతురా!”

“భవభాషీ కయగునఁ బిన్నివుగాని వివేక గుణమునకా మిక్కిలి పెద్దవు నీకుఁ జెరువుని యట్టి విధినిషేధమ్ము లెక్కఁదివి తలపోయకా.”

పైని యీ రెండు పద్యములు సుగాతిని “అకాల సురశక్రియలచే” మాన్పుటకుఁ జాలు. అనౌచిత్యము ఏమాత్రము లేదు. కాని పూర్వోదాహృతమైన పద్యము (ఓ తల్లీ.....యనునది) కొంత యనౌచిత్యము నాపాదించు చున్నదని యనుమానము కలుగుచున్నది. ఈమాటలే చెలికత్తెలనినచో సే దోషముండక పోయెడిది.

వారిదివఱకే సుగాతిని “నీ-బంగారు వంటి ప్రాయము సంగతియే నిశశయ్యకు నొసఁగె.” అని సూటిగా మందలించినారు. ఏది యెట్లున్నను ఆమాటలకు సుగాతి “మొలకనగవు మొంగంబున నిగురొత్తఁ డల్లంజూచి” యిట్లున్నది.

“పనునకు నెద్దయింపది సువర్తనఁ గాఁగఁ, దదప్రియం బసచ్చరితము గాఁగ నన్నదు, నిష్ఠము నాఁది మానరాదు, యాశ్వఁడును వేదమంగునఁడు సర్వము భర్తయ, యేడదాజ్ఞను త్తమనిఁ జేయుదుకా విడిసిపేదము లెవ్వయిం గెకొనక మదికా.”

“వినుచుయ్యదియు నిద్రం బని విడుచుట లేదు, విహీనఁడని చేయుటలే దనుమానింపక నెద్దయిం దెనిమిటి కుంల్లనిదివిడుగుఁ ద్రియమొన రింతుకా”

భారతీయా దర్శమును దనలో జీర్ణించుకొనిన సుగాతి యాదర్శగృహిణియైనది. పతికింగొంగి యాతని యడుగులాటిన పతిత స్త్రీ మాత్రము గాదు. ఎంతటి కఠిన సమస్య నైనను, దాత్కాలికావేశమునకు వశము కాకపోయినచో సహన శక్తివలన విడదీయవచ్చును. నహించినంత మాత్రమున నబల యని స్త్రీని వర్ణించుట, లేదా, తలఁచుట పొరపాటు - స్త్రీ యబల కాదు యుక్తాయుక్త వివేచనా శక్తికలిగి, భర్త వాంఛితమును నెఱవేర్చుటయే పతివ్రతా ధర్మమని సుగాతి లోకమునకుఁ జాటివది సూరనార్యుని సృష్టిలోని యాదర్శపక్షికి సుగాతియైనది. పతి భక్తిచుహిమకు వాణి కూడఁ బ్రత్యక్షమై యాశీర్వ దించినది. ఇంకేమి? అన్నియునవహూడనవి. సూరనార్యుని సృష్టిలోని కల భాషిణిని మించి పోయినది. పతివ్రతయనినచో నిజముగా

సుగాత్రియే పతివ్రత. సూరనార్యుఁ డిట్టి యాదర్శ పతివ్రతను సృష్టించి ధన్యుఁడైనాడు. నన్నయభట్టు వలె నాచితీ ప్రధానమైన దాంపత్య శృంగారమును

బోషించినాడు. ఇత రాంధ్ర కవులను మించి పోయినాడు. ఆంధ్రసాహితీ యాతని ప్రతిభవలన సంతృప్తి నొందినది.

* *

పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహారావు:-

“మన కర్మముతో నీశ్వరున కేసంబంధము లేదు. ‘ఏమియు సంబంధము లేదా’? యని యడుగుచున్నారా? లేనట్లున్నది. ఉండుటకంటె లేకుండుటయే మెఱుంగఁజేయున్నది. మనకర్మముల ననుసరించి మన కీశ్వరుడు తత్కర్మఫలములను బంచిపెట్టును. ఇంతకంటె నాతని ప్రయోజకత్వ మేమియులేదు. ఆతఁడందువలన మోక్షకూలి, కాని దాతకాడు. ఆ వెట్టిపనికే జనులాతనిఁ దిట్టుచున్నారు. సుఖానుభవకాలము రవంత పెంచుటకుగాని, కష్టానుభవకాలము కాసంత త్రొంచుటకుగాని యీ శ్వరునికి శక్తిలేదు. మనమే యొక ప్రపంచము మనకు మనమే యీశ్వరులము.”

“ఇక్కడవి బోధు కెట్లున్నదో చెప్పనా. కవిత్వమల్లినవాని కొక్కమునలిదియో, పడుచుదియో, యటునిటు కానిదియో, సువాసినియో, విఠేంతుడో, యటునిటుకానిదియో, యొక్కతె ప్రక్కదాపుగానుండక తప్పదని జనుల నమ్మకము. దేవుడున్నాడను నమ్మకముకంటె జరులకిది దృఢతరమై యున్నది. దేవీభక్తుడగు కాళిదాసునకుఁగూడ నీ నింద తప్పినదికాదు. కవి యనఁగానుోమరి. ప్రపంచజ్ఞున భూస్వామి. తిక్కతత్త్వము గలవాడు. వ్యతంత్రమైన వృత్తిచే జీవించువాడుకాడు. ఒకనినిగను దిరిగిబ్రతుకువాడు. అందఱకు దాసుడు. కాని ఎవడు చెప్పినమాటను వినువాడు కాడు. అందఱుఁ డిట్టివాడు, అందఱచేతఁ దిట్టుతినవాడు. దరిద్రతలో నింతతెగనీల్లు మఱియెచ్చటలేదు. చేతగానితనములో నింతగర్వము మఱియెచ్చటనులేదు. ప్రత్యక్షమందుఁ జేత రాగికాసులేకున్నను, భావసలఁ దలకింద మేరువు గలవాడు ఆ పూటకన్నములేక చావు. ఆ చంద్రార్కముగ శాశ్వతుఁడ నను నమ్మకము గలవాడు. బ్రహ్మదేవుడు తన్నబాగుజేయు యిట్టించి నను బాగుపడువాడుకాడు. కాని ప్రపంచము నెతను బాగుచేయుటకుఁ బ్రయత్నించువాడు. కవియిట్టివాడు. ఇంతకంటెఁ దిక్కవాడు మఱియింత కంటె కొనఁజెట్టివాడు. అతనిజెట్టికి ప్రాణకొంత కారణము. ప్రజలాతనిఁ దిట్టి కేగఁగొట్టుచున్నారు. కేగినప్పుడు మాత్రము వెట్టికుక్కవలె నాతఁడందఱఁ గలుచును. కవిని దిట్టజాలనంతి మొద్దు ప్రపంచమునలేదు..... పనికిమాలినకవి పస్త్రపడుచున్నెనఁ బద్యమల్లక మానఁడు. అగ్నినవాడు తనలోదాను సలలోపించి యూరకుండునా? ఊహలు! ప్రత్యానక్తిగఁ బనికట్టుకొని బండికర్పుపెట్టుకొని బడైము మూటగట్టుకొని పోయిపదిమందికి వినిపించినదాక కొట్టుకొనునెకాని యితనిదిక్కుమాలినసోదె యెవఁడువినును?”

అ ప శ్చు తి శ్రీ శల్లా దుగ్గయ్యగారు, ఎం. ఏ. (ఆంధ్రోపన్యాసకులు)

ఎన్నడు మీటనట్టి శ్రీవణోద్యోయ దారణమా అవస్థరం
 బిన్నడులేయి పోయి చెడనేటికి మీటితి? 'రామచక్రస'
 కిన్నర తంతులెందు పోకివవో మీటుల? జీవ సూత్రముల్
 తిన్నగం నూర్చవైతొ? పెకలించితొ? యే విపరీత తానముల్,

౧

కిన్నరచేత బూచి కలగీతికలక మొలపించి మానసాల్
 వెన్నవలెం గరంతువచి వీరులు కోసుకొనంగ నూబలక
 దన్నుచు తేల్చునాక నవధమ్ముల దొక్కితి! సెచ్చినావు నీ
 వెన్నడు? పాలుదాగి విషమంతయు గ్రక్కెడు వింతవైవముల్.

౨

మొక్కననాడు లోకములు మోహపు నిర్దురముల్, వచ్చుచాల్
 తన్నుచు నిర్దుర్ని యులంబు వలెం బడియుండీ, యెంతలె
 న్నన్నను లేవకున్న; దుఃఖానను లో పోణవస్థలంబు నీ
 కన్ను నూచి యూచి పలికించితొ నించితొ లేవనావముల్.

౩

నీ సావస్థ్యమైన ధ్వనిచే శశురీల్, విడిచిచే నంగుల్
 నాన్దిననునక సెచ్చి ధివనలు, నీ కళచాలనంబులక
 మోసులు మోసులై పృథియముల్ పులికించె, త్వష్టియకంటిచి
 నాన్దిననునక రణించె పోయి పోయి పోయి పోయిదముల్.

౪

అనలే లోకము లోక మోహపుత హేయధానమక మాట ముక
 సిన్నయెన్ను డిటన్ను; నీవును పిలవే నంచమగ్ధాయుల
 సిన్ను బోలెల బోలెలూచితో! భవన్దేహాన్దేహాన్దేహుని
 శ్చిన్నంబున మనినెయకున్న మనినెవే చాన్దెనె యీ లోకముల్.

౫

కమ్మలి పాటగాడి యుగముల లేవము, జోవు మంతరం
 గమ్మల, నింద్రియములు సుఖములయెడి మఱిన్చి స్వగ్లో
 కమ్మలుదాటి బ్రహ్మాధిమమ్మల గునిమ్మరుదాక; ఊవు లో
 కమ్మల జోలవాడి, నరికమ్మలగుడి లయమ్మ నొందకలక.

౬

ఇంపుగ గోటమీటి పలికింపుము వీణయ, తంతులంబు గ
 ప్పింపుము హాయి, నూయి కఱగింపుము నింపుము రాగముల్ సుతా
 రింపుము తారమండు, నవరింపుము కంపము తేల్చు-తేల్చు లో
 ల్కింపుము, జంత్రీమందు మధియింపుము రాగంబు ప్రివాహిన్.

౭

కమ్యూనిస్టు చీనా

“కల్వల” బి. ప.

కమ్యూనిస్టు చీనా ఏర్పడినవిషయము ఆ రాజ్యమును అమెరికా, తదితర రాజ్యములు తప్ప నన్నియుగం దించినమాటజగద్విదితమే. చీనాదేశము లోని కొమింటాంగు ప్రభుత్వమును పడగొట్టి వలయునని ౧౭ సవత్సరముల నుండియేనన్నాహము నాగుచుండెను. చీనాదేశచరిత్రలో సోయట్ శాఖకు పూర్వమెప్పుడును సత్వకల్లోలములే. కాని ఆయన ఆ విప్లవ నాయకులనందఱు సణచి ౧౯౨౨ లో ‘రివల్యూట్’ స్థాపించెను. ఈయన పాలన క్రింద కొద్దిరోజులు చీనాలో శాంతి నెలకొనినది. ఈయనమృతి తిరిగి కల్లోలములకు దారి చూపినది.

౧౯౨౨ లో పాంఘైలో చీనాకమ్యూనిస్టుపార్టీ స్థాపింపబడినది. అప్పటినుండి అది సోయట్ శాఖ మృతివఱకును కొమింటాంగు లోనే కలిసి పనిచేయు చుండినది. కాని చాంకై షేక్ రివల్యూట్ ప్రధానికాగానే కమ్యూనిస్టుపార్టీ, ప్రభుత్వపు పార్టీనండి వైదొలగినది. చాంకై షేక్ వారితో మైత్రీ చేయుటకిచ్చింపలేదు. అట్లుచేయుట యన వారికి లొంగిపోవుటయని యతడు తలంచెను. ౧౯౨౭లో కొమింటాంగు నుండి కమ్యూనిస్టులు పూర్తిగా వైదొలగిరి. వారు ప్రభుత్వమునకు విరుద్ధముగా గత్తికట్టిరి. కమ్యూనిస్టులు ప్రభుత్వమును తమ వాస్తవ గతము చేసికొనఁ బ్రయత్నించిరి. పాంఘై సమై సాయుధవిప్లవము భగ్నమైనతరుపరి కమ్యూనిస్టు నాయకత్వములో మార్కులు వచ్చెను. లై లెనానుండి ప్రస్తుతము చీనా

నేతయగు మావ్ సింగ్ సకా నాయకత్వము ప్రాప్తించెను. మావ్ మంచి స్ఫురద్రూపి. చిన్నతనము నుండియే తాను అనుభవించునున్న ఇక్కట్లను సహించుకొనుట కనువుగా తన శరీర నిర్మాణము గావింపదొడఁగెను. చలిలో, నెండలో వానలో గంటల తరబడి నిలుచుండి సహనశక్తిని వృద్ధిచేసికొనఁ బ్రయత్నములు చేయుచుండెను. చీనా కమ్యూనిస్టు సైన్యము ౧౯౨౭లో నిర్మించబడెను. ‘మావ్’ నాయకత్వములో ఈ సైన్యము పోరాటము సాగించెను. మావ్ ఆగమనముతో కమ్యూనిస్టుపార్టీ శాస్త్రీయ రంగమును వదిలి వ్యవసాయ రంగములో విప్లవించి పనిచేయనాగెను.

పాంఘై విప్లవభగ్నత కమ్యూనిస్టుల కచ్చోట నిలువనీడలేకుండ జేసినది. దానితో కమ్యూనిస్టు సైన్యము కియాంగ్ సైన్యమునదక్షిణ చీనారాష్ట్రములో గుమిగూడి కొమింటాంగు ప్రభుత్వమును గూలఁద్రోసి మూండు సంవత్సరాల పాటు పరిపాలన సాగించెను. కాని ౧౯౩౩లో చియాంగ్ కై షేక్ నేనలు పెద్దపెట్టున ముట్టించి చేతికిదొరికిన ప్రతి కమ్యూనిస్టు సైనికునిఁ జంపెను. చంపఁగా మిగిలిన కొద్దినాయకులను, నాను భూతిపరులను మొత్తము ఎనుబదివేల మందిని వెంబడించుకొని కియాంగ్ సైన్యము వీడి ఆరు వేల మైళ్ళు ౩౩౬ రోజులు నడిచి యెదురైన కొమింటాంగు సైన్యముల నెదుర్కొనుచు చచ్చుచుఁ జంపుచు మావ్ యనాథ చేరెను. యనాథ చేరువకు మిగిలినవారు

ఇరువది వేలమంది. చియాంగ్ యాంగ్ నే నదివద్ద వీరిని ఆపి హతమార్చుటకు గొప్ప వన్నాహము చేసెను. కాని కమ్యూనిస్టులు చియాంగ్ పైనికుల వేషములు దాల్చి పెక్కుమంది కమ్యూనిస్టులను నదదాటించిరి.

యనాల్లా మాన్ తన ప్రభుత్వమును స్థాపించెను. చియాంగ్ లో ఏడేండ్లు యుద్ధము చేసెను. కాని ఇరుపక్షముల వాంకిని జయజయములు సమానముగానే ప్రార్థించుచువచ్చినవి.

౧౯౩౬లో జపానువారు చీనాపై దురాక్రమణ ప్రారంభించిరి. జపానుకు విరద్ధముగా యుద్ధము సాగించుటకు రష్యా కమ్యూనిస్టులను, అమెరికా కౌమిలూగుల వారిని ఒక్కచోట జేర్చుటకు ప్రయత్నించినది. జపానువారి నొడ్డలేకున్నను గాత్రాచికముగా నిరుపక్షములవారును ఏకమైరి. కమ్యూనిస్టు సైన్యములు కౌమిలూగులతో జేరి పోరాడినవి. కాని మాన్ తనలక్ష్య సాధనముకై చేయు ప్రయత్నముల బిగువును మాత్రము సడలించలేదు. అతడు ప్రతికమ్యూనిస్టు పైనికునకును, తనకృషిలో నుండు పాళ్ళు పట్టి యభివృద్ధిగొటకును, మిగిలినది జపానువారికి విరుద్ధముగా యుద్ధములోను వినియోగించవలసినదిగా నుపదేశించెను. యుద్ధ మీవిధముగా నడుపబడినది.

ద్వితీయ సంగ్రామాంతరము జపాను, అమెరికాకు లొంగిపోయిన విషయ కమ్యూనిస్టుపార్టీకి, కౌమిలూగుకు తిరిగి కక్షలు ప్రారంభమైనవి. ౧౯౪౨ లో చియాంగ్ సైన్యములు మఱియనాల్లను ఆక్రమించెను. కాని మంచూరియాలో రష్యా సైన్యములున్నందు వలన చియాంగ్ మంచూరియా నాక్రమింపలేక పోయెను.

షాంఘై విప్లవానంతరము లై లెనా రష్యాకు పారిపోయియుండెను. తిరిగి రష్యా సైన్యములతో మంచూరియాలో ప్రత్యక్ష మయ్యెను యాబ్బా ఒడంబడిక ప్రకారము రష్యా సైన్యములు మంచూరియా వదలగానే ఆ లై లెనా హస్తగతమయ్యెను. దానిలో యనాల్ తిరిగి ౧౯౪౨ లో కమ్యూనిస్టు విజయమును ప్రారంభమైనవి. ౧౯౪౯ జనవరి ౨౨వ తేదీవఱకు పెకింగ్ నగరము ఆక్రమింపబడినది. ఇది మంచూరికుగ్రామముల రాజధాని. ఏప్రిల్ లో నాంకింగ్ లభించినది. ఇది చియాంగ్ రాజధాని. మే నెలలో షాంఘై, ఈ తీరుగా రెండేండ్లలో చీనాదేశము యావత్తు వారియధీనమైనది. చియాంగ్ ప్రభుత్వము నామమాత్రావశిష్టమే. ఫార్మోజా దీవి వారికి ప్రస్తుత రాజ్యము.

పెకింగ్ పతనముతో చియాంగ్ తన రిజర్వ్ అఫ్ఫక్షనదవికి రాజీనామా తెచ్చి నట్లు తెలిపెను. లైచెంగ్ జెన్ తాత్కాలికాధ్యక్షుడుగా పనిచేసెను. కాని మంకింగ్ పైకి కమ్యూనిస్టుదళములు వచ్చుచున్న వాగ్ తెలియగానే హాంకింగ్ చేరెను. చియాంగ్ తిరిగి ౫వ డిసంబరునాడు అధ్యక్షపదవిని స్వీకరించెను.

షాంఘై తరువాత ఏ ప్రదేశమునన ఘోరపోరాటము జరుగలేదు. అమెరికా సహాయమున తరిగ్గడైన సైనికులకు ఆయుధములొసంగి గోరిల్లా యుద్ధము చేయించుచున్నది. యాశయున్నట్లు తెలియచున్నది. దీనికి కారణములు గ్రీకుల గోరిల్లాలు పొందిన విజయములును, అవి రికా సహాయముయొక్క యాశయును అవి విదితమగుచున్నది.

* * *

గ్రాంథిక భాష : వ్యావహారిక భాష

ఓం. రఘునాథరాజు బి. ఏ. (ద్వితీయ)

ప్రపంచములో వ్యవహృతము లగు భాషను నాగరిక భాష అన్నింటికీని రెండు రూపము లుండును, వాగ్రూపము: లిఖిత రూపము. మానవుఁ డనాగరికుఁడుగా నున్నపుడు తన భావములను సంజ్ఞలమూలమునఁ బ్రకటించు చుండెను. రానురాను నాగరికత ప్రబలిన కొలది సంజ్ఞలకు బదులు కొన్ని ప్రత్యేక శబ్దము లుపయోగింప నాగెను. ఈవిధముగాఁ గ్రమేణ ఒక భాష కు వాగ్రూప మేర్పడినది. ఈ రూపమునే వ్యావహారికమని యుచున్నది. నాగరికత యభివృద్ధి గాంచిన కొలది దూరమున నుండు లోడివారిలకు సంగతులు తెలుపట కై యొక సాధనము కావలయు నవసర మేర్పడినది. అప్పుడు ఆ భాషకు లిఖిత రూపమేర్పడినది. రానురాను ఈ లిఖిత రూపమే సంస్కారమును జెంది గ్రాంథిక మనగా వ్యాకరణాది నియమములచే సంస్కృతమై ఒక నియత రూపమును దాల్చినభాష.

సామాన్యముగా ప్రతి భాషయందును, మాట్లాడు భాషలో ననగా సంభాషణము లందు వ్యాకరణాది నియమము లంతగా బాటించఁ బడవు. ఈ విషయమున వాక్సలభ్యమే ప్రధానముగా నెన్నఁ బడును. టిక దానిని లేఖనీబద్ధ మొనర్చ వలయు నన్నచో నవశ్యముగాఁ గొన్ని నియమములు పాటించుట కలదు. రేఖాగణిత శాస్త్రము లందు సాధారణముగా మొదలొక చిహ్న ప్రతిని గీసి తర్వాతదాని నాధా

రముగా నిడికొని సక్రిమ మైన, సరియైన ప్రతినిఁ దయారు చేయుదురు. అట్లే భాషా విషయమునంగును. వ్యవహారమున నంతగా నియమములను బాటించక లేఖనమునఁ గొంత జాగ్రత్త వహించవలసి వచ్చును. రెండింటను ఏ విధమునైన నియమములు పాటించఁ బడనిచో నా భాష నిరంకుశమై నానా మాగ్ధముల స్వేచ్ఛా విహారము నేయుండిగా బహుమించును. దానికి నొక నిజస్వరూపముని యుండదు. రత్నము స్వయముగా ముక్కిలి కాంక్షింపఁజూపన వస్తువే. అయినను దానిని డబ్బితరీతినిఁ గోసి, మెఱుఁగు పెట్టిచో ముంత పట్టి యిలును. లేచిచో గొంతకఁ గొంతమైన దాని మెఱుఁగు ముఱుగున నుండవలసి నదే. ప్రతివస్తువునకును సంస్కార మవ సరము. సంస్కార హీనమైనది తన సహజ రమణీయతను గొల్పింపునగాదా! అట్లే భాషయను. అది వ్యవహారమున పెట్టును లిఖితరూపమున నవశ్యమగు సంస్కార మును గాంచినచో హృద్యము గ నుండును.

అన్ని భాషలకు పలెసే మన యాంధ్ర భాషయందును వ్యావహారికమని, గ్రాంథికమని రెండు రూపములు గలవు. కాని కొండఱత్యభ్యుదయవాదులు గ్రాంథికమును బాష్టిగా నెగురఁ గొట్టి వేయవలయునని సమకట్టినారు. అందులో వారు చాలనజకు శృశకృత్యులైనారు కూడ. అస లీ యుగమే విప్లవయుగము. ఏదైనఁ గ్రాత్ర మార్చును — అది మంచిది కానిను, చెడ్డది కానిను

—అనాలోచితముగనే చంకలు గొట్టుచు నాహ్వానించు కాలము. కొంచెము పెద్ద యనిపించుకొనినవాడు, ఒకవిషయమును గుఱించి యొక కొంత ప్రతి పాదన మొనరించిన జాలును, వేసకువేలు సామాన్య జనులు దానికి హృదయ పూర్వకముగా న్నాగత మిట్లు. అది ప్రబలిన కొలదిని విధి లేకనూ, భృతవశమునో స్వయముగా గొంచె ములోచించు శక్తి కలవారు పైత మా ప్రవాహమున బడి కొట్టుకొని పోదురు. మన యాంధ్ర భాషావిషయమున జరిగిన దింతే. 'గ్రాంథిక భాష' యనేక నియమ సమన్వితమై నున్నావ్యామై యున్నది కాఘన దానిన బోల్చి గా దీసివేసి యన్నిటను వ్యావహారికమే ప్రయోగింప వలెనని యొక పాపశయిడనగానే సామాన్య జనమంతయు దాని పై విఘ్నం బడినది. అసలీ కాల మంతగా దేశీయ భాషాదర్శనము లేనిది కాఘన వాసిని శ్రద్ధగా జదువు కొను వారి సంఖ్య చాల తగ్గినది. అందు వలన మాతృభాషలో సామాన్యముగా మాట్లాడుటే గొప్ప విషయమన్న నిక సాధుభాషా భాషణము లేఖనము కష్టసాధ్యమై పోయినది. అది కారణముగా ఈ సూచనను ప్రతిపాదించుటయు, దాని కనకున్న దాని కన్న పెక్కువ యాదరణము లభించుటయు జరిగినది ఇప్పు డీ భావము మనలో ననేకులకు మార్ప నీలులేనంతగా నాతుకొని పోయినది. అంతేకాదు—ఈ భావమే నిలువ దొక్కుకొని పోవు ప్రమాద మేర్పడినది.

వ్యావహారిక భాషావామల వాదనమే మనగా గ్రాంథికభాష ఒహు నియమ యతమైనదియు, దాని నలవఱచుకొనట మిక్కిలి కష్టసాధ్యమైనదియు, జనసామా

న్యమున కందుబాటులో నుండదనియును. నిజమే! గ్రాంథికభాషలో గొన్ని నియమములున్న వన్నవిషయమును ఎవరును గాదనజాలరు. కానిగమనింపదగిన విషయమేమనగా ఈదిక్కు ఒక్కతెలుగునందే యున్నదా? లేక ఇతర భాషలయందును గలదా? యనవది. ఇతరభాషలయందును ఈ చిక్కున్నచో నవికూడ గ్రాంథికమును దీసివేసి వ్యావహారికమునే యనుసరించుచున్నవా? ఉదాహరణముగా హిందీనిగాని ఉర్దూనుగాని తీసికొనుడు. హిందీ, ఉర్దూలలో నన్నిటికన్న గణనమైనది లింగనియమము. ఇంచు మించు భాషలలో ప్రాణి సమాహమనందు స్త్రీ పుం లింగములును. జడములందు కేవలము నపుంసక లింగమే యుండును. తెలుగునం దింతకన్నను సౌకర్యము గలదు. కేవలము స్త్రీ పుం మలకే స్త్రీ పుం లింగములున్నవి. ఇతర ప్రాణులకు పైతము - అనగా ఒకపక్ష్యాదులందు—ఆవి మగవికానిండు, ఆమవి కానిండు—నపుంసకలింగమే యుపయోగింపబడుచున్నది. హిందీ ఉర్దూలలో నట్లుగాక జడపదార్థములందును గుణవాచకములందును స్త్రీ పుం లింగభేదములున్నవి. అవియును ఒక నియమము ననుసరించి యుండవు. ఇతర భాషలలో నథమునకు శ్రాధాన్యమిచ్చి లింగవిల్లయము జరుగుచుండగా హిందీ ఉర్దూలలో శబ్దమునకే ప్రాధాన్యమిచ్చి లింగవిల్లయము జరుగుచున్నది. ఈ భేదము ఆభాషల వ్యాకరణము చదివినంత మాత్రముననే యలవడదు. భాషాభ్యాసమే యీ విషయమును బోధించునది. ఇన్ని కష్టములైన నియమములు- వ్యాకరణముగూడ బోధింపలేని నియమములు- గల ఆ హిందీ ఉర్దూ

లలో వ్యావహారిక భాషావాదము బయలుదేరినదా? అంతమాత్రమున వానికి దేశములో వ్యాప్తి తగ్గినదా? ఇప్పుడో భాషయే మన జాతీయభాషగా బరిగెరివడ బడినదే! జాతీయభాషగా బరిగెరివడ బడినతర్వాత సయితము జనసామాన్యమున కందుబాటులో నుండవలయునని యీ సయమములను దుడిచి పారవేయలేదే? వాని మనము గొరివించుటలేదా? శ్రమించి యధ్యక్షింపకుటేదా? ఆ నియమములను దీసివేయసంత మాత్రమున మన మా భాషలను, మాకును స్వీకరింపలేని చచ్చుభాషలనికాని, పంతుటిత స్వభావముగలవి యని కాని యెవరగలనా? మనయే భాషను గ్రాంథికమునలనక గలుగని ప్రమాదము మన తెలుగువారికి యేర్పడినదా? పరభాషలను ఇతర ప్రాంతములకన్న సతి స్వల్పవ్యవధిలో సతి నిపుణులుగా నేర్చుకొనుటలో బ్రసిద్ధిగాంచిన దాక్షిణాత్యులమైన మనము, మన భాషభాషనే శుద్ధమైనదిగా సభ్యింపలేమా? ఆశ్చర్యము! సిగ్గు!! ఎవరైన విన్న నవ్విపోదురు.

సరి! ఇక వ్యావహారికము వలన మన భాషలో గలిగిన పరిణామమును గొంత ప్రస్తావించెను. మన భాష మిక్కిలి నిద్రావస్థలో మానిగి యున్నప్పు డీ వాదము బయలుదేరినది, అప్పుడు తెలుగుభాష యే కొలది పండితులవలనో నీ వి త మై యుండెను. మంచిమంచి శాస్త్రజ్ఞులు వారి మాతృభాషయగు నాధ్రమున నిరుపేక్షతై యుండుటచే మన భాషయందు శాస్త్రసాహిత్యము హస్తమై యుండెను. సారస్వతమునకు సంబంధించిన సాహిత్యము కూడ స్పృగుగా నుండెను. మన రచయితలకు గ్రంథరచనకు వలయు పరిజ్ఞాన

మున్నను భాషాజ్ఞాన మంతగా లేనందున నాంధ్ర గ్రంథరచన మిక్కిలి యరుదుగా నాగుచుండెను. సాగినను బద్యకావ్యములే కాని పదనరచన బహు స్వల్పముగా జరుగుచుండెను. ఆ కాలమున పదన రచనలకు విలువకూడ లేకుండెను. మన యాధిభినిగాది నిడుగు శ్రీరామమున పాత్రులు గావంకి యభిహాషలు దీనికిగల మూల ప్రతిబింబమును గుర్తించి వ్యావహారిక భాషావాదము లేవనెత్తినారు. వివిధ బ్రచారముకూడ చేసినారు. కాని జ్ఞానము గలవారు సహితము వ్యావహారిక భాషలో రచనలు నాగించినారు. క్రింది యునకులకు మంచి ప్రోత్సాహము కల్గినది. ఆంధ్ర భాషాజ్ఞాన మంతగా లేనివారు కూడ తనుతిమ యమూల్య శాస్త్రజ్ఞానము చేతను, మేధాశక్తి చేతను తెలుగునందు ఉత్తములనెలలు గావించినారు. ఎన్నియూ దినపత్రికలు, మాసపత్రికలు, సంచికలు కలయడంబడినవి. పదలక్ష, నాటకములకు బరిమితి లేకుండ బోయినది. ఈ విధముగా మన సాహిత్యము విస్తృతమైనది. వాస్తవమునకు ఈ విషయ మభివృద్ధిచెందినదై నది. ఈ సూచనయే ప్రజామోక్షమును బడయనిచో నిజముగా మన సాహిత్యము నేటి యీ యభివృద్ధి క్రియం దుండి యుండకపోవును. కాని దీనివలనక బాలవలకు నష్టముకూడ కలిగినది. ఇక నెప్పుటికిని, అన్నిరంగములందును వ్యావహారిక భాషయే యుండవలెనను సభిప్రాయము స్థిరపడిపోయినది. ఇంత యెందుకు? విద్యా లయములందును వ్యావహారిక భాషయే ప్రవేశపెట్టె బడ పఠెనను సంతకమును వచ్చినది.

మాట వరుసకు వ్యావహారిక భాషను గుర్తించడమే యనుకొనుడు. మఱి యే ప్రాంతపు భాషను బ్రహ్మణముగాఁ దీసికొనవలసినది. వివిధ ప్రాంతములలో వ్యవహారికమున నెంతో వైవిధ్యమున్నది. ఒక్క వైవిధ్యమే కాదు— ఒక్కొక్కప్పుడు వైరుధ్యము కూడ కానవచ్చుచున్నది. ఒకప్రాంతమున వేమాత్రమును ఆక్షేపణమును కానట్టియు, సభ్యమైనట్టియు శబ్దము, ఇంకొక ప్రాంతమున క్షీణింపిరి యాక్షేపణమును, అసభ్యమును అమర యుక్తును నిచ్చుచున్నది. అట్టి శబ్దములగతి యెరుకావలెను? దానిని మన భాషనుండి బొట్టిగాఁ దుడిచివేయవలసినదా? లేక అన్ని ప్రాంతము లందును విమానాధిపతుల నూదించు నెచ్చాటు చేయవలసినదా? మొత్తమున కేరోయొక విచునుచును గల్పింపవలయును. లేదో? గుమరుదుకదా! సో, యెదో వివిధముగా ఈ వైవిధ్య సమస్యను విడదీయుచునునియే యుకొనుడు. మన వైవిధ్యమున కేమందును? దానినిగూర్చి కొన్ని నియమముల సహాయమునఁ జోగొట్టక మందురా? లేక ఎవరియిష్టము వచ్చినట్లు వారిని ప్రాయముందురా? మొనటివర్ధతియూ, వ్యావహారిక భాషావాదులకుఁ గట్టును. ఎందుకనగా దానిని గూడ కొన్ని కాకున్నఁ గొన్ని నియమములు పాటించవలసి వచ్చునుగదా! నియమము లనుసరికే వారికేమో యరికాలి మలుచూయెను. ఇంక నెడివవర్ధతి— అనగా నెవరియిష్టమువచ్చినట్లు వారు వ్రాయుట— ఇదేమో భాషను ఒక కచ్చితమైన రూపము లేనిదిగాఁ జేయునచాయెను! దీనిని స్వీకరించినచో నెప్పటి

వైవిధ్య సమస్య యంకియే యున్నది. వైవిధ్య మెంతవఱ కుండునో దానిని గుర్తించు టెట్లు పానగును? సామాన్యోదాహరణమునే తీసికొనుడు. ఒక సంఘలో భేదాభిప్రాయము లున్న వమకొనుడు, లేదా యొక కుటుంబములోనే భేదాభిప్రాయము లున్నవమకొనుడు. దానిని గుఱించి నలుగు రేమనుకొందురు? దాని పని యది యెట్లో యట్లు నడిదిద్దుకొనుచున్నదే యనుకొందము. అంతమాత్రమన నలుగురు దానిని హేళన చేయకుండురా? వారు దాని నెంతవఱకు గౌరవింతురు? వారివఱ కెంతకు? స్వయముగా దానికే దానిలోని యావిధేయము, అంతఃకలహములు ఎంతవఱకు రుదించును? ఎంతవఱకు ప్రయోజనకరములు? ఈ వైవిధ్యము వలన నుత్పన్న మగు చున్న మహాకచ్చిక్కును గమనింపుడు. విజయవాడ, ఆ ప్రాంతమువారు తదితర ప్రాంతములకన్న మా ప్రాంతములోని భాషయే చాల మనోహరముగా నున్నదనియు, రాజమహేంద్రవర ప్రాంతమువారు, కాడుకాదు! మా భాషనుమించిన భాష గుఱియెచ్చటను లేదనియు, తెలంగాణ ప్రాంతమువారు, అదెమిటి! మా భాష మీ భాషకన్న గ్రాంథికమునకుఁ బాసన్నిహితముగా నున్నదనియు, దిగవల్లాదిదురు. ఒక్క భాషలోనే ఇన్ని స్వభావభేదములా? ఏమినింత! ఇట్లే యున్నచో నిక మనభాష బ్రతికి బట్టకట్టిపోయి!

దీనిని నివారించు మార్గమే లేవా డున్నది. అది, సర్వజన సమ్మతమై, నుర సమ్మతమై, వ్యాకరణశుద్ధమైన గ్రాంథిక భాషయే. పరిణామమును బొందుట వస్త్రపునకును సహజమే! కాని దానికే

కొన్ని హద్దులున్నవి. ఆ హద్దులను దాటి నచో ఆ వస్తువు నిష్ప్రయోజనమై పోవును. నీటికి ప్రవహించుట సహజగుణము. అట్లని మనమా ప్రవాహమును సంతతము ప్రవహింప నిచ్చుచునే యున్నామా? దానిని కట్టలుకట్టి, యొడ్డి పంటలు పండించు కొనుచున్నాముగదా! లేచిచో నన్యములు నశ్యములు గావలసినవేకదా! అట్లే భాషా ప్రవాహముగ. గ్రాంథిక భాషలో బెక్కు నియమము లున్నమాట నిజమే. ముఁ ఛాందసమైన వారిని గొప్పటిని సడలించిన సేమియు నభ్యంతరము లేదు. ప్రాథమిక సూత్రములకు, క్లితి లేనంతవఱకు బ్రయోజనకారి యయిన ప్రతిమార్పును స్వీకరింప వలసినదే. ఏ కొలది మార్పును కూడ సహించలేనిది నిజముగా సంకుచిత వ్యభావమే యుపించుకొనును. అట్లని మొదలంట మా ర్పు తేవలయుననుట సమంజసము కాజాలదు. కొన్ని భాషలలో, విశేషించి యింగ్లీషు భాషలో 'బేసిక్' అను పేరు భాషను సాధ్యమైతవఱకు సులభతరముగా చేయు ప్రయత్నములు జరిగినవి, జరుగుచున్నవి. నాలవఱకు సాఫల్యముకూడ లభించినది. కనుకనే దేదేవి ఒక మార్గమును మనము కూడ కనిపెట్టినచో బాగుండును.

పై వాదమువలన నన్ని చోట్లను గ్రాంథికభాషా ప్రయోగమే చేయవలెనంట పాడిగాదు. కొన్నికొన్ని యవసరములందు వ్యావహారిక భాషయే మిక్కిలి ముచితముగాను, అనుకూలముగాను ఉండును. ఉదాహరణముగా నుపన్యాస వేదిలపైనుండి శుద్ధ గ్రాంథికమున నుపన్యాసం గాదు దొడగినచో సంత రసవంతముగా

నుండును. అట్టి యవసరమున ఆ ప్రాంతమున జెలామణి యగుచున్న వ్యావహారికమునే యుపయోగించవలెను. దిన పత్రికలందును, దాత్కాలిక ప్రయోజనముగల కరపత్రికల యందును, వ్యాసములందును వ్యావహారికమును బ్రయోగించిన బ్రయోగింపవచ్చును. కాని మాసపత్రికలందు, నితర సంచికలందును గ్రాంథిక భాషయే తగినట్టుగా నుండును. ఎదుకడగా నట్టివాని ముఖ్యద్దేశ్యము భాషా సేవయేకనుక. ఇతర నాటికలందు, సేకాంకికలందు సవశ్యముగా దత్తతృప్తంత వ్యావహారికమే యుపయోగపలయును. నాటకములలోని పాత్రీలు మిక్కిలి సహజముగాను, సంఘములోని వ్యక్తులకు బ్రచీనింపములుగా నుండవలయును గనుక ఆయా పాత్రీల వేషభాషలు సామాన్యముగానే యుండవలెను. వాటిచే వ్యావహారిక భాషనే మార్పిడింపవలెను. లేనిచో కృత్రిమములుగా గనుపట్టును, ఇటువంటి ముఁ కొన్ని ప్రత్యేకావసరములందు వ్యావహారిక ప్రయోగము చేసిన జేయవచ్చును. కాని మిగత యన్ని యవసరములందును ఆవశ్యముగా, విధిగా గ్రాంథిక భాషయే యుపయోగించ బడవలెను. అప్పుడే మన భాషకు బ్రతిష్ఠయు, శ్రేయస్సును.

పై యాశములను గమనించి, సహృదయజిలో, విద్యాసంస్థలు, సాంస్కృతిక పరిషత్తులు, విద్యార్థులు, యవకులు, రచయితలు, వారు ఏ రససేల? ప్రతి భాషా సేవకుడును దిన మాతృభాషాభివృద్ధికి పట్టు పడెదరుగాక! శారగాదేవి వారి యీ సదుద్దేశ్యమున సంతృప్తముగా సహకరించును గాక!

